

ΚΥΠΡΙΑΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΛΕΥΚΟΣΙΑ-ΚΥΠΡΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΗ΄

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ, 1953

ΑΡ. 212

Σ Ο Ν Ε Τ Ο

Ἐκ τῆς ζωῆς, κὶ ἀπὸ θανάτου, κὶ ἀπὸ χρόνια,
κοιτά, μακρυνά, κὶ ὡς τῶν καιρῶν τῆ δύση,
κὶ ὅπου κὶ ἂν πᾶς, θά σ' ἀκλουθάει αἰώνια
ἢ ἀγάπη αὐτῆ πού δὲ μπορεῖ νὰ σῆσει.

Ἦσαν παιδοῦλα ὅταν σ' εἶχα ἀγαπήσει,
κελαηδοῦσαν στὰ χεῖλια σου τ' ἀηδονία,
μὰ ἴδια ἢ καρδιά μου θά σέ τραγουδήσει
κὶ ὅταν στὰ ὠραῖα μαλλιά σου πέσουν χιόνια.

Γιατὶ κὶ ὁ νοῦς, στὸ παραμίλημά του,
λέει πῶς ὁ Θεός, ζητώντας τοῦ θαμάτου
τὸ θάμα, σὲ μιὰν ἔκσταση βαθιά,

πῆρε ἀπ' τὴν ἄφθαρτὴ του τὴν οὐσία,
πῆρε ἅγιο φῶς, κὶ νέκταρ, κὶ ἀμβροσία,
κ' ἔπλασε ἐσένα, ἀθάνατη ὁμορφιά!

Η Φ Λ Ο Γ Α

Μιά σπίθα ἀπὸ τὰ μάτια σου ἦρθε κὶ ἄναψε
μέσα μου αὐτὴ τὴ φλόγα πού δὲ σῆνει,
καὶ πού ὅλο τρώει μου ὅ,τι ἀγνὸ κ' ὅ,τι ὁμορφο
κὶ ὅ,τι ἀγγιχτο στὰ στήθια μου εἶχε μείνει.

Τὴν ἔθρεψα μὲ τὰ βαθιά μου ὄνειρατα
καὶ μὲ τὰ πικραμένα μου ξενύχτια,
μὲ τὰ στολίδια τὰ λαμπρά τῆς νιότης μου
καὶ τ' ἅγια τῆς ἀγάπης μου τὰ δίχτυα.

Τῆς χάρισα τὸ θεῖο μανδύα τοῦ θούλου μου
καὶ τῆς ἀλήθειας μου τὴν αὐλὴ γύμνια,
μὲ τὰ πανάρχαια κάστρα μου τὴν τράνεψα
καὶ μὲ τῶν καρδιῶν μου τὰ συντρίμια.

Χρυσώθη ἀπ' τὰ χρυσάνθεμα τῆς δύσης μου,
ρόδισε ἀπὸ τὰ ρόδα τῆς αὐγῆς μου,
μὲ τῶν πουλιῶν μου τὰ φτερά φτερούγισε,
καὶ θρόισε μὲ τὸ μύριο θρόο τῆς γῆς μου.

Κ' ἐσύ, πού, ριγηλή, πάνω ἀπ' τὴ θέρμη τῆς
τὰ παγωμένα ἀπλώνεις δάχτυλά σου,
πού ὀλόρθη ἀγνάτια στέκεσαι στὰ φέγγη τῆς,
νὰ πλημμυρίσεις φῶς τὴν ὁμορφιά σου,

δὲ δίνεις κὰν τὸ πιὸ φτωχὸ ἀπ' τὰ πλοῦτη σου,
τὴ φλόγα ν' ἀναστήσεις τοῦ ἔρωτά μου,
καὶ καρτερᾶς, στερνὴ θυσία, τὸ χέρι μου
νὰ κάψει στὸ βωμὸ σου τὴν καρδιά μου!

ΝΙΚΟΣ ΣΗΜΗΡΙΩΤΗΣ

ΠΛΥΝΕΙΣ ΜΕ ΥΣΣΩΠΩ,

Σ' ἀφήνω μιά δέσμη ἀπὸ φῶς πού ἐτρύγησα στὸν πρωϊνὸν ἀμπελῶνα
 [τοῦ Κυρίου,
 τὸ παλιὸ μου χτένι πού ἐχτένισε τὰ μαλλιά τῶν ζεφύρων
 τὸ πῆλινο κανάτι πού ἤπιε νερό τ' ἀγαθοποιὸ πνεῦμα τοῦ δάσου.
 Αὐτὰ εἶναι τὰ δῶρα τῆς διαθήκης μου,
 αὐτὴ εἶναι ἡ κληρονομιά πού ὑπογράφω μὲ τὸ φτερό τοῦ Μῆ με λησμόνει.
 Μὴ τ' ἀρνηθῆς! Θάρθῃ κάποτε ἡ ὥρα ν' ἀποζητήσης τὸ φῶς
 καὶ στὸ πιὸ φωτεινὸ μεσημέρι,
 θάρθῃ κάποτε ἡ ὥρα νὰ διψήσης τὸ δικό μου νερό,
 πλάι στὸν ὄχθο τῆς πιὸ δροσερῆς ρεματιᾶς στὴν λαγγάδα!
 Τίναξε τὸν κουρνιαχτὸ ἀπὸ τὰ βελουδένια σου σάνδαλα,
 πλύνε τὴν ψυχὴ σου μὲ σιωπὴ καὶ μὲ ἄνεμο
 ἀνασήκωσε τὴν πέτρα πού κρυφοστηλιάζει στὴν ρίζα τῆς
 [ἡ θεριακωμένη γουστέρα,
 δρόσισε τὴν μικρὴν ἀνομία σου μὲ τὴν προσευχὴ τῶν κυμάτων
 [στὸν κάβο,
 μοσχობόλησε τὴν καρδιά σου μὲ τὸ ταπεινὸ γιούλι
 πού ἀφύτρωσε στὴν κοπριά τῶν ἀλόγων τῆς φάτνης
 κι' ἄκουσε τὸν ἀρχαῖο ψαλμὸ τοῦ «Πλυνεῖς με ὕσσῳπῳ καὶ
 [καθαρισθήσομαι!»

Η ΛΥΡΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΥΠΝΟΥ

Ἄνυποψίαστη στὸ μοιραῖο βυθίζει τὴν γυμνὴ φτέρνα
 στὴν ἀπύθμενη ἄβυσσο πού ροχθεῖ τ' ἀχερούσιο κύμα
 θαλασσάχνη μουσκεύει τὴν παρθενικὴ τῆς αὐτοεγκατάλειψη
 ὄρμαθοὶ ἀπὸ ἀστέρια διακοσμοῦν τὰ μαλλιά τῆς
 βῆμα τὸ βῆμα χωνεῦει στὸ ὑπότερεμο φῶς
 πὸ πασπαλίζει τὶς μακρυνές παραλίες
 μιά μυθικὴ πολιτεία πλανητῶν ἀναδύεται στὸ λυκόφως.
 Τὸ πένθιμο πλατάγισμα τῶν κουπιῶν ὑπογραμμίζει τὴν σιωπὴ
 [τοῦ μυστηρίου,
 μουσικὴ ἀπὸ προανάκρουσμα ὀρατορίου διαποτίζει τὴ νύχτα,
 κηλιδωμένος ἀμείλικτος ἄνεμος ἐναντιώνεται στὴν κωπηλασία τοῦ ὕπνου,
 φωνές τὴν καλοῦν σὰν ἠχῶ ἀνάμεσα ἀπὸ τὴν παγωμένη ὀμίχλη,
 ἔξωτικοὶ φάρου στ' ἀκρωτήρια τῶν νεφελωμάτων
 ἐπισημαίνουν τὴν τεθλασμένη ὁδοιπορία τῆς...
 Βῆμα τὸ βῆμα χωνεῦει στὴν ἀσφοδελὴ τῆς ἀοριστίας,
 στὴ σιωπὴ πού σαβανώνει μὲ ὑπόνοια ζεφύρου κι' ἀφροῦ
 τὰ θασιλεμένα θλέφαρα πού σφαλοῦν σὰν ἀχιβάδες,
 τὰ κουρασμένα θλέφαρα πού ἐνταφιάζουν τὸ ὕστατο χαῖρε
 κάτω ἀπ' τὸν ἴσκιό τῆς λάμπας καὶ τὸ φτερό τοῦ Ἀρχαγγέλου!

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΛΥΓΜΟΣ

Κάτω ἀπ' τὸ φῶς πού θαμπώνει σχηματίζεται ἡ σκιά σου,
 κάτω ἀπὸ τὰ θλέφαρά σου τρεμοπαίζει τὸ φῶς.
 Ὅταν ἔρχεται ἡ νύχτα ἀνάβεις τὸ πῆλινο σου λυχνάρι
 νὰ κεντήσης τὴν δαντέλα τῶν ἴσκιων μὲ τὸ βελόνι τῆς λύπης σου
 ἀκούς τὸν κοῦκο στὸ πράσινο μυστήριο τῶν κλαδιῶν
 καὶ συλλογιέσαι πὼς ἦρθε, ἢ πὼς φεύγει μιά νέα ἀνεκπλήρωτη ἄνοιξη,
 μικρὸ σπουργίτι τοῦ ἀπέραντου κόσμου πού ἀγνοεῖ τὴν ἀσήμαντη
 [παρουσία σου,
 σταλαματιὰ βροχῆς πού ἀφηγεῖται τὴν ἱστορία τῆς καταιγίδας
 ὅταν σαλπίσῃ τὸ τραγικὸ μῆνυμα τῆς Οὐράνιας Κρίσεως
 κάμε ν' ἀκουσθῇ ὁ μικρὸς σου λυγμὸς πού ἐρμηνεύει τὴν μεγάλῃ
 [Ἄδύνη τοῦ Κόσμου
 ΠΑΥΛΟΣ ΚΡΙΝΑΙΟΣ

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑ

Μιά από τις σοβαρότερες πνευματικές αδυναμίες τῶν νέων μας εἶναι ἡ γλωσσικὴ ἀνεπάρκεια. Ὅχι μονάχα ἡ ἀμόρφωτη μὰ κι' ἡ μορφωμένη ἀκόμη νεολαία μας συναντᾷ ἀνυπερέβλητες δυσκολίες. Ἰδιαίτερα στὸν προφορικὸ λόγο, τοῦ ὁποίου ὁ φυσικὸς ταχὺς ρυθμὸς ἀπαιτεῖ πλούσιο γλωσσικὸ θησαυρὸ καὶ πλατεῖα γλωσσικὴ κατάρτιση. Ἀλλὰ καὶ στὸ γραπτὸ λόγο τὰ πράγματα δὲν εἶναι ρόδινα. Περίοδοι γλωσσικὰ ἀνομοιογενεῖς καὶ ἄνισες, φράσεις ἀσύνδετες, προτάσεις χωρὶς συνοχή, ἐκφράσεις ἀνελλήνιστες, λέξεις ποῦ δὲν κυριολεκτοῦνται, ἐπίθετα ξεθωριασμένα, λεξιλόγιο φτωχό, σύνταξη χαλαρά, ὅλα μαζί δημιουργοῦν ἕναν πενιχρὸ λόγο, χωρὶς στοργυλότητα, χωρὶς ἀκρίβεια, χωρὶς χάρη, μέσα στὸν ὁποῖον καταφαίνεται ὁ τραχὺς ἀγώνας κι' ἡ ἀδέξια — τὶς πῖο πολλὰς φορὲς — προσπάθεια γιὰ τὴν ὑπερνίκηση ἀλλεπαλλήλων ἐκφραστικῶν δυσχερειῶν.

Εἶναι φανερὸ πὼς, μέσα ἀπὸ ἕνα τέτοιο κείμενο, οὔτε οἱ ἔννοιες μποροῦν νὰ προβάλουν καθαρὲς κι' ἀκριθολογημένες, οὔτε οἱ ἰδέες ἀπόλυτα σαφεῖς καὶ πειστικές. Ὅλα ἀγκομαχοῦν, ὅσες φορὲς δὲν διαπληκτίζονται, μέσα σὲ μιὰν ἀσθματικὴ πνευματικὴ πορεία, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν κατ' ἀνάγκην λείπει τὸ αἰσθητικὸ στοιχεῖο, λείπει ἡ σαγήνη τοῦ λόγου, λείπει ἡ καθαρή καὶ τέλεια μορφή.

Ἡ διαπίστωση αὐτὴ, ποῦ ἀρχίζει ἀπὸ τὸν προφορικὸν λόγο καὶ τὰ γραπτὰ τῶν παιδιῶν τῶν Δημοτικῶν Σχολείων γιὰ νὰ φθάσει ἴσα μὲ τὶς ἀνώτερες τάξεις τῶν Γυμνασίων μας, εἶναι γιὰ μᾶς ἰδιαίτερα ἀνησυχητικὴ, γιατί ἡ γλῶσσα ἀποτελεῖ γιὰ τοὺς Κυπρίους ὄχι ἀπλῶς ἕνα ἐκφραστικὸ ὄργανο, ὄχι μονάχα ἕνα σοβαρὸ φορεὰ ἰδεῶν, ἀλλὰ κάτι περισσότερο: ἕνα πολὺτιμο φυλετικὸ σύνδεσμο, ἕνα σύμβολο ἔθνικόν, ποῦ, στίς πῖο δύσκολες περιόδους τῆς ἱστορίας τοῦ, κράτησε τὸν τόπο αὐτὸ σ' ἐπαγρύπνηση, καὶ συνέχισε μέσα στὴν ψυχὴ τῶν κατοίκων του, συνειδητὰ ἢ ὑποσυνειδητὰ, τὴν προαιώνια παράδοση τοῦ γένους. Ὅταν ὅλα τὰ ἄλλα στοιχεῖα ὑποχωροῦσαν ἢ ὑφίσταντο διάθρωση, ἔμενε ἡ γλῶσσα. Ἡ γλῶσσα, ποῦ, ὅπως γράψαμε πῖο πάνω, ἐπιτελεῖ ἕνα πολὺ ὑψηλότερο λειτουργημὰ ἀπὸ ἐκεῖνο τοῦ ἀπλοῦ διερμηνέα τῶν ἰδεῶν, ἰδιαίτερα στὸν τομέα τῆς ἔθνικῆς παράδοσης, ὅπου οἱ λέξεις εἶναι αὐτόματα φορεῖς τῆς προγονικῆς μας ἱστορίας καί, συχνά, πυκνὰ ἔθνικὰ σύμβολα.

Εἶναι ἀλήθεια πὼς τὸ λειτουργημὰ αὐτὸ ἐπιτελεῖται τὶς πῖο πολλὰς φορὲς μηχανικὰ καὶ ὑποσυνειδητὰ. Σπάνια οἱ ἀπλοὶ ἄνθρωποι σταματοῦν μπροστὰ σὲ μιὰ λέξη, νὰ τὴν προσέξουν, νὰ τὴν ἀναλύσουν, νὰ ζυγίσουν τὴν ἠχητικὴν τῆς βαρύτητα, νὰ συλλάβουν τὸ χρωματικὸν πλοῦτο τῆς, νὰ διερμηνέουν τὴν ἱστορίαν τῆς. Ἄν τὸ ἔκαμναν θὰ βρῖσκονταν μπροστὰ σ' ἕναν κόσμον γοητευτικὰ μαγικόν, ποῦ οὔτε κἂν τὸν ὑποψιάζονται. Τὸ ἴδιο ἀκριβῶς ὅπως ἕνας ἐρευνητὴς μπροστὰ σὸ μικροσκοπίο. Ἡ παρὰλειψη ὅμως αὐτὴ δὲν εἶναι καὶ τόσο σπουδαία. Γιατὶ συνήθως ἔρχεται αὐτοπρόσκλητη ἡ ἰδέα ἢ λέξη νὰ καθίσει μονάχη τῆς μέσα μας: νὰ θερμάνει τὴν καρδιά μας: νὰ στηρίξει τὸ πνεῦμα μας: νὰ μᾶς δώσει ἀμέτρητο ψυχικὸ πλοῦτο, μὲ τὴ δύναμη καὶ τὴ γοητεία τοῦ λόγου, ποῦ μίλησαν κ' ἐκφράσανε τοὺς πόθους καὶ τὶς ἐλπίδες, τὶς χαρὰς καὶ τὶς λύπες τοὺς οἱ πατέρες μας κι' οἱ πατέρες τῶν πατέρων μας κι' ὅλη ἡ μακρυνὴ ἐκείνη καταβολὰ ποῦ ἀποτελοῦμε ἡμεῖς τὴν τελευταία τῆς προέκταση.

Γιατὸ μᾶς ἀνησυχεῖ ἰδιαίτερα ἡ γλωσσικὴ αὐτὴ ἀναρχία, στὴν ὁποία φαίνεται πὼς θυθιζόμαστε τώρα περισσότερο, καὶ γι' αὐτὸ πρέπει ἔγκαιρα νὰ θροῦμε τὰ μέσα γιὰ νὰ τὴ συγκρατήσουμε παντοῦ: στὸ σχολεῖο, στὸ σπίτι, στὴν ἀγορὰ: μὲ σύστημα καὶ συνέπεια, μὲ προσοχὴ καὶ ἀγάπη.

Πὼς θὰ ἀντιμετωπίσει τὸ πρόβλημα αὐτὸ τὸ Σχολεῖο, δὲν πρόκειται νὰ τὸ ἐξετάσουμε ἐδῶ. Δὲν πρέπει ὥστόσο νὰ τὰ περιμένουμε ὅλα ἀπὸ τὸ Σχολεῖο. Στὸ ἀνάμεταξὺ πρέπει νὰ δράσουν κι' ὅλοι οἱ ἄλλοι μορφωτικοὶ καὶ πνευματικοὶ παράγοντες τοῦ τόπου, μὲ βάση τὴν ἀνάπτυξη γνησίων πνευματικῶν ἐνδιαφερόντων μεταξὺ τοῦ λαοῦ καὶ τὴ διάδοση τοῦ καλοῦ βιβλίου μεταξὺ τῶν νέων.

Ἄν αὐτὰ γίνουν, ἡ ὑπόθεση εἶναι κιόλας κερδισμένη.

ΝΙΚΟΣ ΚΡΑΝΙΔΙΩΤΗΣ

ΟΜΩΝΥΜΑ Ἡ ΙΔΙΟΦΘΟΓΓΑ ΣΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΙΔΙΩΜΑ

Σε ὅσους μαθαίνουν ξένη γλῶσσα, Ἀγγλικά λ.χ., κάνει ἐντύπωση καὶ κάποτε τοὺς μπερδεύει, τὸ γεγονός ὅτι μερικές λέξεις ἔχουν δυῶ, τρεῖ· καὶ κομμιὰ φορά περισσό-
 σότερες σημασίες, πολὺ διάφορες τῆ μιὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη: bear = γεννῶ, βαστάζω ἢ ὑπο-
 φέρω καὶ ἀρκούδα, blind = τυφλός καὶ παντζούρι, fly = μύγα καὶ πετῶ, grave = μνήμα
 καὶ σοβαρός, spring = πηγή, ἀνοιξη, ἐλατήριο καὶ ἀναπηδῶ κλπ.

Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ στὴ γλῶσσα μας καὶ σὲ κάθε γλῶσσα καὶ ἰδίως σ' ἐκείνες
 ὅπου οἱ λέξεις ἔπαθαν πολλές φλογγικές ἀλλοιώσεις. Πρέπει ὅμως νὰ γίνεται διάκριση
 μεταξὺ τῶν λέξεων, ποὺ ἀπὸ τὴν ἀρχική του σημασία ἀναπτύχθηκε δεύτερη, τρίτη
 (κάποτε καὶ περισσότερες) μὲ μεταφορά, ὅπως π.χ. τὸ φύλλο τοῦ δέντρου, ὕστερος τὸ
 φύλλο ποὺ ἀνοίγουμε τὸ ζυμᾶρι καὶ τὸ φύλλο = ἡ ἑσημερίδα (ἐτσι γ νεται στ' Ἀγγλικά
 στὴ λέξη spring, —Γερμανικά springen— ποὺ ἀπὸ τὴν πρώτη σημασία τοῦ πηδῶ προ-
 ἦλθαν ὅλες οἱ ἄλλες), καὶ τῶν λέξεων, ποὺ ἦταν διάφορες ἀρχικά καὶ συνέπεσαν στὴν
 προφορά (κάποτε, ὄχι διως ἀναγκῶν, καὶ στὴ γραφῆ) ἔνεκα φωνητικῶν μεταβολῶν,
 ὅπως: θ ὕ ω = θυσιάζω καὶ θ ὕ ω = ὄρω, στὴν ἀρχαία, καὶ φ ὀ ρ ο ς = ἡ ὑπ' ὀχρεωτι-
 κῆ καταβολὴ χρημάτων στὸ κράτος, ἀπὸ τὸ ρ. φέρω καὶ φ ὀ ρ ο ς (ἀπὸ τὸ Λατ. forum) =
 ἡ ἀγορὰ (Καὶ στ' Ἀγγλικά grave = μνήμα, Ἀρχαία Ἀγγλικά grafan καὶ τὸ Γερμανικὸ
 graben = σκάφτω καὶ grave = σοβαρός ἀπὸ τὸ Γαλλικὸ grave, Λατινικὸ gravis).

Τὸ φαινόμενο αὐτὸ δὲν μᾶς ξενίζει τόσο στὴ γλῶσσα μας οὔτε δυσκολεύει τὴ
 συνεννόηση, γιὰτὶ στὸν προφορικὸ λόγο βοηθοῦν καὶ οἱ περιστάσεις, ὅπως στὸν γραπτὸ
 τὰ συμφραζόμενα, γιὰ νὰ διακρίνουμε μὲ ποιά σημασία λέγεται κάθε φορά ἡ λέξη.

Σύγχυση μόνο μπορεῖ νὰ γεννηθῆ, ὅταν τὸ κάνουμε ἐπιτήδης γιὰ νὰ γίνῃ λογο-
 παίγνιο.

Γιὰ τίς πολυσημάντες λέξεις ἔχουν γράψει παλαιοὶ Γραμματικοί, (βλ. Γ. Χατζι-
 δάκι, Ἀκαδημεικὰ Ἀναγνώσματα Τομ. Γ' σ. 228 καὶ ὑποσημ.), χωρὶς ὅμως νὰ δια-
 στείλουν τίς λέξεις, ποὺ κοινὰ στὴν ἀρχική παίρνουν καὶ ἄλλη, (ἢ ἄλλες) μεταφορική
 σημασία καὶ ἐκείνες, ποὺ ἀρχικά διάφορες συνέπεσαν φωνητικῶς μὰ ἔχουν διάφορη ἐ-
 τυμολογία. Αὐτὲς ὀνομάζονται ὀμώνυμα.

Μὲ τὰ ὀμώνυμα στὴ Νέα Ἑλληνική ἀσχολεῖται ὁ Μ. Φιλήντας στὴ «Γλωσσογραφία,
 καὶ Γλωσσογνώσις» του, τομ. Γ', σ. 218 κ.έ., καὶ τὰ ὀνομάζει ἰ δ ι ὀ φ θ ο γ γ α.

Τὸ Κυπριακὸ ἰδίωμα μὲ τίς ποικίλες παθήσεις τῶν φθόγγων, ἰδίως τῶν συμφῶ-
 νων, καὶ τὴν ἐπίδραση ἀπὸ ξένες γλώσσες παρουσιάζει ἀρκετὰ παραδείγματα. Ἀπ'
 αὐτὰ δίνουμε μερικά παρακάτω:

Ἀμματίζω (ἀπὸ τὸ ἀμάτι = μάτι, ὀμμάτιον) =μπολιάζω. Μεταφορ. ἀμα-
 τίστηκεν πὺν σέναν = Κόλλησε, πήρε τὴν (κακὴ) συνήθειά σου. Καὶ **ἄμματίζω**
 (ἀπὸ τὸ ἄμμα, ἄμμάτιον. Ν.Ε. ματίζω, βλ. Γ. Χατζιδάκι, Γλωσσολ. Ἔρ. σ. 141) = ἀνα-
 πληρώνω, προσθέτω. Ἀμματίζω τὴν κλάτσαν = ἀναπληρώνω τὸ φθασμένο μέσο. Τὸ
 ἴδιο ἀμματίζω εἶναι πιθανὸν νὰ ἔχη τὴν σημασία ἀναπληρώνω τὰ ἀποτυχημένα ἢ κα-
 ταστραφέντα φυτὰ κάποιας φυτείας (Α. Πανάρετος, Κυπρ. Σπουδῶν, Τομ. ΙΔ) (1).

Ἄρκος (ἄρκων, ἄρχοντας, Κυπρ. ἄρκοντας) = ὁ πλούσιος, Παο. Ἄρκος τζ' αἰ
 πελλός κατὰ ποὺ τοῦ δόξει. Ὁ πλούσιος καὶ ὁ τρελλός κάνουν ὅ,τι τοὺς κατέθει στὸ
 κεφάλι, κάθε ἰδιοτροπία τους· δὲν ἔχουν ἔλεγχο. Ἀνάλογη ἢ παρ.: Ἄρκοντας τζ' αἰ
 πελλός ἐν' ἔσαν. Καὶ **ἄρκος** (-α)νο = ἄγριος. Παρ. Ἄρκα πωρνή, καλὴ μέρα.

Μιὰ ἐλαφρία, ἀνεπαίσθητη κάποτε, διαφορά ὑπάρχει, ὡστόσο, στὴν προφορά τοῦ
 ἄρκ στὶς δυῶ περιπτώσεις. Στὸ πρῶτο ἄρκος (= ἄρκων) τὸ Κ εἶναι σκληρότερο, σέ-
 ρανικὸ, ὅπως περίπου στὸ Ἱταλ. rocca· στὸ δεύτερο ἄρκος (ἄγριος) τὸ κ εἶναι λα-
 ρυγγικὸ, ὅπως στὸ Ἱταλ. verga. Σὲ μερικές περιπτώσεις ἡ διαφορά εἶναι πιὸ αἰσθητὴ,
 λ.χ. (τὰ) καρκιά (= καρφιά) καὶ (ἡ) καρκιά (καρδιά), ὅπου ἀκούεται καρθλιά· ἔρκο-
 μαί (ἔρχομαι) καὶ ἄρ-γ-κάτης (ἡ ἀργάτης) ὁ ἐργάτης. Κάποτε ὅμως δίνει ἀφορμὴ
 σὲ σύγχυση. Ὁ Λιπέρης λ.χ. (Τζιουπριώτικα Τραουδίκια, Α', σελ. 21) ἔχει: «Τζιαὶ τὸ
 χωράφιν τῶμον (γρ. τόμον) φᾶ τὸν ὀ ρ κ ο ν του. . .», τὴν ὑγρασία του δηλ. καὶ πρέ-
 πει νὰ διορθωθῆ ὀ ρ κ ο ν ἢ ὀρ-γ-κον· λέγεται καὶ γ ἔ ρ κ ο ς (ὁ ἡ τὸ) καὶ γ ἔ ρ -
 κ ο ν· καὶ γερκωμένον χωράφιν. Ἐπίσης στὸν Γ' Τομ. σ. 53: «Εἶντα λοῆς ἐγίηκεν

(1) Καὶ ἄ μ μ ἄ τ ι σ μ α ν, τὸ πρόσθετο ἐξίλο στὴ θούλα (ἢ θουλά) τοῦ ἀλετριοῦ.

τωρά, τὴν ὠρ κ ι σ μ ἔ ν η ν», ὅπου ἔννοεῖ ὠρ κ ι σ μ ἔ ν η ν, (ἢ ὠρ-γ-γισμένη, τοῦ ὄργιζομαι), γυναίκα δηλ. τῆς ὄρ-γ-γῆς (τῆς ὄργῆς καὶ τῆς κατάρα;) = τρομερή.

Ἄσ'σ'έλλιιν (τὸ) πληθ. ἄσ'σ'έλλια = τὸ σκέλος, τὰ στέλια. Φράσις: Τρία ἄσ'σ'έλλια τόπος. Καὶ μιὰ ἄσ'σ'έλλια τόπος. Καὶ β' ἄσ'σ'έλλιιν (τὸ) = τὸ χέλι (ἔγχελυς). Σὲ μερικά χωριά (Λύσην λ.χ.) προφέρεται καὶ τὰ δύο μὲ ἓνα λ.

Γαλόιν (τὸ) μέτρο χωρητικότητος 3½ ὀκ. περίπου. Ἄπο τὸ Ἄγγλικὸ Gallon. Γράφεται γι' αὐτὸ μὲ δύο λ, προφέρεται ὅμως μὲ ἓνα, ὅπως καὶ στὴν Ἑλλάδα: Καὶ β' γαλόιν (τὸ) = ταινία ἐνδεικτικὴ τοῦ βαθμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν, ἀπὸ τὸ Γαλ. gallon, Ἴταλ. gallone.

Σὲ δημοτ. τραγοῦδι τῆς Καρπάθου (Μ. Νουάρου, Δημοτ. Τραγοῦδια τῆς Καρπάθου, σ. 40, στιχ. 8) γαλόιν σημ. πλοῖο, ἀπὸ τὸ Ἴταλ. galeone.

Ἐμπλεξα = ἐπλεξα (τοῦ πλέκω), μπλέχτηκα. Ἐμπλεξα μόνη μου τὴν κλάτσιν. Ἐμπλεξα μὲ τούτ' τὴν γενναϊκάν. Καὶ β' ἔμπλεξα = κολύμπησα, ἐνεστ. μπλέω, μετ. μπλέονται. (ρ. πλέω) τὸ ξύλον μπλέει μέσα στὸ νερόν. Μπλέει μέσα στὸ λάδι (ὅταν βάζουμε ἄφθνον λ.). Ἐδῶ ἔγινε, φαίνεται, συμφυρομὸς τῶν δύο ρημ. πλέκω καὶ πλέω, γιὰ τὴν Ἑλλάδα λέγεται π λ ἔ χ ω, = ἐπιπλέω, κολυμπῶ, καὶ π λ ἔ γ ω, ἔπιπλεξα ἀπὸ τὸ ἐπλευσα κατ' ἄνου. (Γ. Χατζ. ΜΝΕ 2,326).

Ζάριν (τὸ) πλ. τὰ ζάρκα. Ὁ ρόζος τοῦ ξύλου. Τὸ ξύλον τῆς τσαέρας ἔχει πολλὰ ζάρκα (ρόζουζ). Ἄπο τὸ ὀζάριον, ὑποκ. τοῦ ὀ ζ ο ρ ο, πρὸ λέγεται στὰ Καρπάσια. Καὶ β' ζάριν = ὁ κύβος. Παίζω ζάριν, ρίχνω τὰ ζάρκα. Ἄπο τὸ Ἀραβικὸ az - zahar, καὶ γ' τὸ κυνηγετικὸ σκυλί, τὸ ζαγάρι. Ἄπο τὸ Ἀραβικὸ sakar (ἢ zugar).

Κάος, ὁ κόβος, τὸ ἀκρωτήρι. Ἄπο τὸ γελοιατ. κανο. Καὶ β' κάος = ὁ κάδος. Ἡ σύμπτωση γίνεται χάρις στὴν ἀποβολὴ τῶν ἀφώνων β, δ ἀνάμεσα σὲ φωνήεντα.

Καλορκὰ (ἡ), ἡ καλογριά. Καὶ β' καλορκὰ = ἡ καλλιέργεια, καλλιέργια. Στὴν Ἰκαρ. καὶ τὴν Κρητ. καλ(λ)ουργιὰ καὶ ρ. καλ(λ)ουροῦ.

Κουντούρα (ἡ), ἡ ἦρα. Τὸ σιτάρι ἔχει πολλὴν κουντούρα. Καὶ β' κουντούρα = θηλ. τοῦ κουντούρος = μὲ κωντὴ οὐσά, κολοθός, κωντὸς στὸ ἀνάστημα. Ἡ ὄνιθα ἡ κουντούρα. Παροιμ. Κουντούρα μέρα Σάββατον. Ὑποκορ. κουντουρού. Καὶ γ' κουντούρα = ἡ βάσκα (στὰ Καρπάσια). Ἡ πρώτη σημασία τοῦ γ' εἶναι πιθανῶς ὑπόδημα, λ. Τουρκ. kundura, στὴν Νέα Ἑλλην. κουντούρα καὶ κουντούρι. Στὸ Ποντικὸ ἴδιωμα σ α ν τ ἄ λ ι ἄ λέγονται οἱ ἄρκα, μικρὰ ἱστιοφόρα.

Κουρτέλλα (ἡ), τοῦ μαχαιριοῦ τὸ κοφτερὸ μέρος ἀπὸ τὸν Ἴταλ. coltello, Λατ. cultellus. Μεταφορ. κουρτέλλα = πολὺ ἀπότομη πλαγιὰ βουνοῦ. Καὶ β' κουρτέλλα = ἡ κορδέλλα, ταινία. Ἴταλ. cordella. Καὶ ὑποκορ. κουρτελλούδα.

Κι' ἐδῶ ὑπάρχει λεπτὴ διαφορὰ στὴν προφορὰ τοῦ ρτ στὸ (α) κουρτέλλα ἀπὸ τὸ ρτ στὸ (β) κουρτέλλα ὅπου μοιάζει μὲ τὴν προφ. τοῦ Ἴταλ. cordella. Αἰσθητὴ εἶναι ἡ διαφορὰ σὲ μερικά παραδείγματα, δόρτος (προφ. δόρτος) = τὸ ἄσεν. μουλάοι καὶ δόρτα = γύρος, κόρτα (προφ. Κόρτα) = κόρδα, χορδὴ καὶ κάρτος (ὁ) = τὸ τέταρτο, πορτὸς (ὁ) = πολτὸς, εἶδ. γλυκοῦ ἀπὸ μουστᾶρι θρασμένο μὲ χεντραλεσμένο σιτάρι, σησάμι κ.ἄ. καὶ πόρτος ἢ πορτὴ = πορδὴ. Γιὰ τὴν προφορὰ τῶν συμπλεγμάτων ργ, ρδ, γδ, βδ, βλέπε Κ. Χατζηγιάννου, Γεωργικὰ καὶ Ποιμενικὰ, σ. 5.

Κουρτούιν (τὸ) καὶ κουρτουινὰ (ἡ), τὸ φυτὸ Κροτωνιά. Καὶ β' κουρτούιν = τὸ τσιβίκι τῶν αἰγῶν ἢ τῶν προβάτων ἀπὸ τὸ κρότων, κροτωνίον.

Στὴν Νέα Ἑλληνικὴ κοτρῶνι καὶ τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο βλ. Μ. Φιλήντα ἔ.ἄ. σ. 222.

Κούτση (ἡ), ἡ κούτση, ἡ φωλιά. Ἡ κούτση τοῦ λαοῦ. Ἄπο τὸ Γαλ. couche. Καὶ β' ἡ κούτση τοῦ μαχαιριοῦ, τὸ μέρος ποῦ δὲν κόβει, τὸ ἄλλο λέγεται κ ὀ φ τ ο υ σ α (= ἡ κόψη). Ἄπο τὸ κουτσός. Πρβλ. ἐκουτσώθηκε τὸ μαχαιρίν καὶ κουτσομάχαιρον = ποῦ δὲν κόβει.

Μαγειὰ (ἡ) καὶ πληθ. οἱ μαγειές = τὰ μάγια. «Ἐκαμέν τρυ μαγειές» ἀπὸ τὸ μαγειά. Καὶ β' ἡ μαγιαῖα = τὸ προζύμι ἀπὸ τὸ Τουρκ. maya.

Μάτσα (ἡ) = σφῆρα μεγάλη, ἡ βασιεῖα. Ἐπίσης ἡ ὀριζόντια δοκός, πάνω στὴν ὁπία στηρίζεται τὸ πουμεῖο πανὶ τοῦ κοραβιοῦ καὶ τὸ κάτω μέρος δέντρο (Π. Ξιούτα. Ἐναι Λέξεις σ. 19) ἀπὸ τὸ Ἴταλ. mazzia. Καὶ β' μάτσα = ἡ δέσμη, ἡ δεσμίδα. Δῶμ' μου μιὰ μιάμ μάτσαμ μαρούλλια. Ἡ μάτσα τὰ χαρκιά = ἡ τράπουλα τὰ χαρτιά. Ἄπο τὸ Ἴταλ. mazzo = ἀνθ'δέσμη, δέσμη. Ν. Ἑλλην. μάτσο (τὸ). Ρημ. Κυπρ. ματσ' ἰάζω = κάμνω μάτσαν.

Ἵνοιάζει = μέλει. «Ἐν τὸν νοιάζει». Καὶ **β' νιάζει** = ὀργώνει πρώτη φορά ἀπὸ τὸ νεάζει. Στὴ Ν. Ἑλλην. νιά(σ)μα καὶ νιάσιμο = ἡ πρώτη καλλιέργεια.

Πακκέττον (προφ. καὶ πακέττον), τὸ δῖμα, τὸ κουτί. Ἐναν πακ(κ)έττον τσιάρα. Ἄπὸ τὸ Ἱταλ. pacchetto. Καὶ **β' πακκέττον** = χοντρό δέμα βοδιοῦ. Ποδίνας πακ(κ)ετένες. Ν. Ἑλλην. βακέττα ἢ βακέττο. Ἄπὸ τὸ Ἱταλ. vachetta.

Πόμπα, ἢ = ἀντλία. Ρ. πομπάρω = βάζω ἀέρα στὸ λάστιχο. Ἄπὸ τὸ Ἱταλ. pompa, Γαλ. pompe. Καὶ **β' πόμπα** = ἡ βόμβα. Ἄπὸ τὸ Ἱταλ. bomba, Γαλ. bombe. Στὸν τελευταῖο πόλεμο ἓνα εἶδος μεγάλη τηγανίτα, σὲ σχῆμα βόμβας, τὸ ἔλεγαν πόμπα.

Πούλλα, ἢ = ὄρνιθα. Πούλλα μου, πούλλα μου· φωνάζουν τὶς ὄρνιθες. Π ο ύ λ λ α μ ο υ ! Χαϊδευτική ἐπίκληση σὲ γυναίκα. Πούλλα σημαίνει ἐπίσης νεαρὸς βλαστός, παραφυάδα ἢ νεαρὸ δένδρο· ὁ μικρὸς κόνδυλος τοῦ κολοकाσιοῦ, καὶ ἡ πίττα. Ἀρχικὸ πουλλίν, πούλλος ἀπὸ τὸ Λατ. pullus. Καὶ **β' πουύλλα** = τὸ ἐξόγκωμα. Ἀχτύπησεν τοῦ μωροῦ στὸ μέτωπον τζι' ἔκαμέν του μὴν πουύλλαν' καὶ ο. πουλλώνων ἀπὸ τὸ βούλλα καὶ βουλλώνω που λέγονται μὲ τὴν ἴδια σημασία (βλ. Κ. Χατζηγιάννου Περί τῶν ἐν τῇ Μεσαιωνικῇ καὶ Νεωτέρᾳ Κυπριακῇ ξένων γλωσσικῶν στοιχείων, σ. 39).

Ρέομαι = ὀρέγομαι. Ρέεσαι τὴν νὰ τῆθ θωρεῖς. Εἶντα ποῦ τῆς ἐρέχτηκες;—τί νοστιμάδα τῆς ὀρήκες. Καὶ **β' ρέομαι**, Ν. Ἑλλην. ρεύομαι, ἀρχ. ἔρευομαι. Ἐρίασεν καὶ ρέεται καπάλιν. Ἄορ. ἐρέχτηκα. Οὐσ. τὸ ρέξιμο Ν. Ἑλλην. ρέψιμο.

Ρόκκα, ἢ = ἡ ἠλακότη. Ἱταλ. rocca. Καὶ **β' ρόκκα** = τὸ φυτὸ εὐζωμιον ἢ ἐρούκα ἢ ἡμερη. Λέγεται καὶ τ ᾱ ρ ο ῦ κ α. Ἄπὸ τὸ Ἱταλ. ruca, Λατ. ruca.

Σάζω-ομαι = διορθῶνω, διορθῶνομαι, ἐτοιμάζομαι. Ἐσασθήκαμεν νὰ πάειν στὸ παναῦριν. Σασμένως = διορθῶμενος καὶ σὲ καλὴν ὑγεία. Καὶ **β' σάζομαι** = συμβιάζομαι, συμφωνῶ. Στὸν Λ. Μαχαιρᾶ, σ. 338, «διά... χιλιάδες δουκάτα εἴμεσεν σασμένοι νὰ μᾶς δώσετε». Καὶ σελ. 111 «ἐμπᾶσαν τους κατὰ τὸν πρώτον σασμόν». Τὸ συμβιάζομαι ἔγινε πρώτα συδιάζομαι καὶ σεδιάζομαι, ἀόρ. ἐσεδιάστηκα καὶ ἐσυεδιάστηκα, ὅπως ἀκούεται καὶ σήμερα. Στὸν Λ. Μαχ. σ. 328 Ἐσυεβαστήκαμεν μὲ του; Γενουβίους. Ἄπὸ τὸ συδιάζω, σεδιάζω μὲ ἀποβολὴ τοῦ θ προήλθε τὸ σάζω. Στὴν Στερ. Ἑλλάδα συδιάζω = μνηστεύω.

Ἐσυφωνήσαν, νὰ συφωνήσουν (= συμφωνήσουν). Καὶ **β' νὰ σιφωνίσουν** τὰ οὐχά. «Ἐφ φυσᾶ σήμερα τζι' ἔν ἐσιφωνίσαν τὰ οὐχά» = δὲν ἐστέγνωσαν. Ἄπὸ τὸ σιφονίζω. Στὴ Ν. Ἑλλην. λέγεται σουφουνίζω καὶ σουφνίζω = στραγγίζω. Στὴν Ἰκονία (ΜΝΕ, Β, 407) σφουονιάζω.

Σούμα = ἄθροισι, πρόσθεσι. Κάμε τῆς σούμαν. Ἄπὸ τὸ Ἱταλ. somma, Λατιν. summa. Καὶ **β' σούμα** = οἰνόπνευμα ἀπὸ τὴν πρώτη ἀπόστασι. Ρατζή σούμα. Ἄγνωστο ἂν προήλθε ἀπὸ τὴν ἴδια ξενὴ λέξη. Λέγονται καὶ τὰ δυὸ στὴ Ν. Ἑλληνική.

Τζ' εφαλαρκά, ἢ = κεφαλαγία, πονοκέφαλος. Καὶ **β' τζ'εφαλαρκά** = τὸ μέρος τοῦ κρεβάτιοῦ ὅπου εἶναι ἡ κεφαλή. Ἄπὸ τὸ κεφαλᾶρις, κεφαλή (Γ. Χατζ. Γλωσσ. Μελ. 128). Κεφαλαριά στὴ Ν. Ἑλληνική ἢ κουφαῖα τοῦ χαλινοῦ τῶν ἵππων.

Τρίν (τὸ) = τὸ τριμμένο τυροῦ ποῦ βάζομε στὰ μακασόνια. Καὶ **β' στὴν τρ' ἦν** = στὸν τρύγον. Ἡ τρυ(γ)ῆ καὶ τὸ Τρύος καὶ ὁ τρύος.

Φασούλλιν (τό), ὁ φασίολος, Ν. Ἑλλην. φασούλια καὶ φασόλια. Στὴν Κύπρῳ λέγονται λουβικιά χλιαστρά ἢ περατικά καὶ τὰ ἄλλα, τὰ Ν. Ἑλλην. λουβιά, μαυρομούτικα. Καὶ **β' φασούλλιν (τό)** = τὸ δρεπάνι. Λ γεται καὶ ἡ φ α σ ο ῦ λ λ α. Ἄπὸ τὸ Ἱταλ. faucula. Ὁ Κ. Χατζηγιάννου εἰς τὰ Ἐργατικά καὶ Ποιμενικά του, τὸ παραγεί ἀπὸ τὸ Λατιν. faucula, ὑποκ. τοῦ falx-eis.

Φούμος (τὸ) = ἡ καύχησι, ἡ φουμιά (στὴ Ν. Ἑλλην.): ἀπὸ τὸ φ ο μ ῶ ζ ὑποχωρητικῶς. Καὶ **β' ὀφούμος** = ἡ αἰθάλη, Κυπρ. μούζη καὶ εἶδος μελάνι ἀπὸ καπνί. Ἄπὸ τὸ Ἱταλ. fumo, Λατιν. fumus = καπνός.

Χ' ἰλιάζω = φθάνω στὰ γίλια. «Νὰ τὰ χ' ἰλιάσης!» = Εὐχὴ σὲ ἀνάδοχο. «Γιὰ νὰ σ' ἰλιάσουν πρόβατα γιὰ νὰ σ' ἰλιάσουν γίδικια» σὲ Κυπρ. δημοτικὸ (Ξ. Φαρμακίδη «Κύπρια Ἐπηρ» σ. 41, στιχ. 149). Καὶ **β' χ' ὑλιάζω** = λασπῶνω. «Ἡ βροχ' ἢ ἐχ' ὑλίασεν τ' ἀμπέλια». Ἄπὸ τὸ Χυλός, ὑποκορ. Χυλίν. Κάμνω ἓνα χ' ὑλίν τὰ οὐχά = ἓνα ἐξέπλυμα, ἐξέβγαλμα. Μεταφορ. Ἐκαμέν του τὸ χ' ὑλίν του = τὸν ἐπέτιμησε, τοῦ ἔκαμε παρατηρήσεις ἢ προσβολή. Ἄπὸ τὸ χυλός γίνεται καὶ τὸ ο. Χ' ὑ λ ὶ ω ω = ἐπιχρίζω μὲ πηλὸ τὸ δῶμα, καὶ τὸ χ' ὑ λ ᾶ ο ῦ ω = νερὸ μὲ ἀλεύσι. Χυλιάζω στὰ Δωδεκάνησα ('Α. Ταρσούλη, Γ' 324) σημαίνει ἀσπρίζω μὲ ἀσθέστη.

Σ Α Ρ Κ Α

Τὸ αἷμα κυλάει μερωμένο μέσα στὶς φλέβες μου. Ἐσυχάζει. Μιὰ νημερία μὲ χαϊδεύει. Εὐτυχία; Μπορεῖ... Ποιὸς θὰ τὸ πεῖ; Δὲν ἔχω παρὰ ν' ἀπλώσω τοῦτο τὸ χέρι καὶ νὰ πάρω τὸν παλᾶρχαιο κύλικα. Ὅποτε βέλω. Ἰκανοποίηση; Μπορεῖ... Ποιὸς θὰ τὸ πεῖ; Ὅλα σήμερα γενήκανε καθάρια κι' ἀστραφτερά σὰν καινούργια ἀσημοκαπνισμένα στολίδια. Σβήσανε σὰν ὄπτασιες τὰ παλαιϊκά. Τί κρίμα; Χάσανε, ἀπὸ τὴ γοητεία τοῦ χρόνου, τὸ μουντὸ χρῶμα. Λὲς τὸ ἴδιο νὰ συμβαίνει καὶ μὲ τὶς φλέβες μου; Πόση παραχὴ γιὰ ἓνα σμίξιμο. Νὰ περιμένεις ὥρες κι' ὥρες. Ἡ ἀπορία νὰ σὲ τρώει σὰν σαράκι. Θάρθει, δὲ θαρθεῖ; Νάξερεις τουλάχιστον; Πόσα μάτια περίεργα κερφωμένα ἀπάνω σου. Τί τοῦ; νοιάζει ἀλήθεια; Ἐγὼ ρώτησα ποτές μου γι' αὐτούς. Ἄς πεσοκόβουνται. Στὸ νοῦ μου στριφογυρίζουν χίλια δυὸ πράγματα. Ἀνόητα πράγματα. Δὲν περνᾷ ἡ ὥρα. Πόσο μπορεῖ νὰ βαστάξει μιὰ ἐπιθυμία; Κι' ἡ πιδὸ μεγάλη; Ἐνα μπουμπούκι ἀμυγδαλιάς δὲ θέλει παρὰ λίγες ἠλιακτίδες γιὰ νὰ παραδοθῇ. Ὁ ἄνθρωπος; Γιατί νὰ παίρνω τὰ πράγματα τόσο σοβαρά; Θυμάμαι ἓνα ρητό: «Ἄς τὰ κείμενα νὰ κείνται ὡς κείνται». Ἀνοησίες. Ἄν κρατοῦσα μιὰ μαργαρίτα θάπαιζα τὸ: «Μ' ἀγαπᾷ δὲ μ' ἀγαπᾷ». Οἱ καύμενες οἱ μαργαρίτες. Τί τραβάνε. Πάντα μοῦ δίνουνε τὸ συναίσθημα τῶν περιστεριῶν σὰν τὰ μαδάνε. Ἄν ἀποφασίζανε νὰ ἐντοχίσουν μιὰ μαρμαρίνη πλάκα γιὰ τὸν ἔρωτα, θάπρεπε νὰ σκαλίσουνε ἀπάνω μιὰ μαργαρίτα μαρμάρην. Κάτω, κάτω, γιὰ τοὺς κουτούς, τὴ λέξη «Τ ὀ θ ὦ μ α».

Στὰ πόδια μου λάμπει θαμπὰ κάτι. Σκύβω νὰ δῶ. Ἐνα ἀποτοσίγαρο. Ἄς τὸ διάβω. Ἄν εἶτανε τουλάχιστον κανένα πριγιάντι, θὰ τὸ χάριζα. «Νά, ἀγάπη μου, ἓνα ἀποκρυσταλλωμένο δάκρυ τῆς ἀναμονῆς μου». Ἡ πληρωμὴ. «Ἐλα...».

Συλλογιέμαι κάτι κατακόκκινα ροδοπέταλα σὲ ὀλόλευκη ἐπιφάνεια. Μέσα στὸν ἀγῶνα τσαλακωθῆκανε καὶ πατηθῆκανε. Εἶτανε σίγουρα εὐτυχισμένα, μιὰ καὶ χαρήκανε τὸ δόσιμο πρὶν ἀπὸ τὸν ὀλοκληρωτικὸ τοῦς χαμό. Συλλογιέμαι ἀκόμα κάτι ἄλλα ροδοπέταλα, πεθαρμένα καὶ σαβανωμένα ἦσυχ, ἦσυχ ἀπὸ τὴ σκόνη τοῦ δρόμου. Φτωχά. Τί εἶδατε ἄλλο ἀπὸ τὶς μάσκες τοῦ σαλονιοῦ; Τίποτα.

—Καλησπέρα σας, κύριε Φῶτο.

—Καλησπέρα.

Πῶς μὲ γνώρισε τοῦτος ὁ ἀναθεματισμένος. Μέσα μου τραυλίζω: «Στὸ διάβολο, στὸ διάβολο...».

Κάποτε τ' ὄνειρο ἀνοῦσε. Ἡ σάρκα ἔπρεμε σὰν χορδὴ, ἡ μουσικὴ γιόμιζε τὸ δωμάτιο κ' ἡ νιρβάνια ἀκολουθοῦσε πάντα. Πιστά. Τώρα; Ὡ, τώρα. Πάνε τὰ παλιὰ καλὰ χρόνια. Ἐσυχία. Ἐσυχία. Ἡ καρδιά κτυπᾷ πάντα ρυθμικά. Ἡ νιρβάνια, βέβαια, πάντα ἔρχεται. Δὲν προηγεῖται πιά ὁ μεγάλος ἀγῶνας. Τώρα, ἔγινε χᾶδι γλυκερό. Λὲς ἄναι ἡ συλῆθεια; Κ' ὕστερα πῆρε καὶ σκοπὸ. Μισῶ τὸ σκοπὸ. Πάντα. Παντοῦ. Ἡ ὁμορφιά εἶναι νὰ δίνεσαι γιὰ τὴ χαρὰ καὶ τὸ φῶς. Ἄπο καπρίτσιο ἀκόμα. Μὰ ὄχι γιὰ τὸ ἀποτελεσμά. Ὅχι. Ὅχι.

Τὶς νύκτες μονάχα μέσα στ' ὄνειρο, ἔρχεται κάποιος καὶ μοῦ κτυπᾷ ἓνα κουδουνάκι. Μόλις δημιουργοῦνται δυὸ-τρεῖς κύκλοι ἀπὸ ἤχητικά κύματα. Ἐνας μηδαμινὸς ἤχος. Μὲ ξυπνᾷ. Ἡ φωνὴ εἶναι πάντα ψιθυριστή.

—Θυμάσαι; Θυμάσαι;

Μὲ ρωτᾷ ἂν θυμάμαι. Κουτὸ κουδουνάκι. Καὶ βέβαια θυμάμαι. Πῶς θὰ μπορούσα νὰ ζήσω, ξεσκίζοντας τὶς ἐφηβικὲς σελίδες τῆς μνήμης;

Ἄπαντᾷ μὲ καρδιοκτύπη.

—Θυμάμαι. Θυμάμαι.

Γιατί ἄραγε ἐξακολουθεῖ νὰ μὲ ξυπνᾷ πάντα; Τί θέλει; Τί θέλει; Καινούργιο πρόβλημα. Ἡ γαλήνη πάει νὰ ραγιστεῖ. Πασπατεύω μὲ τὸ δάκτυλό μου καὶ θρίσκω τὸ ράγισμα. Ἐνα πελώριο ράγισμα, ἀπὸ πάνω ὡς κάτω. Χαρά. Χαρά. Τὸ δάκτυλό μου σχίζεται. Μιὰ σταγόνα ἔπεσε στὸν καθρέφτη καὶ τὸ θάμπωσε. Χαρά. Χαρά. Πάει πιά ἡ γαλήνη. Χαρά. Χαρά.

Κ' ὕστερα ἔγινε τοῦτο τὸ περιστατικό. Μιὰ παλιὰ γνωριμία κι' ἓνα ἀγαπημένο ἄρωμα; Chanel. Ξυπνήσανε οἱ φλέβες. Ποτές μου, δὲ τὸ φαναζόμουνα. Ποτές μου. Εἶχα τόσο συνηθίσει στὴ γαλήνη. Ἡ μυρωδιὰ ἔρχεται κύματα, κύματα. Πικτικτά. Θέλω νὰ ξεφύγω. Θέλω νὰ ξεφύγω. Ἄδικα ἀγωνίζομαι... .

—Αὔριο στὶς ἔξ;

—Αὔριο στὶς ἔξ.

—Στὸ ἴδιο μέρος;

—Στὸ ἴδιο μέρος.

Τὸ βράδυ, περιμένω τὸ κουδουνάκι. Ἔμεινα ξάγρυπνο; καὶ τὸ περιμένω. Δὲν ἔρχεται. Δὲ θέλει νερθῆ. Κατάλαβα. Ὅλοι μὲ παμπεισιῆς μάχονται. Γιατί δὲν ἔρχεται ἀπόψε; Γιατί δὲν ἔρχεται ἀπόψε; Βέβαια, πέτυχε τὸ σκοπὸ του, ὑποκλίθηκε κι' ἔκλεισε τὸ ριντό. Ἐὰ περιμένει ἴσα μὲ αὔριο τ' ἀπόγευμα. Ὑστερα, οἱ ἤχοι θὰ μοῦ σφυρίζουν εἰρωνικά.

—Νικήθηκες. Νικήθηκες.

—Δὲ θὰ πάω. Δὲ θὰ πάω.

Ἐυπνάει ἡ γυναίκα μου. Στὰ μάτια της ἀστράφτει ἡ ἀπορία.

—Τί ἔπαθες;

—Τίποτα, καλὴ μου.

ΦΩΤΟΣ ΧΑΤΖΗΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΚΑΒΑΦΙΚΟ ΣΑΒΒΑΤΟΒΡΑΔΟ

Καθὼς ἡ ἑορτὴ προχωρεῖ πρὸς τὸ τέλος,
τὸ εὐθυμον πνεῦμα λιγιστεύει θαυμηδόν,
ἀνεπαισθήτως καὶ χωρὶς προοίμια.
Ὡστόσο στὴν ἀρχὴ ἐγυάλιζαν τὰ μάτια,
τὰ ποτήρια καὶ τὰ κρύσταλλα μὲ λάμπην ἰδιαίτερη.
Λυπεῖσαι θεβάρια διότι ἐσώθη ἡ χαρὰ,
διότι οἱ εὐχάριστες στιγμὲς δὲν διαρκοῦν ἐπ' ἀπειρον.
Ἄλλ' ἐὰν ἐργάζεσαι τὸ Σαββατόβραδο
ἢ κατ' ἄλλον τρόπον ἢ εὐχαρίστηση σὲ εἶναι ἀνέφικτη,
καθὼς ἀποσύρεσαι ἀργὰ καὶ ἀντηχοῦν τὰ θήματα,
βαρεῖα μέσα εἰς τὸν ἔρημο δρόμο,
δὲν λυπεῖσαι πλέον γιὰ τὴν τρυφὴ πού σὲ διέφυγε,
σκεπτόμενος ὅτι οὕτως ἢ ἄλλως τέτοιαν ὥρα
θὰ ἦτο μοιραίως τελειωμένη. Κι' βυθίζεσαι ὀλοένα
στὴν ἐρημιὰ τοῦ δρόμου μᾶλλον εὐθυμος κι' ἀνάλαφρος.
Δὲν εἶχες χαρὰν τῆς ὁποίας νὰ πενήθσεις τὸ τέλος.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΩΝΣΤ. ΗΛΙΑΚΗΣ

Ρ Ε Κ Β Ι Ε Μ

Δρομολόγιο τῶν ἀνθρώπων κάποιος θάνατος,
συνοδοιπόρος ἀδυσώπητος ὁ πόνος,
κι' ἡ χαρὰ προνόμιο τῶν ἀφελῶν.
Ὅταν ἓνα καρὰθι σφυρίζει τὰ μεσάνυχτα
ἀκολουθοῦν χιλιάδες σφυρίγματα.
Κλείνω τ' ἀφτιά μου στὴ χαρὰ
καὶ τὰ μάτια μου στὸν πόνο πού μὲ τριγυρίζει.
Μὲ πήρε ἡ νύχτα,
μὲ πήραν σημερώματα,
μὲ πήρε ὁ ἥλιος.
Εἶναι μιὰ μέρα σὰν τὶς ἄλλες
τὶς μέρες μας πού οἱ ἀνθρώποι ξεχάσαν τὸν Οὐρῆνιο πατέρα.
Τὰ θρυμματισμένα κρανία
καὶ τ' ἀκέφαλα πτώματα
μόλυναν τὸν ἄνεμο.
Ἴϊ ντροπὴ γιὰ κείνον πού ἔκλαψε ἀσταμάτητα
γιὰ μιὰν ἀγάπη μέσα στὴ νύχτα.

Ν. ΟΝΗΣΙΦΟΡΟΥ

OSCAR WILDE

Σ Α Λ Ω Μ Η

(ΔΡΑΜΑ ΣΕ ΜΙΑ ΠΡΑΞΗ)

Τὰ πρόσωπα τοῦ ἔργου.

Ἡρώδης Ἀντίπας, Τετράρχης τῆς Ἰουδαίας.

Ἰωάννης, ὁ Προφήτης.

Ὁ νεαρὸς Σύριος, Λοχαγὸς τῆς Φρουρᾶς.

Τιγελλίνος, Ἕνας νεαρὸς Ῥωμαῖος.

Ὁ Καππαδόκης.

Ὁ Νευβιανός.

Α Στρατιώτης.

Β Στρατιώτης.

Ὁ Θεράπων τῆς Ἡρωδιάδος.

Ἑβραῖοι, Ναζαρηνοὶ κλπ.

Ἕνας δούλος.

Νακαμάν, ὁ Δήμιος.

Ἡρωδιάς, Σύζυγος τοῦ Τετράρχη.

Σαλώμη, Κόρη τῆς Ἡρωδιάδος.

Οἱ σκλάβοι τῆς Σαλώμης.

ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑ: Μία μεγάλη θεράντα στὸ παλάτι τοῦ Ἡρώδη, ἀκριβῶς ἀπάνω ἀπὸ τὴν αἴθουσα τοῦ συμποσίου. Μερικοὶ στρατιῶτες πηγαυνοῦρχοῦνται στὴν ταράτσα. Στὰ δεξιὰ μιὰ τεράστια ἀνεμόσκαλα, στ' ἀριστερὰ πρὸς τὰ πίσω μιὰ παλιὰ δεξαμενὴ περικυβερτισμένη ἀπὸ ἓνα τοῖχο κίτρινο σὰν μπρούτζο: Σεληνόφως.

Ὁ νεαρὸς Σύριος.—Πόσον ὠραία εἶναι ἡ Πριγκήπισσα Σαλώμη ἀπόψε!

Ὁ θεράπων τῆς Ἡρωδιάδος.—Κοίταξε τὴν σελήνη πόσο παράξενη φαίνεται: εἶναι σὰν μιὰ γυναῖκα πού σηκώνεται ἀπ' τὸ μνήμα: σὰν μιὰ πεθαμένη γυναῖκα.

Ὁ νεαρὸς Σύριος.—Ἀλήθεια ἔχει μιὰ παράξενη ὄψη. Εἶναι σὰν μιὰ μικρὴ πριγκήπισσα πού φορεῖ ἓνα κίτρινο βέλο καὶ τὰ πόδια τῆς εἶναι ἀπὸ ἀσήμι. Εἶναι σὰν μιὰ πριγκήπισσα πούχει μικρὰ ἄσπρα περιστέρια γιὰ πόδια τῆς. Κάλιστα θὰ μπορούσες νὰ τὴν φαντοστής νὰ χορευῇ.

Ὁ θεράπων τῆς Ἡρωδιάδος.—Εἶναι σὰν μιὰ γυναῖκα πεθαμένη: κινεῖται τόσο σιγά.

(Θόρυβος στὴν αἴθουσα τοῦ Συμποσίου)

Α Στρατιώτης.—Τί θόρυβος εἶν' αὐτός! Ποιὰ εἶναι αὐτὰ τὰ κτήνη πού οὐρλιάζουν;

Β Στρατιώτης.—Οἱ Ἑβραῖοι. Πάντα ἔτσι φωνάζουν. Συζητοῦνε καὶ φιλονικοῦν ὕστερα γιὰ τὴν θρησκεία τους.

Α Στρατιώτης.—Γιατί φιλονικοῦν γιὰ τὴν θρησκεία τους;

Β Στρατιώτης.—Δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω. Οἱ Φαρισσαῖοι, γιὰ παράδειγμα, λένε ὅτι εἶναι ἄγγελοι κι' οἱ Σαδουκαῖοι ὑποδεικνύουν πὼς δὲν ὑπάρχουν ἄγγελοι.

Α Στρατιώτης.—Νομίζω πὼς εἶναι γελοῖο νὰ συζητοῦνε γιὰ τέτοια πράγματα.

Ὁ νεαρὸς Σύριος.—Πόσο σαγηνευτικὴ εἶναι ἡ Πριγκήπισσα Σαλώμη ἀπόψε!

Ὁ θεράπων τῆς Ἡρωδιάδος.—Ἐσὺ ὄλο καὶ τὴν κοιτάς. Τὴν κοιτάς πάρα πολὺ καὶ εἶναι ἐπικίνδυνο νὰ κοιτάξης τοὺς ἀνθρώπους μὲ τέτοιο τρόπο. Κάποτε μπορεῖ νὰ σοῦ βγῇ σὲ κακό.

Ὁ νεαρὸς Σύριος.—Μὰ εἶναι πολὺ ὠραία ἀπόψε!

Α Στρατιώτης.—Ὁ Τετράρχης ἔχει μιὰ μελαγχολικὴ ὄψη.

Β Στρατιώτης.—Ναί, φαίνεται πολὺ μελαγχολικός.

Α Στρατιώτης.—Κάπου ἔχει στραμμένο τὸ βλέμμα του.

Β Στρατιώτης.—Ἀλήθεια κάπου κοιτάει.

Α Στρατιώτης.—Ποιὸν ἄραγε νὰ βλέπη;

Β Στρατιώτης.—Δὲν ξέρω στ' ἀλήθεια.

Ὁ νεαρὸς Σύριος.—Πόσον ὠρὴ εἶναι ἡ Πριγκήπισσα. Δὲν τὴν ἔχω ξαναδεῖ τό-

σο ὠχρή. Εἶναι σὰν τὴν σκιά ἐνὸς ἄσπρου τριαντάφυλλου μέσα σ' ἕνα ἀργυρὸ κα-
θρέφτη.

Ὁ Θεράπων τῆς Ἡρωδιάδος.—Δὲν πρέπει νὰ τὴν κοιτάξης· τῶχεις παρακάνει
μὲ τὶς ματιές σου.

Α Στρατιώτης.—Ἡ Ἡρωδιάς γεμίζει τὸ ποτήρι τοῦ Τετράρχη.

Καπαδόκης.—Ἐκείνη εἶναι ἡ Βασίλισσα Ἡρωδιάς ποὺ φορεῖ μιὰ μαύρη μί-
τρα ἀπὸ μαργαριτάρια κι' ἔχει τὰ μαλλιά πουτραρισμένα μὲ μπλε σκόνη;

Α Στρατιώτης.—Μάλιστα, ἐκείνη εἶναι ἡ Ἡρωδιάς, ἡ σύζυγος τοῦ Τετράρχη.

Β Στρατιώτης.—Ὁ Τετράρχης ἀγαπᾷ πολὺ τὸ κρασί· πίνει τρία εἶδη. Ἐνα
ποῦ τοῦ φέρανε ἀπὸ τὸ νησί τῆς Σαμοθράκης ποὺ εἶναι κόκκινον σὰν τὸν μανδύα τοῦ
Καίσαρα.

Καπαδόκης.—Δὲν τὸν ἔχω δεῖ ποτέ μου τὸν Καίσαρα.

Β Στρατιώτης.—Ἄλλο κρασί ποὺ προέρχεται ἀπὸ μιὰ πόλη ποὺ ὀνομάζεται
Κύπρος καὶ εἶναι κίτρινον σὰν χρυσάφι.

Καπαδόκης.—Ἀγαπᾷ πολὺ τὸν χρυσόν.

Β Στρατιώτης.—Καὶ τὸ τρίτον εἶναι τὸ κρασί τῆς Σικελίας. Αὐτὸ εἶναι κόκ-
κινον σὰν αἷμα.

Ὁ Νευδιανός.—Οἱ θεοὶ τῆς χώρας μου ἀγαπᾶνε πολὺ τὸ αἷμα. Δυὸ φορὲς τὸν
χρόνον θυσιάζουμε σ' αὐτοὺς πενήντα νέους καὶ ἑκατὸ παρθένας, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι
δὲν τοὺς δώσαμε ποτέ ἀρκετοὺς γιατί εἶναι πάντα σκληροὶ μαζί μας.

Καπαδόκης.—Οἱ Ῥωμαῖοὶ στὴν χώρα μου δὲν ἔχουνε ἀφήσει θεοῦ. Ὑπάρ-
χουνε μερικοὶ ποὺ λένε ὅτι ἔχουν κρυφτὴ οἱ ἴδιοι στὰ ὄρη, ἐγὼ ὅμως δὲν τὸ πι-
στεύω. Τρεῖς δλόκληρες νύκτες ἔμεινα στὰ ὄρη ἀναζητώντας τοὺς παντοῦ ἀλλὰ ὅλα
ἦσαν μάταια. Στὸ τέλος μάλιστα τοὺς φώναξα μὲ τὰ ὀνόματά τους καὶ δὲν ἤλθαν·
νομίζω ὅτι εἶναι νεκροί.

Α Στρατιώτης.—Οἱ Ἑβραῖοὶ λατρεύουν ἕνα Θεὸ ποὺ δὲν μπορεῖς νὰ δῆς!

Καπαδόκης.—Αὐτὸ μοῦ φαίνεται ὅλος δόλου γελοῖο.

Ἡ φωνὴ τοῦ Ἰωάννου.—Μετὰ ἀπὸ μένα βῆλθη ἄλλος δυνατώτερός μου. Ἐ-
γὼ δὲν εἶμαι ἀξίος οὔτε γιὰ νὰ λύσω τὸ κορδόνι τῶν ὑποδημάτων Του. Ὅταν Αὐτὸς
ἔλθῃ οἱ ἐρημικοὶ τόποι θὰ πάρουν χαρούμενη ὄψη, θὰ ἀνθήσουνε ὅπως τὰ κρίνα. Τὰ
μάτια τοῦ τυφλοῦ θὰ δοῦνε τὴν ἡμέρα καὶ τὰ αὐτιά τοῦ κωφοῦ θ' ἀνοίξουν. Τὸ νεογέν-
νητο παιδί θὰ βάλλῃ τὸ χέρι του ἀπάνω στοῦ δράκου τῆν τρώγλη καὶ θὰ ὀδηγῇ τὰ
λιοντάρια μὲ τὰ ὀνόματά τους.

Β Στρατιώτης.—Πέστε του νὰ σιωπήσῃ ὄλο γελοῖα πράγματα μᾶς λέει.

Α Στρατιώτης.—Ὅχι, εἶναι ἕνας ἄγιος ἄνθρωπος καὶ πολὺ εὐγενικός. Κάθε
μέρα ποῦ τοῦ δίδω φαγητὸ μὲ εὐχαριστεῖ.

Καπαδόκης.—Ποῖος εἶναι καὶ πῶς ὀνομάζεται;

Α Στρατιώτης.—Ἐνας προφήτης; τὸ ὄνομά του εἶναι Ἰωάννης.

Καπαδόκης.—Ἀπὸ ποῦ ἔρχεται;

Α Στρατιώτης.—Ἀπὸ τὴν ἐρημο ὅπου ἐτρέφετο μὲ ἀκρίδες καὶ ἄγριο μέλι.
Ἦταν ντυμένος σὲ δέρμα καμήλας καὶ γύρω στὰ πλευρά του εἶχε ἕνα δερμάτινο
ζωνάρι. Ἦταν πολὺ τσομερὸ νὰ τὸν κοιτάξης· ἕνα μεγάλο ὅμως πλῆθος συνήθιζε νὰ
τὸν ἀκολουθεῖ· εἶχε ἀκόμα ἀρχές.

Καπαδόκης.—Περί τίνας μιλοῦσε;

Α Στρατιώτης.—Κάποτε λέει τρομερὰ πράγματα, μὰ εἶναι ἀδύνατο νὰ κατα-
λάβῃ κανεὶς τί λέει.

Καπαδόκης.—Μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν δῆ;

Α Στρατιώτης.—Ὅχι, ὁ Τετράρχης τῶχει ἀπαγορεύει.

Ὁ νεκρὸς Σύριος.—Ἡ Πριγκίπισσα ἔκρυψε τὸ πρόσωπό της μὲ τὸ ριπίδι της.
Τὰ μικρὰ ἄσπρα χέρια της κινουῦνται σὰν περιστέρια ποὺ πετᾶνε πρὸς τὶς φωνές
τους. Εἶναι ἀκριβῶς σὰν ἄσπρες νυκτερίδες.

Ὁ Θεράπων τῆς Ἡρωδιάδος.—Τί συμβαίνει μὲ σένα; Γιατί τὴν κοιτάξεις δι-
αρκῶς; Δὲν πρέπει νὰ τὴν κοιτάξης· κάτι κακὸ μπορεῖ νὰ συμβῇ.

Καπαδόκης (δείχνοντας πρὸς τὴν δεξαμενὴ).—Τί παράξενη φυλακή!

Β Στρατιώτης.—Εἶναι μιὰ παλῆ ἀστέρνα.

Καπαδόκης.—Μιὰ παλῆ ἀστέρνα! Πρέπει τότε νὰναι πολὺ ἀνθυγιεινὴ.

Β Στρατιώτης.—ὦ! Ὅχι! Γιὰ παράδειγμα ὁ ἀδελφὸς τοῦ Τετράρχη, ὁ με-
γαλύτερός του ἀδελφός, ὁ πρῶτος σύζυγος τῆς Βασίλισσας Ἡρωδιάδος, ἦταν φυλα-

κισμένος εκεί μέσα για δώδεκα χρόνια. Δέν τὸν σκότωνε! Ἔπρεπε νὰ περάσουν τὰ δώδεκα χρόνια γιὰ νὰ στραγγαλισθῆ.

Καππαδόκης.—Νὰ στραγγαλισθῆ; Ποιὸς τόλμησε νὰ τὸ κάμη αὐτό;

Β Στρατιώτης (δείχνοντας τὸν δῆμο, ἕνα πανύψηλο νέγρο).—Ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖ πέρα, ὁ Νασιμάν.

Καππαδόκης.—Καὶ δὲν φοβήθηκε;

Β Στρατιώτης.—Ὅχι. Ὁ Τετράρχης τοῦστειλε τὸ δακτυλίδι τοῦ θανάτου. Ἔτσι αὐτὸς δὲν φοβήθηκε.

Καππαδόκης.—Ἀκόμα μοῦ φαίνεται τρομερὸ πρᾶγμα νὰ στραγγαλισθῆ ἕνα βασιληᾶ.

Α Στρατιώτης.—Γιατί; Οἱ Βασιλιάδες δὲν ἔχουνε ἕνα λαϊμὸ ὅπως ὁ ἄλλος κόσμος;

Καππαδόκης.—Τὸ νομίζω φοβερό.

Ὁ νεαρὸς Σύριος.—Ἡ Πριγκήπισσα σηκώνεται! Φεύγει ἀπ' τὸ τραπέζι. Φαίνεται πολὺ κουρασμένη. Ἄ! ἔρχεται πρὸς τὰ ἐδῶ. Ναί, ἔρχεται ἀνάμεσά μας. Πόσο ὠχρῆ εἶναι.

Ὁ θεράπων τῆς Ἡρωδιάδος.—Μὴ τὴν κοιτάξεις. Σὲ ἰκετεύω μὴ τὴν κοιτάξεις.

Ὁ νεαρὸς Σύριος.—Εἶναι σὰν μιὰ περισσότερὰ πού ἔχει περιπλανηθῆ, εἶναι σὰν τὸν νάρκισσο πού τρέμει μέσα στὸν ἄνεμο.

(Ἐρχεται ἡ Σαλώμη).

Σαλώμη.—Δὲν θὰ μείνω δὲν μπορῶ νὰ μείνω. Ὁ Τετράρχης δὲν κοιτάζει ἀπὸ πάνω ὡς κάτω μὲ ἄγριο βλέμμα. Εἶναι πολὺ παράξενο πῶς ὁ ἄνδρας τῆς μητέρας μου μὲ κοιτάζει μὲ τέτοιο τρόπο. Δὲν ξέρω πῶς νὰ τὸ ἐξηγήσω. Ἀλήθεια, ναί, τὸ ξέρω.

Ὁ νεαρὸς Σύριος.—Μόλις ἀφήσατε τὸ γλέντι, Πριγκήπισσα;

Σαλώμη.—Πόσο γλυκὺς εἶναι ὁ ἀέρας ἐδῶ! Μπορῶ τουλάχιστο νὰ ἀναπνεύσω ἐδῶ! Μέσα εἶναι Ἑβραῖοι ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ, Ἕλληνες ἀπὸ τὴν Σμύρνη, Αἰγύπτιοι μὲ μακροὺς μουροκόκκινους μανδύες καὶ Ρωμαῖοι κτηνώδεις καὶ ἀγενεῖς μὲ τὴν ἀδέξια καὶ στραβωμένη τους διάλεκτο. Ἄ! Πόσον ἀποστρέφομαι τοὺς Ρωμαίους! Εἶναι ἀκόρεστοι καὶ κοινοὶ καὶ νομίζουν πῶς μόνο αὐτοὶ εἶναι οἱ εὐγενεῖς.

Ὁ νεαρὸς Σύριος.—Θὰ καθήσετε παρακαλῶ, Πριγκήπισσα;

Ὁ θεράπων τῆς Ἡρωδιάδος.—Γιατί τῆς μιλάς; Γιατί τὴν κοιτάξεις; ὦχ! Κάτι τρομερὸ θὰ συμβῆ.

Σαλώμη.—Τί ὠραία εἶναι νὰ βλέπης τὸ φεγγάρι! Εἶναι σὰν ἕνα μικρὸ μεταλλίνο νόμισμα πού νομίζει πῶς ἦταν ἕνα μικρὸ ἀσημένιο ἄθος. Ἡ σελήνη εἶναι ψυχρὴ καὶ ἀγνή. Εἶμαι σίγουρη πῶς εἶναι παρθένα. Οὐδέποτε μόλυνε τὸν ἑαυτὸ της, οὐδέποτε ἔδωκε τὸν ἑαυτὸ της; στοὺς ἄνδρες ὅπως οἱ ἄλλες θεές.

Ἡ φωνὴ τοῦ Ἰωάννου.—Ὁ Κύριος, ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου, θὰ ἔλθῃ. Οἱ κένταυροι κρυφτήκανε μέσα στοὺς ποταμούς καὶ οἱ σειρήνες ἄφησαν τὰ ποτάμια καὶ κάβουται πίσω ἀπὸ τὰ φύλλα τοῦ δάσους.

Σαλώμη.—Ποιὸς ἦταν αὐτὸς πού φώναξε;

Β Στρατιώτης.—Ὁ προφήτης, Ὑψηλοτάτη.

Σαλώμη.—Ἄ! Ὁ προφήτης. Αὐτὸν πού φοβάται ὁ Τετράρχης!

Β Στρατιώτης.—Δὲν ξέρομε τίποτα γι' αὐτό. Ἦταν ὁ προφήτης Ἰωάννης πού φώναξε.

Ὁ νεαρὸς Σύριος.—Θὰ σὰς εὐχαριστήσῃ πού φώναξα νὰ σὰς φέρουν τὸ φορεῖο σας, Πριγκήπισσα; Ἡ ὕκτα εἶναι τόσο μαγικὴ κάτω στὸν κῆπο.

Σαλώμη.—Αὐτὸς λέγει φοβερὰ πρᾶγματα γιὰ τὴν μητέρα μου, δὲν εἶν' ἔτσι;

Β Στρατιώτης.—Οὐδέποτε καταλαβαίνουμε τί λέει, Ὑψηλοτάτη.

Σαλώμη.—Ναί, λέει τρομερὰ πρᾶγματα γι' αὐτήν.

(Ἐρχεται ἕνας ὑπηρέτης)

Ὁ Ὑπηρέτης.—Ὑψηλοτάτη, ὁ Τετράρχης σὰς παρακαλεῖ νὰ ἐπιστρέψετε στὸ Συμπόσιο.

Σαλώμη.—Δὲν θὰ ἐπιστρέψω.

Ὁ νεαρὸς Σύριος.—Μὲ συγχωρεῖτε, Πριγκήπισσα, μὰ ἂν δὲν ἐπιστρέψετε κατὰ τὸ κακὸ μπορεῖ νὰ συμβῆ.

Σαλώμη.—Αὐτὸς ὁ προφήτης εἶναι ἡλικιωμένος ἄνδρας;

Α Στρατιώτης.—Ὅχι, Ὑψηλοτάτη. Εἶναι πολὺ νέος.

Β Στρατιώτης.—Δὲν μπορεῖς νάσαι βέβαιος. Ἄλλοι λένε ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Ἥλιος.

Σαλώμη.—Ποῖος εἶναι ὁ Ἥλιος;

Β Στρατιώτης.—Ἐνας πολὺ παλῆρος προφήτης τῆς χώρας μας, Ὑψηλοτάτη.

Ὁ Ὑπηρέτης.—Τί ἀπάντηση θὰ μπορέσω νὰ δώσω στὸν Τετράρχη ἀπὸ τὴν Πριγκήπισσα;

Ἡ φωνὴ τοῦ Ἰωάννου.—Μὴ εὐφραίνεσαι Ἱερουσαλήμ, διότι ἡ ράβδος τοῦ ποῦ σὲ ἐκτύπησε ἔσπασε. Διότι ἀπὸ τὸν σπόρο τοῦ ὄφους θὰ γεννηθῆ ἓνα; βασιλίσκος κι' ἐκεῖνος ποῦ θὰ γεννηθῆ ἀπ' αὐτὸν θὰ καταβροχθίσῃ τὰ πουλιά.

Σαλώμη.—Τί παράξενη φωνή. Θάθελα νὰ μιλήσω μὲ αὐτόν.

Α Στρατιώτης.—Φοβάμαι ὅτι εἶναι ἀδύνατον, Ὑψηλοτάτη. Ὁ Τετράρχης δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ τοῦ μιλήσῃ κανεὶς. Μάλιστα ἔχει ἀπαγορεύσει καὶ στὸν Ἀνώτατον Ἱερέα νὰ μιλά μὲ αὐτόν.

Σαλώμη.—Ἐπιθυμῶ πολὺ νὰ τοῦ μιλήσω.

Α Στρατιώτης.—Εἶναι ἀδύνατο, Πριγκήπισσα.

Σαλώμη.—Θὰ τοῖ μιλήσω.

Ὁ νεαρὸς Σύριος.—Δὲν θάταν καλύτερα νὰ ἐπιστρέψετε στὸ συμπόσιο;

Σαλώμη.—Φέρτε ἐδῶ αὐτὸν τὸν προφήτη.

(Φεῖγει ὁ Ὑπηρέτης).

Α Στρατιώτης.—Δὲν τολμοῦμε, Ὑψηλοτάτη.

Σαλώμη (πλησιάζοντας τὴν στέρνα καὶ κοιτάζοντας μέσα).—Τί σκοτάδι εἶναι ἐκεῖ μέσα! Πρέπει νάσαι τρομερὸ νάσαι σ' ἓνα τόσο σκοτεινὸ λάκκο. Αὐτὸ εἶναι σὰν ἓνας τάφος. (Στοὺς στρατιώτες): Δὲν μὲ ἀκούτε; Βγάλτε ἔξω τὸν προφήτη. Ἐπιθυμῶ νὰ τὸν δῶ.

Β Στρατιώτης.—Ὑψηλοτάτη, σὰς παρακαλῶ μὴ τὸ ζητᾶτε αὐτὸ ἀπὸ μᾶς.

Σαλώμη.—Μὲ ἀφήνετε νὰ περιμένω!

Α Στρατιώτης.—Οἱ ζωές μας ἀνήκουν σὲ Σένα, ἀλλὰ δὲν μπορούμε νὰ κάνουμε αὐτὸ ποῦ μᾶς ζητᾶς. Ἐξ ἄλλου δὲν εἶναι ἀπὸ μᾶς ποῦ θὰ ζητήσετε τέτοιο πράγμα.

Σαλώμη (βλέποντας τὸν νεαρὸ Σύριο).—Ἄ!

Ὁ θεράπων τῆς Ἡρωδιάδος.—ὦ! Τί πρόκειται νὰ γίνῃ. Εἶμαι βέβαιος πὼς κάποιον ἀτύχημα θὰ συμβῆ.

Σαλώμη (πηγαίνοντας πρὸς τὸν νεαρὸ Σύριο).—Θὰ κάνετε αὐτὸ τὸ πράγμα γιὰ μένα, δὲν εἶν' ἔτσι; Θὰ τὸ κάμετε γιὰ χάρη μου. Πάντα ἤμουνα καλὴ μὲ σὰς. Δὲν θάθελα παρὰ νὰ δῶ αὐτὸν τὸν παράξενο προφήτη. Ὅλοι μιλάνε τόσο πολὺ γι' αὐτόν. Συχνὰ ἀκούω τὸν Τετράρχη νὰ μιλά γι' αὐτόν. Μήπως κι' ἐσὺ τὸν φοβάσαι, Νάρραμποθ;

Ὁ νεαρὸς Σύριος.—Δὲν τὸν φοβάμαι, Πριγκήπισσα. Δὲν ὑπάρχει ἄνδρας ποῦ νὰ τὸν φοβάμαι. Ἀλλὰ ὁ Τετράρχης μᾶς ἔχει ἀπαγορεύσει ρητῶς νὰ σηκώσουμε τὸ σκέπασμα αὐτῆς τῆς στέρας.

Σαλώμη.—Θὰ τὸ κάνῃς αὐτὸ γιὰ μένα, Νάρραμποθ καὶ αὖριο ὅταν θὰ περνῶ μὲ τὸ φορεῖο μου τὴν Πύλη θὰ σοῦ πετάξω ἓνα μικρὸ ἄνθος, ἓνα μικρὸ κίτρινο λουλούδι γιὰ Σένα.

Ὁ νεαρὸς Σύριος.—Πριγκήπισσα, δὲν μπορῶ, δὲν δύναμαι.

Σαλώμη (χαμογελώντας).—Θὰ τὸ κάνῃς γιὰ χατήρι μου, Νάρραμποθ. Ξέρεις ὅτι θὰ τὸ κάνῃς γιὰ μένα. Καὶ αὖριο ποῦ θὰ περνῶ τὴν Πύλη θὰ σὲ κοιτάξω πίσω ἀπὸ τὸ πέπλο μου. Θὰ σὲ κοιτάξω, Νάρραμποθ, καὶ μπορεῖ νὰ σοῦ χαμογελάσω. Κοίταξέ με, Νάρραμποθ, κοίταξέ με. Ἄ! Ξέρεις πὼς θὰ κάμῃς ὅ,τι σοῦ ζητήσω. Ξέρω πὼς θὰ τὸ κάνῃς.

Ὁ νεαρὸς Σύριος (κάνοντας νεῦμα στὸν τρίτο στρατιώτη).—Ἄφησε τὸν προφήτη νὰ ἔλθῃ ἐδῶ. . . . Ἡ Πριγκήπισσα Σαλώμη ἐπιθυμεῖ νὰ τὸν δῇ.

Σαλώμη.—Ἄ!

Ὁ θεράπων τῆς Ἡρωδιάδος.—Τί παράξενη ποῦ εἶναι ἡ σελήνη! Θὰ νόμιζε κανεὶς πὼς εἶναι τὸ χέρι μίᾳ πεθαμένης γυναίκας ποῦ κινεῖται γιὰ νὰ σκεπασθῇ μὲ ἓνα σάβανο.

Ὁ νεαρὸς Σύριος.—Εἶναι σὰν μιὰ μικρὴ πριγκήπισσα, ποῦ τὰ μάτια τῆς εἶναι μάτια—σπινηθῆς. Ἀνάμεσα στὰ νέφη τοῦ ὕψασμάς της αὐτὴ χαμογελά σὰν μιὰ μικρὴ πριγκήπισσα.

(Ὁ προφήτης βγαίνει ἔξω ἀπὸ τὴν δεξαμενὴ. Ἡ Σαλώμη τὸν κοιτάζει καὶ προ-

χωρεῖ σιγά λίγα βήματα πρὸς τὰ πίσω).

Ἰωάννης.—Ποῦ εἶναι αὐτὸς ποὺ τὸ συχαμερό του ποτήρι εἶναι τώρα γεμάτο; Ποῦ εἶναι αὐτὸς ποὺ μέσα σὲ ἐπίσημο ἀσημένιο ἔνδυμα ἐὰ πεθάνῃ μιὰ μέρα μπροστὰ στὰ μάτια ὅλου τοῦ λαοῦ; Διατάξετε νάλθῃ ἐδῶ, γιὰ ν' ἀκούσῃ τὴν φωνὴ ἐκείνου ποὺ φώναζε στους ἔρημους τόπους καὶ στὰ σπιτία τῶν βασιλέων.

Σαλώμη.—Γιὰ ποῖο μιλᾷς;

Ὁ νεαρὸς Σύριος.—Πετὲ δὲν μπορεῖς νὰ ξέρῃς, Πριγκήπισσα.

Ἰωάννης.—Ποῦ εἶναι αὐτὴ ἡ ὁποία ἀφοῦ εἶδε τις εἰκόνες τῶν ἀνδρῶν ζωγραφισμένες ἀπάνω στους τοίχους, τις εἰκόνες τῶν Χαλδαίων, χρωματιστὰ ζωγραφισμένες, παρέδωκε τὸν ἑαυτὸ της στὴν ἀσέλγεια τῶν ματιῶν της κ' ἔστειλε ἀπεσταλμένους στὴν Χαλδαίαν;

Σαλώμη.—Τώρα εἶναι γιὰ τὴν μητέρα μου ποὺ μιλᾷς.

Ὁ νεαρὸς Σύριος.—"Ὅχι, Πριγκήπισσα.

Ἰωάννης.—Ποῦ εἶναι αὐτὴ ποὺ παραδόθηκε στους λοχαγούς τῆς Ἀσσυρίας καὶ στους νεαροὺς τῆς Αἰγύπτου, τοὺς ντυμένους σὲ λινὰ καὶ πορφύρα καὶ τῶν ὁποίων οἱ ἀσπίδες εἶναι ἀπὸ χρυσάφι, τὸ κράνος ἀπὸ ἄργυρο καὶ τὰ σώματα δυνατὰ; Διατάξετε νὰ σηκωθῇ ἀπάνω ἀπ' τὸ κρεβάτι τῶν ἀσελγείων της, ἀπ' τὸ κρεβάτι τῆς αἰμομιξίας, γιὰ ν' ἀκούσῃ τὰ λόγια αὐτοῦ ποὺ προετοιμάζει τὸν δρόμο τοῦ Κυρίου, γιὰ νὰ τὴν κἀνῇ νὰ μετανοιῶσῃ γιὰ τις ἀδικίες της. "Ἄν καὶ δὲν θὰ μετανοιῶσῃ ἀλλὰ γρήγορα θὰ προσκολληθῇ πάλι στὶς βδελυρότητες της. Πέστε της νάλθῃ, γιὰ τὸ ριπίδι τοῦ Κυρίου εἶναι στὸ χέρι Του.

Σαλώμη.—Μὰ εἶναι τρομερὸς, πολὺ τρομερὸς.

Ὁ νεαρὸς Σύριος.—Μὴ μένετε ἐδῶ, Πριγκήπισσα. Σὰς ἰκετεύω.

Σαλώμη.—Πόσο ἔρημος εἶναι! Αὐτὸς εἶναι σὰν ἓνα φιλιτισμένο ἄγαλμα σὰν μιὰ ἀσημένια εἰκόνα. Εἶμαι βέβαιη πὼς εἶναι ἔρημος ὅπως τὸ φεγγάρι. Ἡ σάρκα του πρέπει νὰναι ψυχρὴ ὅπως τὸ ἐλεφαντόδοντο. Θὰ τὸν δῶ ἀπὸ πιὸ κοντὰ.

Ὁ νεαρὸς Σύριος.—"Ὅχι, ὄχι, Πριγκήπισσα.

Σαλώμη.—Πρέπει νὰ τὸν δῶ πλησιέστερα.

Ἰωάννης.—Ποιὰ εἶν' αὐτὴ ἡ γυναῖκα ποὺ με κοιτᾷ; Δὲν θάθελα νὰ με βλέπῃ. Γιὰ ποῖο λόγο με κοιτᾷς με τὰ χρυσὰ της μάτια κάτω ἀπὸ τὰ ἐπίχρυσά της βλέφαρα; Δὲν ξέρω ποιὰ εἶσαι. Δὲν θέλω νὰ μάθω ποιὰ εἶσαι. Διατάξετέ τὴν νὰ φύγῃ. Δὲν εἶναι σ' αὐτὴν ποὺ ἤθελα νὰ μιλῶ.

Σαλώμη.—Εἶμαι ἡ Σαλώμη, ἡ θυγατέρα τῆς Ἡρωδιάδος, ἡ Πριγκήπισσα τῆς Ἰουδαίας.

Ἰωάννης.—Πίσω! Κόρη τῆς Βαβυλώνας. Μὴ πλησιάζεις τὸν ἐκλεκτὸν τοῦ Κυρίου. Ἡ μητέρα σου ἔχει γεμίσει τὸν κόσμον με κρασί ἀπὸ τις ἀδικίες της καὶ ἡ κραυγὴ τῶν ἁμαρτημάτων της ἔχει φθάσει μέχρι τ' αὐτιά τοῦ Θεοῦ.

Σαλώμη.—Μίλα πάλι, Ἰωάννη. Ἡ φωνὴ σου εἶναι κρασί γιὰ μένα.

Ὁ νεαρὸς Σύριος.—Πριγκήπισσα!, Πριγκήπισσα!

Σαλώμη.—Μίλα πάλιν, Ἰωάνη! Μίλα πάλιν, Ἰωάνη καὶ πὲς μου τί πρέπει νὰ κάνω.

Ἰωάννης.—Κόρη τῶν Σοδόμων, μὴ πλησιάζεις σὲ μένα· ἀλλὰ κρύψε τὸ πρόσωπό σου μ' ἓνα πέπλο καὶ ρίξε στάχτη πάνω στὸ κεφάλι σου καὶ πάρε τὴν στὴν ἔρημο ζητώντας ἐκεῖ ἔξω τὸν Υἱὸ τοῦ Ἀνθρώπου.

Σαλώμη.—Ποιὸς εἶν' αὐτὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου; Εἶναι ὠραῖος σὰν καὶ σένα, Ἰωάνη;

Ἰωάννης.—Φύγε ἀπὸ ἐδῶ! Ἀκούω στὸ παλάτι τὸ τίναγμα τῶν πτερύγων τοῦ ἀγγέλου τοῦ θανάτου.

Ὁ νεαρὸς Σύριος.—Πριγκήπισσα, σὰς ἰκετεύω νὰ πάτε μέσα.

Ἰωάννης.—"Ἄγγελε τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ! Τί κάνεις ἐδῶ μὲ τὸ σπαθί σου; Ποιὸν ζητεῖς σ' αὐτὸ τὸ μολυσμένο παλάτι; Ἡ μέρα αὐτοῦ ποὺ θ' ἀποθάνῃ μέσα στὴν ἀσημένια του στολὴ δὲν ἔφθασε ἀκόμα.

Σαλώμη.—Ἰωάνη!

Ἰωάννης.—Ποιὸς μίλησε;

Σαλώμη.—Ἰωάνη, ἔχω ἔρωτευθῆ τὸ σῶμα σου. Τὸ σῶμα σου εἶναι ἄσπρο σὰν τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ ποὺ ὁ θεριστὴς οὐδέποτε ἔχει θερίσει. Εἶν' ἄσπρο σὰν τὰ χιόνια ποὺ βρίσκονται στὰ ὄρη τῆς Ἰουδαίας καὶ λιώνουνε κάτω μέσα στὶς πεδιάδες. Τὰ ρόδα τοῦ κήπου τῆς Βασιλείας τῆς Ἀραβίας δὲν εἶναι τόσο ἄσπρα ὅσο τὸ σῶμα σου. Δὲν ὑπάρχει τίποτα στὸν κόσμο τόσο ἄσπρο ὅσο τὸ σῶμα σου. "Ἄσε

με ν' ἀγγίξω τὸ κορμί σου, Ἰωάννη.

Ἰωάννης.—Πίσω! Κόρη τῆς Βαβυλώνας! Ἀπὸ τὴν γυναῖκα ἦλθε τὸ κακὸ στὸν κόσμο. Μὴ μοῦ μιλάς. Δὲν θὰ σέ ἀκούσω. Ἀκούω μόνο τὴν φωνὴ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ μου.

Σαλώμη.—Τὸ σῶμα σου εἶναι ἀποτρόπαιο. Εἶναι σὰν τὸ κορμί ἐνὸς λεπροῦ. Εἶναι σὰν ἓνα σουβατισμένο τοῖχο ὅπου οἱ σκορπιοὶ κατασκευάσανε τὴ φωνὴν τους. Εἶναι ἀπαίσιο τὸ κορμί σου. Τὰ μαλλιά σου εἶναι ποῦ ἐρωτεύτηκα, Ἰωάννη. Τὰ μαλλιά σου εἶναι ὅπως τὰ τσαμπιά τοῦ σταφυλίου, σὰν τοὺς κέδρους τοῦ Λιβάνου. Οἱ μεγάλες μαῦρες νύκτες, ὅταν τὸ φεγγάρι κρύβη τὸ πρόσωπό του, ὅταν τὰ ἄστρα εἶναι φοβισμένα, δὲν εἶναι τόσο μαῦρες. Δὲν ὑπάρχει τίποτα στὸν κόσμο ποῦ νάναι τόσο μαῦρο ὅσο τὸ μαλλί σου. Ἄσε με ν' ἀγγίξω τὸ μαλλί σου, Ἰωάννη.

Ἰωάννης.—Πίσω, κόρη τῶν Σοδόμων! Μὴ μ' ἀγγίζεις, μὴ μολύνεις τὸν Ναὸ τοῦ Θεοῦ.

Σαλώμη.—Τὰ μαλλιά σου εἶναι ἀπαίσια. Εἶναι σκεπασμένα με πηλὸ καὶ σκόνην· εἶναι σὰν τὸ ἀκάνθιο στεφάνι ποῦ σοῦ βάλανε στὸ μέτωπο. Εἶναι σὰν ἓνα κόμβο μαύρων φιδιῶν ποῦ συστρέφεται γύρω στὸ λαιμό σου. Δὲν ἀγαπῶ τὰ μαλλιά σου. . . . Τὸ στόμα σου εἶναι ποῦ ἐπιθυμῶ, Ἰωάννη. Τὸ στόμα σου εἶναι σὰν ἓνα ρῶδι κομμένο με φιλιτισιῶν μαχαίρι. Τὰ ἄνθη ποῦ φυτρώνουνε στοὺς κήπους τῆς Τύρου, ποῦ εἶναι ἐρυθρότερα κι' ἀπ' τὰ τριαντάφυλλα, δὲν εἶναι τόσο κόκκινα. Τὸ στόμα σου εἶναι πιὸ κόκκινο ἀπὸ τὰ πόδια ἐκείνων ποῦ πατᾶνε τὰ σταφύλια στὸ πατητήρι. Εἶναι σὰν ἓνα κλάδο κοραλλιοῦ ποῦ οἱ ψαράδες βρῆκανε κατὰ τὸ λυκόφως στὴ θάλασσα, σὰν τὸ κοράλλι ποῦ τὸ φυλᾶνε μόνο γιὰ τοὺς βασιλεῖς! . . . Δὲν ὑπάρχει τίποτα στὸν κόσμο τόσο κόκκινο ὅπως τὸ στόμα σου. . . . Ἄσε με νὰ φιλήσω τὸ στόμα σου, Ἰωάννη.

Ἰωάννης.—Ποτέ, κόρη τῆς Βαβυλώνας! Ποτέ, θυγατέρα τῶν Σοδόμων! Ποτέ!

Σαλώμη.—Θὰ φιλήσω τὸ στόμα σου, Ἰωάννη! Θὰ τὸ φιλήσω.

Ὁ νεαρὸς Σύριος.—Πριγκήπισσα! Πριγκήπισσα! Ἐσὺ ποῦ εἶσαι σὰν ἓνα κήπο ἀπὸ σμύρνα. Ἐσὺ ποῦ εἶσαι ἢ περιστέρα τῶν περιστερῶν, μὴ κοιτάξεις αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο. Μὴ τοῦ λές τέτοια λόγια. Δὲν μπορῶ νὰ τὰ ὑποφέρω. Πριγκήπισσα, μὴ μιλάτε ἔτσι.

Σαλώμη.—Θὰ φιλήσω τὸ στόμα σου, Ἰωάννη.

Ὁ νεαρὸς Σύριος.—Α. . . .

(Σκοτώνεται καὶ πέφτει ἀνάμεσα στὴ Σαλώμη καὶ τὸν Ἰωάννη).

Ὁ νεαρὸς τῆς Ἡρωδιάδος.—Ὁ νεαρὸς Σύριος ἔχει αὐτοκτονήσει! Αὐτοκτονήσε ὁ φίλος μου! Ἄχ! δὲν τὸ προεῖπα ὅτι κάποια δυστυχία θὰ μᾶς βρῆ; Τῶρα κι' ἔγινε. Τῶξερα ἐγὼ πὼς τὸ φεγγάρι ζητοῦσε ἓνα πεθαμένο πράγμα, ἀλλὰ δὲν ἤξερα πὼς ἦταν αὐτὸν ποῦ ζητοῦσε. Ἄχ! γιατί νὰ μὴ τὸν κρύψω ἀπὸ τὴν ἀλήνην; Ἄν τὸν ἐκρυβα σὲ κανένα σπήλαιο μπορούσε νὰ μὴ τὸν δῆ.

Α Στρατιώτης.—Υψηλοτάτη, ὁ νεαρὸς λοχαγὸς ἔχει αὐτοκτονήσει.

Σαλώμη.—Ἄσε με νὰ φιλήσω τὸ στόμα σου, Ἰωάννη.

Ἰωάννης.—Δὲν φοβάσαι, κόρη τῆς Ἡρωδιάδος; Δὲν σοῦ εἶπα ὅτι ἄκουσα στὸ παλάτι τὸ τίναγμα τῶν πτερῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ θανάτου καὶ δὲν ἔχει ἔλθει ὁ ἄγγελος τοῦ θανάτου;

Σαλώμη.—Ἄσε νὰ φιλήσω τὸ στόμα σου.

Ἰωάννης.—Θυγάτηρ τῆς μοιχείας, μόνο ἓνας μπορεῖ νὰ σέ σώσει, εἶναι Αὐτὸς γιὰ τὸν ὁποῖον σοῦ μίλησα. Πήγαινε νὰ Τὸν ἀναζητήσης· εἶναι σὲ μιὰ θάρκα στὴν θάλασσα τῆς Γαλιλαίας καὶ μιλᾷ γιὰ τὴν ἀρχὴν του. Γονάτισε κάτω στὴν ἀκρογιαλιά καὶ φώναξέ Τον με τὸ ὄνομά Του. Ὅταν θάβη κοντά σου (κι' ἔρχεται σ' ὄλους ποῦ Τὸν φωνάζουν) σκύψε στὰ πόδια Του καὶ ζήτησε ἀπὸ Αὐτὸν συγχώρηση γιὰ τὴν ἁμαρτίαν σου.

Σαλώμη.—Ἄφησέ με νὰ φιλήσω τὸ στόμα σου. . . .

Ἰωάννης.—Εἶσαι καταραμένη, κόρη μιᾶς μολυσμένης μάνας. Νᾶσαι καταραμένη.

Σαλώμη.—Θὰ φιλήσω τὸ στόμα σου, Ἰωάννη.

Ἰωάννης.—Δὲν θέλω νὰ σέ βλέπω. Δὲν θὰ σέ ξαναδῶ. Εἶσαι καταραμένη, Σαλώμη. Εἶσαι καταραμένη.

(Πηγαίνει κάτω, στὴν φυλακὴ του).

Σαλώμη.—Θὰ τὸ φιλήσω τὸ στόμα σου, Ἰωάννη. . . . Θὰ τὸ φιλήσω!

Α Στρατιώτης.—Πρέπει νὰ πάrouμε τὸ πτώμα σὲ ἄλλο μέρος. Ὁ Τετράρχης

δεν ενδιαφέρεται να βλέπει πεθαμένους, φυλάττει μόνο τὰ πτώματα εκείνων πού σκοτώνει ὁ ἴδιος.

Ὁ θεράπων τῆς Ἡρωδιάδας.—“Αχ! Ἦταν ἀδελφὸς γιὰ μένα καὶ κάτι παραπάνω. Πόσο λυπᾶμαι πού σκοτώθηκε. . . .

Β Στρατιώτης.—“Ἐχεις δίκη; πρέπει νὰ κρύψουμε τὸ σῶμα. Ὁ Τετράρχης δὲν πρέπει νὰ τὸ δῇ.

Α Στρατιώτης.—Ὁ Τετράρχης δὲν θάβη πρὸς τὰ ἐδῶ. Οὐδέποτε ἔρχεται στὴ βεράντα. Πολλὸ φοβάται τὸν προφήτη.

(Ἐρχονται ὁ Ἡρώδης, ἡ Ἡρωδιάς καὶ ὅλη ἡ Αὐλή).

Ἡρώδης.—Ποῦ εἶναι ἡ Σαλώμη; Ποῦ εἶναι ἡ Πριγκήπισσα; Γιατί δὲν ἐπέστρεψε στὸ συμπόσιο, ὅπως τὴν διέταξα; “Α! ἐκεῖ εἶναι; Νά την.

Ἡρωδιάς.—Δὲν πρέπει νὰ τὴν κοιτάξῃς· πάντα τὴν κοιτάξεις.

Ἡρώδης.—Ἡ σελήνη ἔχει μιὰ παράξενη ὄψη ἀπόψε. Δὲν εἶν’ ἔτσι; Εἶναι σὰν μιὰ τρελλὴ γυναῖκα πού πάντα γυρεύει ἀγαπητικούς. Εἶναι ἀκόμα γυμνή, τελείως γυμνή. Τὰ νύφη ζητοῦν νὰ σκεπάσουν τὴν γυμνότητά της ἀλλὰ δὲν θὰ τ’ ἀφήσῃ. Δείχνει τὸν ἑαυτὸ της γυμνὸ ἀπάνω στὸν οὐρανό. Ἐκτυλίσσεται ἀνάμεσα στὰ νέφη σὰν μιὰ μεθυσμένη γυναῖκα· εἶμαι σίγουρος πὼς ψάχνει γιὰ ἔραστὲς. Εἶναι σὰν μιὰ τρελλὴ γυναῖκα, δὲν εἶναι;

Ἡρωδιάς.—Ὅχι, ἡ σελήνη εἶναι ὅπως ἡ σελήνη· αὐτὸ εἶν’ ὄλο. “Ας πᾶμε μέσα. Δὲν ἔχεις τίποτα νὰ κάνῃς ἐδῶ.

Ἡρώδης.—Θὰ μείνω ἐδῶ. Μάνασεχ, στρώσε χαλιά ἐκεῖ. “Αναψε δαυλοῦς, φέρε πρὸς τὰ ἐδῶ τὰ φιλιτισιένα καὶ τὰ κιτρινωπὰ πέτρινα τραπέζια. Ὁ ἀέρας ἐδῶ εἶναι θαυμάσιος. Θὰ πῶ περισσότερο κρασί μετὰ τοὺς ξένους μου. Πρέπει νὰ δώσουμε ὅλες τίς τιμὲς στοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ Καίσαρα.

Ἡρωδιάς.—Δὲν εἶναι γι’ αὐτοὺς πού μένεις.

Ἡρώδης.—Ἐλα, Ἡρωδιάς, οἱ ξένοι μας μᾶς περιμένουν. Ὡ! Γλύστρησα, γλύστρησα μέσα σὲ αἷμα· εἶναι κακὸς οἰωνός. Γιατί ὑπάρχει αἷμα ἐδῶ; Νομίζετε πὼς εἶμαι σὰν τὸν Βασιλῆά τῆς Αἰγύπτου πού ἀντὶ τελετῆς δείχνει στοὺς ξένους του ἕνα πτώμα; Τίνος εἶναι αὐτό; Δὲν θὰ τὸ κοιτάξω.

Α Στρατιώτης.—Εἶναι τοῦ λοχαγοῦ μας, Αὐθέντα. Εἶναι ὁ νεαρὸς Σύριος, τὸν ὁποῖο κάνατε λοχαγὸ πρὶν τρεῖς ἡμέρες.

Ἡρώδης.—Δὲν ἔδωσα διαταγὴ γιὰ νὰ σκοτωθῇ.

Β Στρατιώτης.—Μὰ αὐτοκτόνησε, Κύριε.

Ἡρώδης.—Γιὰ ποῖο λόγο; Τὸν ἔκανα λοχαγό.

Β Στρατιώτης.—Δὲν ἔξερομε, Κύριε, ἀλλ’ αὐτοκτόνησε.

Ἡρώδης.—Αὐτὸ μοῦ φαίνεται παράξενο. Νομίζω ὅτι μόνο οἱ Ῥωμαῖοι φιλόσοφοι σκοτώνουν τοὺς ἑαυτοὺς των. Δὲν εἶν’ ἀλήθεια, Τιγελλίνε, πὼς οἱ φιλόσοφοι στὴν Ῥώμη αὐτοκτονοῦ;

Τιγελλίνες.—Ἐπάρχουν μερικοὶ πού αὐτοκτονοῦν, Αὐθέντα. Αὐτοὶ εἶναι οἱ Στωϊκοί. Οἱ Στωϊκοὶ εἶναι τραχεῖς ἄνθρωποι καὶ γελοιοί. Ἐγὼ βέβαια τοὺς ἐκτιμῶ μιὰ καὶ εἶμαι τόσο γελοῖος.

Ἡρώδης.—Κι’ ἐγὼ τὸ ἴδιο· εἶναι ὅμως γελοῖο νὰ φονεῦῃ κανεὶς τὸν ἑαυτὸ του.

Τιγελλίνες.—Ὅλοι στὴν Ῥώμη τοὺς κοροιδεῖουν. Ὁ Αὐτοκράτορας ἔχει γράψει καὶ μιὰ σάτιρα ἐναντίον τους. Ἀπαγγέλλεται παντοῦ.

Ἡρώδης.—“Α, ἔγραψε σάτιρα ἐναντίον τους. Ὁ Καίσαρ εἶναι θαυμάσιος· μπορεῖ νὰ κάνῃ τὸ κάθε τι. . . . Εἶναι παράξενο ὅμως πού αὐτοκτόνησε ὁ νεαρὸς Σύριος. Λυπᾶμαι γι’ αὐτό, λυποῦμαι πάρα πολύ, γιατί ἦταν ὠραῖος ὅταν τὸν κοιτάζεις. Εἶχε πολλὴ ἐκφραστικὰ μάτια. Τὰ θυμάμαι ὅταν τὸν εἶδα πού κοίταζε νωθρὰ τὴν Σαλώμη. Ἀλήθεια, νόμιζα πὼς τὴν κοίταζε πολύ.

Ἡρωδιάς.—Ἐπάρχουν ἄλλοι πού τὴν κοίτανε περισσότερο.

Ἡρώδης.—Ὁ πατέρας του ἦταν ἕνας βασιλιῆς· τὸν τράβηξα ἀπὸ τὸ βασίλειό του. Κι’ ἔκανα σκλάβο τὴν μητέρα του, πού ἦταν μιὰ βασίλισσα, Ἡρωδιάς. Ἔτσι ἦταν ἐδῶ σὰν φιλοξενούμενός μου καὶ γι’ αὐτὸ τὸν ἔκανα καὶ λοχαγὸ μου. Λυπᾶμαι πού πέθανε. Ὡ! γιατί ἀφήκατε τὸ πτώμα ἐδῶ; Πάρτε το μακριὰ ἀπὸ ἐδῶ. (Σηκῶνουν τὸ πτώμα). Κάνει κρῦο ἐδῶ. Φυσάει πολλὸ ὁ ἄνεμος. Ἀκούω ἀκόμα στὸν ἀέρα κάτι σὰν τίναγμα φτερούγων, σὰν κτύπημα γρήγορων φτερούγων. Δὲν τ’ ἀκούς;

Ἡρωδιάς.—Δὲν ἀκούω τίποτα.

Ἡρώδης.—Δὲν τὸ ἀκούω τώρα, μὰ τὸ ἀκούσα. Ἦταν τὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου χωρὶς ἀμφιβολία. Ἐχε φύγει μακριὰ. Μὰ ὄχι, τὸ ἀκούω πάλιν. Τὸ ἀκούς;

Ἡρωδιάς.—Σοῦ λέω πὼς δὲν ὑπάρχει τίποτε. Εἶσαι ἀδιάθετος, ἄς πάμε μέσα.
Ἡρώδης.—Δὲν εἶμαι ἀδιάθετος. Εἶναι ἡ κόρη σου ποὺ εἶναι ἀρρώστη· ἔχει τὴν ὄψη τοῦ ἀρρώστου. Δὲν τὴν ξαναεἶδα τόσο ὠχρή.

Ἡρωδιάς.—Σοῦ εἶπα νὰ μὴ τὴν κοιτάξεις.

Ἡρώδης.—Βάλτε μου κρασί (τοῦ φέρνουν κρασί). Σαλώμη, ἔλα νὰ πῆς λίγο κρασί μαζί μου. Ἐχῶ ἐδῶ ἕνα κρασί ποὺ εἶναι σπάνιο. Ὁ ἴδιος ὁ Καίσαρας μού τῶ-
 χει στείλει. Ἐλα, βύθισε μέσα σ' αὐτὸ τὰ μικρούτσικα κόκκινα σου χεῖλη ὥστε νὰ
 μπορέσω ἐγὼ ὕστερα ν' ἀδειάσω τὸ ποτήρι.

Σαλώμη.—Δὲν διψῶ, Τετράρχη.

Ἡρώδης.—Ἀκούς πὼς μοῦ ἀπαντᾷ αὐτὴ ἡ κόρη σου;

Ἡρωδιάς.—Καλὰ σοῖ κάνει, γιατί πάντα τὴν κοιτάξεις ἀδιάκοπα.

Ἡρώδης.—Φέρε μου ὠριμα φρούτα. (Τοῦ φέρνουν φρούτα). Σαλώμη, ἔλα νὰ φά-
 με φρούτα μαζί. Μιλό νὰ δῶ ἀπ' αὐτὸ σ' ἕνα φρούτο τὸ σημεῖο τῶν μικρῶν δοντιῶν
 σου. Δάγκασε ἕνα μικρὸ κομματάκι ἀπ' αὐτὸ καὶ τότε ἐγὼ θὰ φάω ὅ, τι ἀπομείνει.

Σαλώμη.—Δὲν πεινῶ, Τετράρχη.

Ἡρώδης (στὴν Ἡρωδιάδα).—Βλέπεις πὼς ἀνάβηρες τὴν κόρη σου;

Ἡρωδιάς.—Ἡ κόρη μου κί' ἐγὼ προερχόμαστε ἀπὸ βασιλικὴ γενιά. Ὅσο γιὰ
 σένα ὁ πατήρας σου ἦταν ἕνας ὀδηγὸς καμήλων, κί' ἦταν ἐπίσης καὶ ληστής.

Ἡρώδης.—Ψεύδεται!

Ἡρωδιάς.—Γνωρίζεις πολὺ καλὰ πὼς εἶναι ἀλήθεια.

Ἡρώδης.—Σαλώμη, ἔλα καὶ κάθησε κοντά μου. Θὰ δώσω σέ σένα τὸν θρόνο
 τῆς μητέρας σου.

Σαλώμη.—Δὲν εἶμαι κουρασμένη, Τετράρχη!

Ἡρωδιάς.—Βλέπεις τί ἰδέα ἔχει γιὰ σένα;

Ἡρώδης.—Φέρτε μου Τί εἶν' αὐτὸ ποὺ ἐπιθυμῶ, ξέχασα.—"Α! θυμή-
 θεκα

Ἡ φωνὴ τοῦ Ἰωάννου.—Ἰδοῦ! Ἠγγικεν ἡ ὥρα. Ἐκεῖνος ποὺ σὰς ἔλεγα ἤλ-
 θε, εἶπεν ὁ Κύριος καὶ Θεὸς μου.

Ἡρωδιάς.—Διατάξετέ τον νὰ σωπάσῃ· δὲν μπορῶ ν' ἀκούω τὴν φωνὴ του. Αὐ-
 τὸς ξεστομίζει πάντα θροιστὲς ἐναντίον μου.

Ἡρώδης.—Δὲν εἶπε τίποτε ἐναντίον σου· ἀπεναντίας εἶναι ἕνας πολὺ μεγάλος
 προφήτης.

Ἡρωδιάς.—Δὲν πιστεύω στοὺς προφήτες. Μπορεῖ ἕνας ἄνθρωπος νὰ πῆ τί θὰ
 τοῦ συμβῆ; Κανένας δὲν ξέρει. Αὐτὸς ὅμως πάντα μὲ κατηγορεῖ. Ἀλλὰ νομίζω πὼς
 τὸν φοβάσαι. Ξέρω καλὰ πὼς τὸν φοβάσαι.

Ἡρώδης.—Δὲν τὸν φοβάμαι· δὲν φοβάμαι κανένα ἄνθρωπο.

Ἡρωδιάς.—Σοῦ λέω πὼς τὸν φοβάσαι. Ἄν δὲν τὸν φοβάσαι γιατί δὲν τὸν παρα-
 δίδεις στοὺς Ἑβραίους, οἱ ὅποιοι ἐπὶ ἕξι μῆνες τώρα κάνουν τὴν φασαρία γι' αὐτόν;

Ἐνας Ἑβραῖος.—Στ' ἀλήθεια, Μυλόρδε, θάταν καλύτερα νὰ τὸν παραδίδετε
 στὰ χ'ρια μας.

Ἡρώδης.—Ἀρετὰ γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Μόλις σὰς ἔχω δώσει τὴν ἀπάντησή
 μου. Δὲν θὰ τὸν παραδώσω στὰ χέρια σας. Αὐτὸς εἶναι ἅγιος ἄνθρωπος, ἕνας ἄν-
 θρωπος ποὺ εἶδε τὸν Θεό.

Ὁ Ἑβραῖος.—Αὐτὸ δὲν γίνεται. Δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος μετὰ τὸν προφήτη Ἡ-
 λία ποὺ νὰ εἶδε τὸν Θεό. Αὐτὴ τὴν ἐποχὴ ὁ Θεὸς δὲν φα'ερώναται· κρύβεται. Γι' αὐ-
 τὸ τόσα κακὰ ἔχουνε ἔλθει πάνω στὴν γῆ.

Ἄλλος Ἑβραῖος.—Κί' ἀκόμα κανεὶς δὲν ξέρει ἂν πράγματι ὁ Ἡλίας εἶδε τὸν
 Θεό. Ἴσως νὰ εἶδε μόνο τὴν σκιά τοῦ Θεοῦ.

Τρίτος Ἑβραῖος.—Ὁ Θεὸς οὐδέποτε κρύβεται· εἶναι πανταχοῦ παρῶν.

Τέταρτος Ἑβραῖος.—Αὐτὸ εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνον δόγμα. Εἶναι ἕνα δόγμα ποὺ
 προέρχεται ἀπὸ τίς Ἀλεξανδρινὲς σχολές, ὅπου οἱ ἄνθρωποι διδάσκονται τὴν φιλο-
 σοφία τῶν Ἑλλήνων. Κί' οἱ Ἕλληνες εἶναι ἀκόμα Ἑβραῖοί.

Πρῶτος Ἑβραῖος.—Ὁ Θεὸς εἶναι πολὺ δυνατός· κτυπᾷ τὸν δυνατὸ μὲ τὸν ἀ-
 δύνατο ὅπως ἕνας ἄνδρας κτυπᾷ τὸ σιτάρι μέσα στὸ γδί. Ἄλλ' αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος
 δὲν εἶδε ποτέ του τὸν Θεό. Ὁ προφήτης Ἡλίας εἶναι ὁ τελευταῖος ἄνθρωπος ποὺ
 τὸν εἶδε.

Ἡρωδιάς.—Κάνε τους νὰ σωπάσουν. Μὲ κουράζει αὐτὴ ἡ κουβέντα.

Ἡρώδης.—Ἀκουσα ὅμως πὼς ὁ Ἰωάννης εἶναι ὁ Ἡλίας, ὁ προφήτης σας.

Ο Έβραϊος.—Δέν μπορεί νάναι, γιατί ἔχουνε περάσει τρακόσια χρόνια ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ προφήτη Ἡλία.

Ναζαρηνός.—Εἶμαι βέβαιος ὅτι εἶναι ὁ προφήτης Ἡλίας.

Ἡ φωνὴ τοῦ Ἰωάννου.—Λοιπὸν ἦλθε ἡ ἡμέρα, ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου καὶ ἀκούω ἀπάνω στὰ ὄρη τὰ πόδια Του. Αὐτοῦ ποῦ θὰ εἶναι ὁ Σωτὴρ τοῦ Κόσμου.

Ἡρώδης.—Τί σημαίνει αὐτό, ὁ Σωτὴρ τοῦ Κόσμου;

Τιγελλίνος.—Εἶναι ἕνας τίτλος ποῦ παίρνει ὁ Καίσαρας.

Ἡρώδης.—Μὰ ὁ Καίσαρ δέν μπορεί νάλληθ, χθές πῆρα γράμματα ἀπὸ τὴν Ρώμῃ. Ὑπερέει μάλιστα ἀπὸ ἀρθριτικά, ἐπίσης ἔχει τὶς ὑποθέσεις τοῦ Κράτους. Δέν θάλληθ. Παρ' ὅλα αὐτὰ βέβαια ὁ Καίσαρ εἶναι Κύριος, θὰ ἔλθῃ ἅμα τὸ θελήσῃ. Νομίζω ὁμῶς πὼς δέν θάλληθ.

Α' Ναζαρηνός.—Δέν ἐννοοῦσε τὸν Καίσαρα ὁ προφήτης μ' αὐτὰ ποῦ εἶπε, Κύριε.

Ἡρώδης.—Ὅχι τὸν Καίσαρα; Τότε γιὰ ποῖον μιλοῦσε;

Α' Ναζαρηνός.—Ἦταν γιὰ τὸν Μεσσία ποῦ ἦλθε.

Ενας Έβραϊός.—Ὁ Μεσσίας δέν ἦλθε.

Α' Ναζαρηνός.—Ὁ Μεσσίας ἦλθε καὶ κάνει παντοῦ θαύματα.

Ἡρωδιάς.—Ὡ, ὦ, θαύματα! Δέν πιστεύω στὰ θαύματα· ἔχω δεῖ τόσα πολλά.

Α' Ναζαρηνός.—Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἔκανε ἀληθινὰ θαύματα. Σ' ἕνα γάμο, ποῦ ἔγινε σὲ μιὰ μικρὴ πόλῃ τῆς Γαλιλαίας, μετέτρεψε τὸ νερὸ σὲ κρασί. Ὁρισμένα πρόσωπα ποῦ ἦσαν ἐκεῖ μοῦ τὸ εἶπαν. Ἐπίσης θεράπευσε δυὸ λεπρούς ποῦ κάθονταν μπροστὰ στὴν Πύλῃ τῆς Καπερναοῦ ἀπλῶς μὲ τὸ νὰ τοὺς ἀγγίξῃ.

Β' Ναζαρηνός.—Ὅχι, ἦσαν τυφλοὶ αὐτοὶ ποῦ τοὺς θεράπευσε στὴν Καπερναοῦμ.

Α' Ναζαρηνός.—Ὅχι, ἦσαν λεπροὶ! Ἀλλὰ θεράπευσε καὶ τυφλοὺς, μάλιστα τὸν εἶδανε νὰ μιλά ἀπάνω στὸ ὄρος μὲ τοὺς ἀγγέλους.

Ἡρωδιάς.—Πόσο αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι μὲ κουράζου· εἶναι γελοῖοι.

Σαδδουκαῖος.—Δέν ὑπάρχουν ἄγγελοι.

Φαρισαῖος.—Ἄγγελοι ὑπάρχουν, μὰ δέν πιστεύω αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος νὰ μιλά μ' αὐτούς.

Β' Ναζαρηνός.—Υπάρχει ἐπίσης τὸ θαῦμα τῆς κόρης τοῦ Ἰαερίου.

Α' Ναζαρηνός.—Ναί, αὐτὸ εἶναι βέβαιο· δέν μπορεί κανεὶς νὰ τὸ ἀμφισβητήσῃ.

Ἡρωδιάς.—Αὐτοὶ εἶναι τρελλοί· παραεῖδανε τὸ φεγγάρι. Διατάξτε τοὺς νὰ σιωπᾶσουν.

Ἡρώδης.—Τί εἶναι τὸ θαῦμα τῆς κόρης τοῦ Ἰαερίου;

Α' Ναζαρηνός.—Ἡ κόρη τοῦ Ἰαερίου ἦταν νεκρὴ. Τὴν σήκωσε ἀπὸ τὸ κρεβάτι τῆς τῆ ἀνάστησε!

Ἡρώδης.—Ἀνασταίνει τοὺς νεκρούς; Δέν θάθελα νὰ τὸ κάνῃ. Τοῦ ἀπαγορεύω νὰ τὸ κάνῃ. Δέν ἐπιτρέπω σὲ κανένα νὰ ἀνασταίνῃ τοὺς νεκρούς. Πρέπει νὰ βρῆτε αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο καὶ νὰ τοῦ πῆτε ὅτι τοῦ ἀπαγορεύω νὰ σηκῶνῃ τοὺς πεθαμένους. Ποῦ εἶναι τώρα αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος;

Β' Ναζαρηνός.—Παντοῦ εὐρίσκεται, Κύριε, μὰ εἶναι δύσκολο νὰ τὸν βρῆ κανεὶς.

Α' Ναζαρηνός.—Λέγεται ὅτι τώρα εἶναι στὴν Σαμάρεια.

Ο Έβραϊός.—Εἶναι εὐκολο νὰ καταλάβετε ὅτι αὐτὸς δέν εἶναι ὁ Μεσσίας· ἀνδρῖσκειται στὴν Σαμάρεια. Δέν εἶναι στοὺς Σαμαρίτες ποῦ θὰ πᾶί ὁ Μεσσίας. Οἱ Σαμαρίτες εἶναι καταραμένοι· δέν προσφέρουν θυσίες στὸν Ναό.

Β' Ναζαρηνός.—Ἄφησε τὴν Σαμάρεια πρὶν λίγες μέρες. Τώρα, νομίζω, θάναι κάπου κοντὰ στὴν Ἱερουσαλήμ.

Ἡρώδης.—Δέν πειράζει. Ὅπου καὶ νάναι νὰ τὸν βρῆτε καὶ νὰ τοῦ πῆτε πὼς δέν τοῦ ἐπιτρέπω νὰ ἀνασταίνῃ τοὺς πεθαμένους. Νὰ κάνῃ τὸ νερὸ κρασί, νὰ θεραπεύῃ τοὺς λεπρούς καὶ τοὺς τυφλοὺς. . . . μπορεί νὰ τὰ κάνῃ. Μάλιστα τὸ θεωρῶ σὰν μιὰ καλὴ πράξῃ νὰ θεραπεύῃ ἕνα λεπρὸ. Ἀλλὰ δέν ἐπιτρέπω σὲ κανένα νὰ ἀνασταίνῃ νεκρούς. Ὅταν φοβερὸ νὰ ἐρχῶνται οἱ νεκροὶ πίσω στὴ γῆ.

Ἡ φωνὴ τοῦ Ἰωάννου.—Ἀλλοίμονο στὴν ἀκόλαστη γυναῖκα, ἀλλοίμονο στὴν πόρνη, τὴν κόρη τῆς Βαβυλῶνος μὲ τὰ χρυσὰ μάτια καὶ τὶς ἐπίχρυσες βλεφαρίδες! Αὐτὰ εἶπε ὁ Θεός: Ἄς ὀρμήσῃ πλῆθος λαοῦ ἐναντίον τῆς, ἄς πάρουν πέτρες καὶ ἄς τὴν λιθοβολήσουν. . . .

Ἡρωδιάς.—Προστάξτε νὰ σιωπᾶσῃ.

Ἡ φωνὴ τοῦ Ἰωάννου.—Ἄς τὴν τρυπήσουμε μὲ τὰ ξίφη τους οἱ λοχαγοὶ τοῦ πολέμου κι' ἄς κατασυντρίψουν κάτω ἀπὸ τὶς ἀσπίδες τους.

Ἡρωδιάς.—Μὰ αὐτὸ εἶναι ἄτιμο.

Ἡ φωνὴ τοῦ Ἰωάννου.—Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο θὰ ἐξαλειφθῇ ἡ κακία ἀπὸ τὴν γῆ κι' ὅλες οἱ γυναῖκες νὰ μάθουσι νὰ μὴ μιμοῦνται τὶς ἀτιμίες τῆς.

Ἡρωδιάς.—Ἀκούτε τί ζεστομίζει ἐναντίον μου; Τοῦ ἐπιτρέπεις νὰ ὑβρίζῃ τὴν σύζυγό σου;

Ἡρώδης.—Δὲν ἀνέφερε τὸ ὄνομά σου.

Ἡρωδιάς.—Τί σημασία ἔχει; Ξέρεις πολὺ καλὰ ὅτι ἐμένα θέλει νὰ ὑβρίσῃ. Κι' ἐγὼ εἶμαι ἡ σύζυγός σου, δὲν εἶμαι;

Ἡρώδης.—Γιὰ νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια, ἀγαπητὴ κι' εὐγενὴς Ἡρωδιάς, εἶσαι ἡ γυναῖκα μου καὶ πρὶν ἦσουνα ἡ γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ μου.

Ἡρωδιάς.—Ἐσὺ μὲ τράδηξες ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά του.

Ἡρώδης.—Ναί, ἦμουνα δυνατώτερος. . . . Ἄς μὴ μιλάμε ὁμῶς γι' αὐτὸ. Δὲν θέλω νὰ μιλῶ γι' αὐτὸ. Αὐτὴ εἶναι ἡ αἰτία τῶν τρομερῶν λόγων ποῦ εἶπε ὁ προφήτης. Ἐκτὸς ἀπ' αὐτὰ κάποια δυστυχία θὰ μὰς ἔλθῃ. Ἄς μὴ μιλάμε λοιπὸν γι' αὐτὴ τὴν ὑπόθεση. Εὐγενὴς Ἡρωδιάς, τὸ ξέρεις πῶς δὲν περιποιούμεθα τοὺς ξένους μας; Γέμισε μὲ κρασί τὰ μεγάλα ἀσημένια κύπελλα. Θὰ πῶ γιὰ τὸν Καίσαρα. Ὑπάρχουσι Ρωμαῖοι ἐδῶ, πρέπει νὰ πιοῦμε στὴν ὑγεία τοῦ Καίσαρα.

Ὅλοι.—Καίσαρ! Καίσαρ!

Ἡρώδης.—Δὲν βλέπεις τὴν κόρη σου πόσο ὠχρὴ εἶναι;

Ἡρωδιάς.—Τί σὲ ἐνδιαφέρει ἐσένα ἂν εἶναι ὠχρὴ ἢ ὄχι;

Ἡρώδης.—Δὲν τὴν ξανάειδα τόσο ὠχρὴ.

Ἡρωδιάς.—Δὲν πρέπει νὰ τὴν βλέπῃς κάθε στιγμή.

Ἡ φωνὴ τοῦ Ἰωάννου.—Ἐκείνη τὴν ἡμέρα ὁ ἥλιος θὰ σκοτεινιάσῃ σὰν τὸ ράσο κι' ἡ σελήνη θὰ γίνῃ κόκκινη σὰν αἷμα καὶ τὰ ἀστέρια τοῦ οὐρανοῦ θὰ πέσουν ἀπάνω στὴ γῆ, ὅπως τὰ ψημένα σῦκα πέφτουν ἀπὸ τὶς συκιές, κι' οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς θὰ τρομοκρατηθοῦν.

Ἡρωδιάς.—ὦ! θάθελα νάβλεπα τὴν ἡμέρα ποῦ μιλά. Αὐτὸς ὁ προφήτης μιλά σὰν τὸν μεθυσμένο. . . μὰ δὲν μπορῶ νὰ ὑποφέρω τὸν ἦχο τῆς φωνῆς του. Διατάξετέ τον νὰ σωπάσῃ.

Ἡρώδης.—Ὅχι. Δὲν κατάλαβα τί εἶν' αὐτὸ ποῦ εἶπε, μπορεῖ ὁμῶς νάσαι ἕνας οἰωνός.

Ἡρωδιάς.—Δὲν πιστεύω τοὺς οἰωνούς. Μιλά σὰν τὸν μεθυσμένο.

Ἡρώδης.—Μπορεῖ νὰ μέθυσε μὲ τὸ κρασί τοῦ Θεοῦ.

Ἡρωδιάς.—Τί κρασί εἶν' αὐτὸ τὸ κρασί τοῦ Θεοῦ; Ἀπὸ τί ἀμπέλια τὸ μαζεύουν καὶ σὲ τί πατητήρια μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ βρῇ;

Ἡρώδης (κοιτάζοντας διαρκῶς τὴν Σαλώμη).—Τιγελλίνε, ὅταν ἦσουνα στὴν Ρώμη τώρα τελευταία μιλήσατε μὲ τὸν Αὐτοκράτορα γιὰ. . . .

Τιγελλίνος.—Γιὰ τί πράγμα, Αὐθέντα;

Ἡρώδης.—Γιὰ τί πράγμα; Ἄ! ναί, κάτι σὲ ρώτησα, δὲν εἶναι; Ἐχω ξεχάσει τί θὰ σὲ ρωτοῦσα.

Ἡρωδιάς.—Πάλι κοιτάζεις τὴν κόρη μου. Δὲν πρέπει νὰ τὴν κοιτάζῃς. Μόλις τώρα τὸ εἶπα.

Ἡρώδης.—Δὲν λὲς καὶ τίποτα ἄλλο.

Ἡρωδιάς.—Τὸ ξαναλέω.

Ἡρώδης.—Χόρεψε γιὰ μένα, Σαλώμη.

Ἡρωδιάς.—Δὲν θέλω νὰ χορέψῃ.

Σαλώμη.—Δὲν ἔχω διάθεση γιὰ χορὸ, Τετράρχη.

Ἡρώδης.—Σαλώμη, κόρη τῆς Ἡραδιάδος, χόρεψε γιὰ χατήρι μου.

Ἡρωδιάς.—Ἄσε τὴν μοναχὴ τῆς.

Ἡρώδης.—Σὲ διατάζω νὰ χορέψῃς, Σαλώμη.

Σαλώμη.—Δὲν θὰ χορέψω, Τετράρχη.

Ἡρωδιάς (γελώντας).—Βλέπεις πόσο σὲ ὑπακούει;

Ἡρώδης.—Καὶ τί μὲ νοιάζει ἂν θὰ χορέψῃ ἢ ὄχι; Μοῦ εἶναι ἀδιάφορο. Ἀπόψε εἶμαι εὐτυχής, μὰ πολὺ εὐτυχής. Οὐδέποτε ἦμουνα τόσο εὐτυχής.

Α Στρατιώτης.—Ὁ Τετράρχης εἶναι μελαγχολικός ἀπόψε. Ἐσὺ τί λὲς;

Β Στρατιώτης.—Ναί, ἔχει μιὰ σκοτεινὴ ὄψη.

Ἡρώδης.—Γιατί νὰ μὴ εἶμαι εὐτυχισμένος; Ὁ Καίσαρ ποὺ εἶναι ὁ Κύριος τοῦ κόσμου μὲ ἀγαπάει πολὺ. Μόλις μοῦ ἔστειλε τὰ πιὸ πολυτίμα δῶρα. Ἐπίσης μοῦ ὑποσχέθηκε νὰ καλέσῃ στὴν Ρώμῃ τὸν Βασιλέα τῆς Καππαδοκίας ποὺ εἶναι ἐχθρὸς μου. Ἴσως καὶ νὰ τὸν σταυρώσῃ στὴν Ρώμῃ, γιατί μορεῖ νὰ ἐκτελέσῃ ὅποιον καὶ ὅτι θέλει. Βλέπετε λοιπὸν ὅτι ἔχω δικὴν ποὺ εἶμαι εὐτυχής. Τίποτε δὲν ὑπάρχει στὸν κόσμο ποὺ μπορεῖ νὰ χαλάσῃ τὴν εὐτυχία μου.

Ἡ φωνὴ τοῦ Ἰωάννου.—Αὐτὸς θὰ καθῆσῃ σ' αὐτὸν τὸν θρόνον. Θάναι ντυμένος σὲ ὀλοκόκκινα καὶ πορφυρὰ. Στὸ χερί του θὰ κρατᾷ ἓνα χρυσοῦ δοχεῖο γεμάτο ἀπὸ τὶς βλασφημίες του. Καὶ ὁ ἄγγελος τοῦ Κυρίου θὰ τὸν κτυπήσῃ καὶ θὰ φαγοβῆ ἀπὸ τὰ σκουλήκια.

Ἡρωδιάς.—Ἀκοῦς τί λέει γιὰ σένα; Λέει ὅτι θὰ σὲ φᾶνε τὰ σκουλήκια.

Ἡρώδης.—Δὲν εἶναι γιὰ μένα ποὺ μιλά. Οὐδέποτε μιλά ἐναντίον μου. Εἶναι γιὰ τὸν Βασιλέα τῆς Καππαδοκίας ποὺ μιλά. Αὐτὸς θὰ φαγοβῆ ἀπὸ τὰ σκουλήκια. Δὲν εἶμαι ἐγώ. Δὲν εἶπε ποτὲ του λέξῃ ἐναντίον μου αὐτὸς ὁ προφήτης, ἐκτὸς ὅτι ἀμάρτησα παίρνοντας γιὰ γυναῖκα μου τὴν σύζυγο τοῦ ἀδελφοῦ μου. Αὐτὸ μπορεῖ νὰ ναι σωστό. Γιατί, στ' ἀλήθεια, εἶσαι στείρα.

Ἡρωδιάς.—Ἐγὼ εἶμαι στείρα; Ἐσὺ τὸ λές αὐτὸ ποὺ πάντα κοιτάζεις τὴν κόρη μου, ἐσὺ ποὺ ἤθελες νὰ χορῶσῃ γιὰ νὰ σ' εὐχαριστήσῃ; Εἶναι παράλογο αὐτὸ ποὺ λές. Ἐγὼ γέννησα ἓνα παιδί. Ἐσὺ δὲν ἔχεις οὔτε ἓνα παιδί οὔτε ἀκόμα μὲ μιὰ ἀπὸ τὶς σκλάβες σου. Ἐσὺ εἶσαι ὁ στείρος, ὄχι ἐγώ.

Ἡρώδης.—Σῶπα, γυναῖκα! Ἐγὼ λέω ὅτι εἶσαι στείρα. Δὲν μοῦ γέννησες κανένα παιδί, κι' ὁ προφήτης λέει ὅτι ὁ γάμος μας δὲν εἶναι ἀληθινὸς γάμος. Λέει ὅτι εἶναι ἓνας αἰμομικτικὸς γάμος, ἓνας γάμος ποὺ θὰ φέρῃ κακὸ. . . . Φοβάμαι πὼς ἔχει δικήν; εἶμαι σίγουρος πὼς ἔχει δικήν. Θάμουνα εὐτυχῆ αὐτὴ τὴ στιγμή. Μὰ εἶμαι ὅμως, στ' ἀλήθεια πολὺ εὐτυχής. Τίποτε δὲν ὑπάρχει ποὺ νὰ τὸ στεροῦμαι.

Ἡρωδιάς.—Χαίρομαι ποὺ ἔχεις τὸ κέφι σου ἀπόψε. Δὲν εἶναι συνήθεια σου αὐτὴ. Μὰ εἶναι ἀργά. Ἄς πάμε μέσα. Μὴ ξεχνᾷς ὅτι αὐριο θὰ κυνηγήσουμε κατὰ τὴν ἀνατολή. Ὅλες οἱ τιμὲς δοθήκανε στοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ Καίσαρα, δὲν εἶν' ἔτσι;

Ἡρώδης.—Σαλώμη, Σαλώμη, χόρευε γιὰ μένα. Σὲ παρακαλῶ νὰ χορέψῃς γιὰ χατήρι μου. Εἶμαι λυπημένος ἀπόψε. Ναι. Ὅταν ἦλθα γιὰ ἐδῶ γλύστρησα στὸ αἷμα ποὺ εἶναι κακὸς ὠλονὸς καὶ ἀκούσα—εἶμαι σίγουρος πὼς ἄκουσα—στὸν ἀέρα ἓνα τίναγμα πτερυγῶν. Δὲν μπορῶ νὰ τὸ ἐξηγήσω αὐτό. . . . Εἶμαι λυπημένος ἀπόψε. Χόρευε λοιπὸν γιὰ μένα, Σαλώμη, σὲ ἱκετεύω. Ἄν χορέψῃς γιὰ μένα νὰ μοῦ ζητήσῃς ὅ,τι θέλεις καὶ ἐγὼ θὰ σοῦ τὸ δώσω, ἀκόμα ὡς τὸ μισὸ τοῦ βασιλείου μου.

Σαλώμη (σηκώνεται).—Ἀλήθεια θὰ μοῦ δώσετε ὅτι δήποτε σὰς ζητήσω, Τετράρχη;

Ἡρωδιάς.—Μὴ χορέψῃς, κόρη μου.

Ἡρώδης.—Τὸ κάθε τι, ἀκόμα καὶ τὸ μισὸ βασιλείο μου.

Σαλώμη.—Τ' ὀρκίσεσθε, Τετράρχη;

Ἡρώδης.—Τ' ὀρκίζομαι, Σαλώμη.

Σαλώμη.—Σὲ τί θὰ ὀρκισθῆτε, Τετράρχη;

Ἡρώδης.—Στὴν ζωῇ μου, στὸ στέμμα μου, στοὺς θεοὺς μου. Ὅτιδὴποτε ἐπιθυμῆς θὰ σοῦ τὸ δώσω, ἀκόμα καὶ τὸ μισὸ βασιλείο μου, ἂν χορέψῃς γιὰ μένα. Ὡ Σαλώμη! Σαλώμη! Χόρευε γιὰ χάρη μου.

Σαλώμη.—Ὀρκιστήκατε, Τετράρχη;

Ἡρώδης.—Σ' ὀρκίστηκα, Σαλώμη.

Σαλώμη.—Ὅ,τι ζητήσω, ἀκόμα καὶ τὸ μισὸ βασιλείο σου;

Ἡρώδης.—Ναι. Θὰ εἶσαι πολὺ ὠραία ὡς βασίλισσα, Σαλώμη, ἂν σὲ εὐχαριστῇ νὰ ζητήσῃς τὸ μισὸ βασιλείο μου. Δὲν θάσαι ὠραία σὰν βασίλισσα; Ἄ! κάνει κρῖο ἐδῶ καὶ ἀκούω. . . ἀπὸ ποῦ ἀκούω αὐτὸ τὸ τίναγμα τῶν φτερῶν; Ἄχ! Τὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου ποὺ κάνει αὐτὸ τὸ ἄρατο μεγάλο μαῦρο πουλὶ μὲ τὰ φτερά του εἶναι τρομερὸ. . . εἶναι παγερὸς ὁ ἄνεμος. Ναι, μὰ δὲν κάνει ψύχρα. Ἐχει ζέστη. Πνίγομαι. Χύστε νερὸ στὰ χέρια μου. Δόστε μου χιόνι νὰ φάω. Λύστε τὸν μανδύα μου. Γρήγορα! Γρήγορα λύστε τὸν μανδύα μου. Ὅχι, ἀφήστε τον. Εἶναι τὸ στεφάνι ποὺ μ' ἐνοχλεῖ, τὸ στεφάνι μου ἀπὸ τριαντάφυλλα. Τὰ ἄθρη εἶναι σὰν φωτιά. Ἐχουνε κάψει τὸ μέτωπό μου. (Ξεσχίζει τὸ στεφάνι ἀπὸ τὸ κεφάλι του καὶ τὸ πετᾷ πάνω στὸ τραπέζι). Ἄ! Μπορῶ νὰ ἀναπνεύσω τώρα. Ἄ! Πόσο κόκκινα εἶν' ἐκεῖνα τὰ πεντάλια! Εἶναι σὰν λεκέδες ἀπὸ αἷμα πάνω στὸ ὕφασμα. Δὲν πειράζει ὅμως, Δὲν πρέπει νὰ βρίσκετε σύμβολα σ' ὅτι βλέπετε. Κάνει τὴν ζωὴ ἀνυπόφορη. Θάταν καλύτερα

νάλεγε κανείς ότι οι κηλίδες του αίματος είναι τόσο ωραίες όσο τὰ κόκκινα πεντάλια. . . . "Ας μὴ μιλάμε ὅμως γι' αὐτά. Τώρα εἶμαι εὐτυχής. Δὲν ἔχω δίκη που εἶμαι εὐτυχής; Ἡ κόρη σου θὰ χορέψῃ γιὰ μένα. Δὲν θὰ χορέψῃς γιὰ μένα, Σαλώμη; Ἐχεις ὑποσχεθεῖ νὰ χορέψῃς γιὰ χάρη μου.

Ἡρωδιάς.—Δὲν θέλω νὰ χορέψῃ.

Σαλώμη.—Θὰ χορέψω γιὰ Σένα, Τετράρχη.

Ἡρώδης.—Ἀκούς τί λέει ἡ κόρη σου; Θὰ χορέψῃ γιὰ τὸ χατήρι μου. Καλὰ κάνεις που θὰ χορέψῃς γιὰ μένα, Σαλώμη. Καὶ ὅταν χορέψῃς μὴ ξεχάσῃς νὰ μοῦ ζητήσῃς ὅτι θέλεις. Τ' ὀρκιστήκα, δὲν εἶν' ἔτσι;

Σαλώμη.—Τ' ὀρκιστήκατε, Τετράρχη.

Ἡρώδης.—Κι' οὐδέποτε ἀθετῶ τὸν λόγο μου. Δὲν εἶμαι ἀπ' αὐτοὺς που δὲν τηροῦν τοὺς ὀρκους τους. Εἶμαι ὁ δούλος τοῦ λόγου μου, καὶ ὁ λόγος μου εἶναι λόγος ἐνὸς βασιλέως. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Καππαδοκίας πάντως ψεύδεται, γιατί δὲν εἶναι ἀληθινὸς βασιλεὺς. Εἶμαι βέβαιος πὼς ὁ Καίσαρ θὰ τὸν σταυρώσῃ. Καὶ ἂν ὄχι, πάλι θὰ πεθάνῃ ἀφοῦ θὰ τὸν φάνε τὰ σκουληκία. Ὁ προφήτης τῷχει προμαντεύσει. Καλά! Γιατί λοιπὸν ἀργεῖς, Σαλώμη;

Σαλώμη.—Περιμένω τίς σκλάβες μου νὰ μοῦ φέρουν ἀρώματα καὶ τὰ ἐπτὰ πέπλα καὶ νὰ μοῦ βγάλουν τὰ σανδάλια μου.

(Σκλάβες φέρνουν ἀρώματα καὶ ἐπτὰ πέπλα, καὶ βγάζουν τὰ σανδάλια τῆς Σαλώμης).

Ἡρώδης.—"Α! Πρόκειται νὰ χορέψῃς μὲ γυμνά πόδια. Πολὺ ωραία. Τὰ μικρὰ πόδια σου θάναί σ' ἄν περιστέρια; θάναί σ' ἄν μικρὰ ἄσπρα ἄνθη που θὰ χορεύουνε πάνω στὰ δένδρα. "Α, ὄχι! θὰ χορέψῃ πάνω σὲ αἶμα. Ὑπάρχει αἶμα χυμένον πάνω στὸ πάτωμα. Δὲν πρέπει νὰ χορέψῃ μέσα στὸ αἶμα; θὰ ἦταν κακὸς οἰωνός.

Ἡρωδιάς.—Τί σὲ νοιάζει ἂν χορέψῃ σὲ αἶμα; Ἐσὺ ἔχεις βυθισθεῖ βαθειὰ μέσα σ' αὐτό.

Ἡρώδης.—Τί συμβαίνει; Κοιτάξετε τὸ φεγγάρι. Ἔγινε κατακόκκινο ἄν αἶμα. "Αχ! ὁ προφήτης προμαντέψε σωστά. Προφήτεψε ὅτι ἡ σελήνη θὰ γινόταν κόκκινη ἄν αἶμα. Δὲν τὸ εἶπε; "Ολοι σας τὸ ἀκούσατε. Καὶ τώρα τὸ φεγγάρι ἔγινε κατακόκκινο ὅπως τὸ αἶμα. Δὲν τὸ βλέπετε;

Ἡρωδιάς.—Μάλιστα, τὸ βλέπω καλὰ καὶ τὰ ἄσπρα πέφτουν ἄν ὠριμα σύκα, δὲν εἶναι; Κι' ὁ ἥλιος ἀρχίζει νὰ σκοτεινιάζῃ ἄν τὸ ράσο κι' οἱ βασιληάδες τῆς γῆς εἶναι τρομοκρατημένοι! Αὐτὸ τὸ τελευταῖο τὸ βλέπουμε ὅλοι. Ὁ προφήτης γιὰ πρώτη φορά στὴν ζωὴ του εἶχε δίκη, οἱ βασιληάδες τῆς γῆς εἶναι τρομοκρατημένοι. . . . "Ας πάμε μέσα, γιατί εἶσαι ἄρρωστος. Θὰ ποῦνε στὴν Ρώμη ὅτι εἶσαι τρελλός. Πάμε μέσα, σοῦ λέω.

Ἡ φωνὴ τοῦ Ἰωάννου.—Ποιὸς εἶν' αὐτὸς, τοῦ ὁποίου τὸ ἔνδυμα εἶναι θαμμένο μὲ πορφύρα, που λάμπει στὴν ωραιότητα τῆς πανοπλίας του καὶ περπατᾷ τὸν δρόμο τῆς δόξας του; Ποῦ εἶναι λοιπὸν τὸ ἔνδυμα σου τὸ βουτηγμένο μέσα στὸ αἶμα;

Ἡρωδιάς.—Πάμε μέσα. Ἡ φωνὴ αὐτοῦ τοῦ ἀθρώπου μὲ τρελλαίνει. Δὲν θέλω ἡ κόρη μου νὰ χορεύῃ ὅταν αὐτὸς θὰ φωνάζῃ ἔτσι διαρκῶς. Δὲν θέλω νὰ χορεύῃ ὅταν ἐσὺ θὰ τὴν κοιτάζῃς μὲ τέτοιο τρόπο. Μὲ μιὰ λέξη, δὲν θέλω νὰ χορέψῃ.

Ἡρώδης.—Μὴ σηκώνεσαι, γυναῖκα μου, Βασιλίσσά μου. Δὲν θὰ σὲ ὠφελήσῃ σὲ τίποτα. Δὲν θὰ πάω μέσα μέχρις ὅτου χορέψῃ. Χόρεψε, Σαλώμη, χόρεψε γιὰ μένα.

Ἡρωδιάς.—Μὴ χορέψῃς, κόρη μου.

Σαλώμη.—Εἶμαι ἔτοιμη, Τετράρχη.

(Ἡ Σαλώμη χορεύει ὠραιότατα τὸν χορὸ τῶν ἐπτὰ πέπλων).

Ἡρώδης.—Ἐξοχα! Θαυμάσια! Βλέπεις πὼς χόρεψε γιὰ μένα ἡ κόρη σου; "Ελα κοντά, Σαλώμη; ἔλα κοντά γιὰ νὰ σοῦ δώσω τὴν ἀνταμοιβή σου. "Α! πληρώνω καλὰ τοὺς χορευτὲς. Θὰ σὲ πληρώσω βασιλικά. Θὰ σοῦ δώσω ὅτιδήποτε ἢ καρδία σου ἐπιθυμῇ. Τί θάθελες νᾶχῃς; Λέγε.

Σαλώμη (σκύβοντας).—Θάθελα νὰ μοῦ φέρουν τώρα ἀμέσως μέσα σὲ ἀσημένιο πιάτο. . . .

Ἡρώδης (γελώντας).—Σὲ ἀσημένιο πιάτο; Εἶναι γοητευτικὴ, δὲν εἶναι; Τί εἶν' αὐτὸ που θάθελες μέσα σὲ ἀσημένιο πιάτο, ὦ γλυκεῖα καὶ ὁμορφὴ Σαλώμη, που εἶσαι ἡ ωραιότερη ἀπ' ὅλες τίς κόρες τῆς Ἰουδαίας; "Ὅτι κι' ἂν εἶναι θὰ σοῦ τὸ δώσω. Οἱ θησαυροὶ μου σοῦ ἀνήκουν. Τί εἶν' αὐτό, Σαλώμη;

Σαλώμη (σηκώνεται).—Ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἰωάννη.

Ἡρωδιάς.—Πολὺ καλὰ τὸ εἶπες, κόρη μου.

Ἡρώδης.—Ὅχι, ὄχι!

Ἡρωδιάς.—Μπράβο, κόρη μου.

Ἡρώδης.—Ὅχι, ὄχι, Σαλώμη. Μὴ μοῦ τὸ ζητᾷς αὐτό. Μὴν ἀκούς τὴν φωνὴ τῆς μητέρας σου. Πάντα σοῦ δίνει κακὰς συμβουλές. Μὴν τὴν προσέχης.

Σαλώμη.—Δὲν ἀκούω τὴν μητέρα μου. Εἶναι γιὰ δική μου εὐχαρίστηση ποὺ ζητῶ τὴν κεφαλὴ τοῦ Ἰωάννη μέσα σὲ ἀσημένιο πιάτο. Τῶχεις ὀρκιστεῖ, Ἡρώδη. Μὴ ξεχνᾷς ὅτι ἔδωσες ὄρκο.

Ἡρώδης.—Τὸ ξέρω, ὀρκίστηκα στοὺς θεοὺς μου. Τὸ ξέρω καλὰ. Ἀλλὰ σὲ παρακαλῶ, Σαλώμη, ζήτη μου κάτι ἄλλο. Ζήτη μου τὸ μισό μου βασίλειο καὶ θὰ σοῦ τὸ δώσω. Μὰ μὴ μοῦ ζητᾷς ὅ,τι μοῦ ἐζήτησες.

Σαλώμη.—Σοῦ ζητῶ τὴν κεφαλὴ τοῦ Ἰωάννη.

Ἡρώδης.—Ὅχι, ὄχι, δὲν τὸ ἐπιθυμῶ αὐτό.

Ἡρωδιάς.—Ναί, μὰ τῶχεις ὀρκιστή. Ὅλοι σὲ ἄκουσαν. Τ' ὀρκίστηκες μπροστὰ σὲ ὄλους.

Ἡρώδης.—Σῶπα ἐσύ! δὲν εἶναι σὲ σένα ποὺ μιλῶ.

Ἡρωδιάς.—Πολὺ καλὰ ἔκα'ε ἡ κόρη μου ποὺ ζήτησε τὸ κεφάλι αὐτοῦ τοῦ προφήτη. Μὲ γέμισε μὲ θρισιὲς καὶ ἔλεγε τρομερὰ πράγματα ἐναντίον μου. Ὁ καθένας μπορεῖ νὰ δῇ πόσο ἀγαπᾷ τὴν μητέρα της. Μὴ ὑποκόψης, κόρη μου. Ὀρκίστηκε, ὀρκίστηκε.

Ἡρώδης.—Σῶπα ἐσύ! Μὴ μοῦ μιλάς. . . . Ἐλα, Σαλώμη, γίνου λογικὴ. Οὐδέποτε ὑπῆρξε σκληρὸς μαζί σου, πάντα σ' ἀγαποῦσα. Μάλιστα σ' ἔχω ἀγαπήσει πάρα πολὺ. Λοιπὸν μὴ ζητᾷς αὐτό ἀπὸ μένα. Αὐτὸ ποὺ ζητᾷς εἶναι τρομερὸ καὶ νὰ τὸ σκεφθῆς. Νομίζω πῶς ἀστειεύεσαι. Δὲν εἶναι ἀποτρόπαιο νὰ βλέπης κομμένο τὸ κεφάλι ἐνὸς ἀνθρώπου; Δὲν εἶναι ἀρμόδια τὰ μάτια μίας παρθένας νὰ κοιτάζουσε τέτοιο πρᾶγμα. Τί εὐχαρίστηση θὰ εἶχες σ' αὐτὸ τὸ θέαμα; Καμμιά. Ὅχι, δὲν εἶναι αὐτὸ ποὺ ἐπιθυμεῖς; ἀκούσε μου. Ἐχω ἓνα σμαράγδι, ἓνα μεγάλο στρωγγυλὸ σμαράγδι, ποὺ μοῦ τῶστειλε ἡ εὐνοια τοῦ Καίσαρα. Ἀμα κοιτάξης μέσα σ' αὐτὸ τὸ σμαράγδι μπορεῖς νὰ δῇς πράγματα ποὺ συμβαίνουν σὲ μεγάλη ἀπόσταση. Ὁ ἴδιος ὁ Καίσαρ παίρνει μαζί του ἓνα σμαράγδι ὅταν θγαίνει γιὰ τὸ τσίρκουλο. Ἀλλὰ τὸ σμαράγδι μου εἶναι μεγαλύτερο. Εἶναι τὸ μεγαλύτερο σμαράγδι ποὺ ὑπάρχει στὸν κόσμον. Θὰ τὸ ἤθελες ἢ ὄχι; Ζήτη μου το καὶ θὰ σοῦ τὸ δώσω.

Σαλώμη.—Ζητῶ τὴν κεφαλὴ τοῦ Ἰωάννη.

Ἡρώδης.—Δὲν μ' ἀκούς. Μὲ κάνεις νὰ ὑποφέρω ποὺ μιλῶ καὶ δὲν μ' ἀκούς, Σαλώμη.

Σαλώμη.—Τὴν κεφαλὴ τοῦ Ἰωάννη.

Ἡρώδης.—Ὅχι, ὄχι. Δὲν θὰ τῶχης αὐτό. Αὐτὸ τὸ λὲς γιὰ νὰ μὲ στενοχωρήσης, ἐπειδὴ σὲ κοιτάζα ὄλο τὸ ἀπόγευμα. Εἶν' ἀλήθεια, σὲ κοιτάζα ὄλο τὸ ἀπόγευμα καὶ τὸ βράδυ. Ἡ ὠραιότης σου μὲ τάραξε λυπητερὰ καὶ σὲ κοιτάζα τόσο πολὺ. Μὰ δὲν θὰ σὲ ξανακοιτάξω. Οὔτε τὰ πράγματα οὔτε τοὺς ἀνθρώπους πρέπει κανεὶς νὰ βλέπῃ. Μόνο στοὺς καθρέφτες πρέπει νὰ βλέπῃ κανεὶς, γιὰτὶ οἱ καθρέφτες δὲν μᾶς δεῖχνουν παρά μᾶσκε. Ὡ, φέρε κρασί, διψῶ. . . . Σαλώμη—ναί, μὰ ἔλα κοντά μου φοβᾶμαι πῶς δὲν θὰ μ' ἀκούσης—Σαλώμη, ξέρεις βέβαια τὰ ἄσπρα μου παγώνια ποὺ περπατοῦν στὸν κῆπο ἀνάμεσα στὴν μερσίνη καὶ τὰ φηλά κυπαρίσσια. Τὰ ξέρεις ὥστε εἶναι περιττὸ νὰ στὰ περιγράψω. Δὲν ὑπάρχουνε στὸν κόσμο τέτοια θαυμάσια πουλιὰ. Δὲν ὑπάρχει Βασιληᾶς στὸν κόσμο ποὺ νὰ κατέχη τέτοια ἀξιοθαύμαστα πουλιὰ. Εἶμαι σίγουρος πῶς οὔτε αὐτὸς ὁ Καίσαρ ἀκόμα δὲν ἔχει τόσο ωραία πουλιὰ ὡς τὰ δικά μου. Θὰ σοῦ δώσω πενήντα ἀπὸ τὰ παγώνια μου. Θὰ σὲ ἀκολουθοῦν ὅπου πηγαίνεις καὶ ἀνάμεσά τους θὰ εἶσαι ὡς τὴν σελήνη στὸ μέσο ἐνὸς μεγάλου ἄσπρου σύννεφου. . . . Θὰ σοῦ τὰ δώσω ὅλα. Δὲν ἔχω παρὰ ἑκατό, ἀλλὰ θὰ στὰ δώσω ὅλα. Μόνο νὰ μὲ ἀπαλλάξης ἀπ' τὸν ὄρκο μου καὶ δὲν πρέπει νὰ μοῦ ζητᾷς ἐκεῖνο ποὺ μοῦ ζήτησες.

(Ἰ'Αδειάζει τὸ ποτήρι του μὲ τὸ κρασί).

Σαλώμη.—Δόσε μου τὴν κεφαλὴ τοῦ Ἰωάννη.

Ἡρωδιάς.—Μπράβο, κόρη μου! Ὅσο γιὰ σένα εἶσαι πολὺ γελοῖος μὲ τὰ παγώνια σου.

Ἡρώδης.—Σιωπή! Πάντα σου φωνάζεις ὡς τὰ ἀρπακτικὰ θηρία. Δὲν πρέπει.

Ἡ φωνή σου με κουράζει. Σώπα, σοῦ λέω. . . . Σαλώμη, σκέψου καλὰ τί κάνεις. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἴσως ἀπεσταλμένος τοῦ Θεοῦ· εἶναι ἄγιος ἄνθρωπος. Τὸ χερί τοῦ Θεοῦ τὸν ἄγγιζει. Ὁ Θεὸς ἔβαλε στὸ στόμα του τρομερὲς λέξεις. Μέσα στὸ παλάτι ὅπως καὶ στὴν ἔρημο ὁ Θεὸς εἶναι πάντα μαζί του. Εἶναι δυνατὸ αὐτὸ βεβαίως. Ποιὸς ξέρει. Λοιπὸν, ἂν πεθάνῃ, κάποιον δυστύχημα μπορεῖ νὰ μοῦ συμβῇ. Αὐτὸ θάναί μόνον σέ μένα. Θυμῆσου, ὅταν ἐρχόμουν πρὸς τὰ ἐδῶ γλύστρησα στὸ αἷμα. Ἐπίσης ἄκουσα τὸ τίναγμα τῶν φτερούγων στὸν ἄερα. Αὐτοὶ εἶναι κακοὶ οἰωνοὶ κι' ὑπῆρχαν κι' ἄλλοι ποῦ δὲν τοὺς εἶδα. Λοιπὸν, Σαλώμη, δὲν θέλεις νὰ μοῦ συμβῇ κανένα δυστύχημα. Δὲν τὸ ἐπιθυμεῖς. Ἔ; Λοιπὸν ἄκουσέ με.

Σαλώμη.—Δόσε μου τὴν κεφαλὴ τοῦ Ἰωάνη.

Ἡρώδης.—Ἄ! δὲν μ' ἄκους. Νάσαι ψύχραιμη. Ἐγὼ εἶμαι πολὺ ψύχραιμος. Ἄκουσε. Ἐγὼ κοσμήματα κρυμμένα στὸ παλάτι, κοσμήματα ποῦ οὔτε ἡ μητέρα σου δὲν ἔχει δῆ, κοσμήματα ποῦ εἶναι θαυμάσια. Ἐγὼ ἕνα κολιεὶ ἀπὸ μαργαριτάρια σὲ τέσσερες σειρὲς· εἶναι σὰν πενήντα φεγγάρια ποῦ συλλαμβάνονται μέσα σ' ἕνα δικτυ. Θὰ εἶσαι ὀνειρώδης Βασιλίτισσα ὅταν τὸ φορέσης. Ἐγὼ ἀμέτρητα πολὺτιμα πετράδια, ρουμπίνια, ἔχω κρύσταλλα, κύπελλα, μανδύες καὶ σπάνιους θησαυροὺς σ' ὅλο τὸν κόσμον. Τί προτιμᾷς; ἀπ' ὅλους τοὺς θησαυροὺς μου, Σαλώμη; Πές μου τὸ πράγμα ποῦ ἐπιθυμεῖς καὶ θὰ σοῦ τὸ δώσω. Ὅτι μοῦ ζητήσεις θὰ σοῦ τὸ δώσω, ἐκτὸς ἀπὸ ἕνα πράγμα. Θὰ σοῦ δώσω ὅ,τι εἶναι δικό μου ἐκτὸς ἀπὸ μιὰ ἀνθρώπινη ζωὴ. Θὰ σοῦ δώσω τὸν μανδύα τοῦ Ἀναγιάτου Ἰερέα. Θὰ σοῦ δώσω τὸ πέπλο τοῦ Ἰερού.

Οἱ Ἑβραῖοι.—Ὦχ, ὦχ!

Σαλώμη.—Δόσε μου τὸ κεφάλι τοῦ Ἰωάνη.

Ἡρώδης.— (βυθιζόμενος πίσω στὸ κάθισμά του).—Δόστε της ὅτι ζητᾷ! Εἶναι ἀληθινὴ κόρη τῆς μάνας της! (Ὁ πρῶτος στρατιώτης πλησιάζει. Ἡ Ἡρωδίας τραβάει ἀπὸ τὸ χερί τοῦ Ἡρώδη τὸ δακτυλίδι τοῦ θανάτου καὶ τὸ δίνει στὸν στρατιώτη, ὁ ὁποῖος τὸ ἐγχειρίζεται κατ' εὐθείαν στὸν Δῆμιον. Ὁ Δῆμιος φαίνεται φοβισμένος). Ποιὸς μοῦ πήρε τὸ δακτυλίδι; Ποιὸς μοῦ ἤπτε τὸ κρασί μου; Ἦταν γεμάτο τὸ ποτήρι μου. Ἄχ! σίγουρα κάτι κακὸ θὰ πέση ἀπάνω σέ κάποιον. (Ὁ Δῆμιος κατεβαίνει κάτω στὴν στέρνα). Ἄχ! Γιά ποῖο λόγο νὰ ὀρκισθῶ; Οἱ Βασιλεῖς δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπόσχονται ἂν δὲν κρατήσουνε τὸν λόγο τους εἶναι τρομεροί, ἂν τὸν κρατήσουν πά- λι εἶναι τρομεροί.

Ἡρωδίας.—Πολὺ καλὰ ἔκανε ἡ κόρη μου.

Σαλώμη (σκύβει ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὴν στέρνα καὶ ἀκροάζεται).—Δὲν ἀκούεται τίποτα. Γιατί δὲν φωνάζει αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος; Ἄ! Ἄν κανεὶς ζητοῦσε νὰ με σκοτώσῃ θὰ φώναζα δυνατὰ, θὰ ἀγωνιζόμουν, δὲν θὰ πονοῦσα. . . . Κτύπα, κτύπα, Νασμάν, κτύπα σοῦ λέω. . . . Ὄχι, δὲν ἀκούω τίποτα. Ἄ, νοί, καὶ ἐπεσε πάνω στὸ πάτωμα. Εἶναι τὸ ξιφος τοῦ Δῆμιου. Φοβάται αὐτὸς ὁ δούλος. Ἄφησε τὸ ξιφος του νὰ πέση. Δὲν τολμᾷ νὰ τὸν σκοτώσῃ. Εἶναι ἄνανδρος αὐτὸς ὁ δούλος. Στείλετε στρατιώτες. (Βλέπει τὸν θεράποντα τῆς Ἡρωδιάδος καὶ τὸν πλησιάζει). Ἐλα δῶ, ἦσουνε ὁ φίλος αὐτοῦ ποῦ πέθανε, δὲν εἶν' ἔτσι; Σοῦ λέω ὅμως, ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἀρκετοὶ νεκροὶ ἀκόμα. Διάταξε τοὺς στρατιώτες νὰ πάνε κάτω καὶ νὰ μοῦ φέρουν τὸ πράγμα ποῦ ζήτησα, τὸ πράγμα ποῦ μοῦ ὑποσχέθηκε ὁ Τετράρχης, τὸ πράγμα ποῦ εἶναι δικό μου. (Ὁ θεράπων ὀπισθοχωρεῖ ἀπὸ τρόμο. Ἡ Σαλώμη στρέφεται πρὸς τοὺς στρατιώτες). Ἐλάτε ἐδῶ, στρατιώτες. Πηγαίνετε κάτω μέσα σ' αὐτὴ τὴν στέρνα καὶ φέρτε μου τὴν κεφαλὴ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου. (Οἱ στρατιώτες ὀπισθοχωροῦν ἀπὸ τρόμο). Τετράρχη, Τετράρχη, διάταξε τοὺς στρατιώτες σου νὰ μοῦ φέρουν τὸ κεφάλι τοῦ Ἰωάνη. (Ἐνας τεράστιος μαῦρος βραχιόνιος, ὁ βραχιόνιος τοῦ Δῆμιου, φαίνεται ἀπὸ τὴν στέρνα φέρνοντας μέσα σὲ ἀσημένια ἀσπίδα τὴν κεφαλὴ τοῦ Ἰωάνη. Ἡ Σαλώμη τὴν ἀρπάζει. Ὁ Ἡρώδης κρῦβει τὸ πρόσωπό του με τὸν μανδύα του. Ἡ Ἡρωδίας χαμογελᾷ καὶ διασκεδάζει με τὸ θέαμα. Οἱ Ναζαρηνοὶ γονατίζουν κι' ἀρχίζουν νὰ προσεύχονται). Ἄ! δὲν ἔπρεπε νὰ με κάνης νὰ ὑποφέρω γιὰ νὰ φιλήσω τὸ στόμα σου, Ἰωάνη. Καλὰ θὰ τὸ φιλήσω τώρα. Θὰ τὸ δαγκάσω με τὰ δόντια μου, ὅπως κανεὶς δαγκάνει ἕνα ὄριμο φρούτο. Ναι, θὰ φιλήσω τὸ στόμα σου, Ἰωάνη. Τὸ εἶπα, δὲν τὸ εἶπα; Λοιπὸν, εὖ τὸ φιλήσω τώρα. Ἀλλὰ γιατί δὲν με κοιτάζεις, Ἰωάνη; Καὶ ἡ γλώσσα σου, ποῦ ἦταν σὰν τὸ δηλητήριο ποῦ ἐξασκοντίζει τὸ φίδι, γιατί δὲν κινεῖται πιά; Δὲν λέει τίποτα τώρα, Ἰωάνη, ἐκείνη ἡ κατακόκκινη ἔχιδρα ποῦ ἔχυνε τὸ φαρμάκι τῆς ἀπάνω μου. Εἶναι παράξενον· δὲν εἶναι; Τώρα δὲν θάχω κανένα, Ἰωάνη. Ἐσο με ἐγκατέλειψες. Δὲν θὰ λὲς κακὰ λόγια ἐναντίον μου. Δὲν θὰ με λὲς πόρνη καὶ ἡδονικὴ, ἐμένα, τὴν Σαλώμη, τὴν κόρη τῆς Ἡρωδιάδος, τὴν Πριγκίπισσα τῆς Ἰ-

κυδαίας. Ναί, 'Ιωάννη. 'Εγώ ἀκόμα ζῶ κι' ἐσύ ἀνήκεις τώρα σὲ μένα. Θὰ σὲ κάνω ὅπως θέλω. Μπορεῖ νὰ σὲ ρίξω στὰ σκυλιὰ καὶ στὰ ἀρπακτικὰ πτηνά. "Ὅ,τι τὰ σκυλιὰ ἀφήνουν, τὰ ἀρπακτικὰ πτηνά τὸ ἀποτελειώνουν.

"Αχ! 'Ιωάννη, ἦσουν ὁ μόνος ἄνδρας ποὺ ἀγάπησα. "Ὅλοι οἱ ἄλλοι ἄνδρες εἶναι μισοὶ ἰ γιὰ μένα. Μὰ ἐσύ, ἦσουν ὠραιότατος! Τὸ κορμί σου ἦταν ἕνας κήπος γεμάτος περιστέρια. Τίποτε δὲν ὑπῆρχε στὸν κόσμον τόσο ἄσπρο ὅσο τὸ κορμί σου. Τίποτα τόσο μαῦρο ὅσο τὸ μαλλί σου. Σ' ὄλο τὸν κόσμον τίποτα τόσο κόκκινο ὅπως τὸ στόμα σου. 'Η φωνή σου ἦταν ἕνα θυμιατήριον ποὺ ἀνέδιδε παράξενες μυρωδιές κι' ὅταν κοιτάζα μέσα σ' αὐτὸ ἄκουα μιὰ παράξενη μουσική. "Αχ! γιὰτὶ δὲν με κοιτάζεις, 'Ιωάννη; Μὲ τὰ χέρια σου με καταράστηκες κι' ἐκρυσψες τὸ πρόσωπό σου. Ναί, εἶδες τὸ Θεό σου, 'Ιωάννη, μὰ ἐμένα, ἐμένα δὲν με εἶδες ποτέ. "Ἄν μ' ἐβλεπες θὰ μ' ἀγαπούσες. Σὲ εἶδα, 'Ιωάννη καὶ σ' ἀγάπησα. "ὦ, πόσο σ' ἀγαπῶ. Σ' ἀγαπῶ ἀκόμα, 'Ιωάννη. . . . Διψῶ γιὰ τὴν ὠραιότητά σου. Πεινῶ γιὰ τὸ κορμί σου καὶ κανένα ποτὸ ἢ φρούτο δὲν μπορεῖ νὰ καθυστερήσῃ τὴν ἐπιθυμία μου. Τί θὰ κάμω τώρα, 'Ιωάννη; "Ἡμουν μιὰ Πριγκίπισσα κι' ἐσύ με περιφρονούσες. "Ἡμουν μιὰ παρθένα καὶ ἐσύ μοὶ πήρες τὴν παρθενιά μου. "Ἡμουν ἀγνή κι' ἐσύ γέμισες τὶς φλέβες μου φωτιά. "Αχ! γιὰτὶ νὰ μὴ με βλέπης, 'Ιωάννη; Ξέρω καλὰ πὼς ἂν μ' ἐβλεπες θὰ μ' ἀγαπούσεσ καὶ τὸ μυστήριον τῆς ἀγάπης εἶναι μεγαλύτερον ἀπ' τὸ μυστήριον τοῦ θανάτου. Μόνον τὸν ἔρωτα πρέπει κανεὶς νὰ σκέφτεται.

Ἡρώδης.— Μὰ αὕτῃ εἶναι τερατώδης, ἡ κόρη σου. Στ' ἀλήθεια, ὅτι ἔκανε εἶναι ἕνα μεγάλο ἔγκλημα. Εἶμαι θεαφιότατος ὅτι ἦταν ἕνα ἔγκλημα ἐναντίον ἑνὸς ἀγνώστου Θεοῦ.

Ἡρωδιάς.— Συμφωνῶ με ὅτι ἔκαμε ἡ κόρη μου καὶ θὰ μείνω ἐδῶ τώρα.

Ἡρώδης (σηκώνεται).—"Αχ! Πὼς μιλά ἡ μικρὴ σύζυγος! "Ελα! Δὲν θὰ μείνω ἐδῶ. "Ελα, σοὺ λέω. "Ε, εἴσεῖς σηκώστε τὰ χαλιὰ. Κρύψτε τὴ σελήνη καὶ τὰ ἄστρα γιὰ νὰ μὴ βλέπω τέτοια πράγματα. "Ἄς κρυφτοῦμε στὸ παλάτι, 'Ηρωδιάς. "Ἀρχίζω νὰ φοβᾶμαι.

(Οἱ δούλοι σηκώνουν τὰ χαλιὰ. Τὰ ἄστρα ἐξαφανίζονται. "Ἐνα μεγάλο μαῦρον σύννεφο διαπερνᾷ τὸ φεγγάρι καὶ τὸ σκεπάζει τελείως. 'Ἡ σιγὴν μὲνει πολὺ σκοτεινὴ. 'Ὁ Τετράρχης ἀρχίζει νὰ κατεβαίνει τὴ σκάλα).

Ἡ φωνὴ τῆς Σαλώμης.—"Α, φίλησα τὸ στόμα σου, 'Ιωάννη. Ὑπῆρχε μιὰ πικρὴ γεύση στὰ χεῖλη σου; θάταν ἡ γεύση τοῦ αἵματος; . . . Πιθανῶς νάσαι ἡ γεύση τοῦ ἔρωτα. . . . Λένε ὅτι ὁ ἔρωτας ἔχει πικρὴ γεύση. . . . Καὶ τί εἶναι αὐτό; Τί εἶν' αὐτό; Φίλησα τὸ στόμα σου, 'Ιωάννη.

(Μιὰ ἀκτίνα τῆς σελήνης λέφτει ἀπάνω στὴ Σαλώμη καὶ τὴ σκεπάζει με φῶς).

Ἡρώδης (γυρίζοντας πίσω καὶ βλέποντας στὸ φῶς τῆ Σαλώμης).— Σκοτώστε ἐκεῖνη τὴ γυναῖκα!

(Οἱ στρατιῶτες ὁμοῦν πρὸς τὰ ἔμπροσ καὶ κατασυντρίβουν κάτω ἀπὸ τὶς ἀσπίδες τοὺς τὴ Σαλώμη, τὴν κόρη τῆς 'Ηρωδιάδος, τὴν Πριγκίπισσα τῆς 'Ιουδαίας).

Αὐλαία.

Μεταφρ. ΧΑΡΗΣ Δ. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

Δὲ θ' ἀκούσω ποτὲ τὸ τραγοῦδι σου. . .

Ξεσκισμένο πανί, μὲς τὸν ἄνδρο κάμπο,
θ' ἀπλώσω τὴ νοσταλγία μου στὸν ἄνεμο.

'Ἡ γαλήνη σου θάχει πετρώσει στὴν ψυχὴ μου.

Μὰ ἡ μνήμη σου, θερμὴ,
θὰ ξυπνάει τὶς κοιμισμένες γοργόνες,
κι' ἕνα γαλάζιο τρεχαντήρι
θ' ἀράζει στῶν ἀλκυόνων τὶς φωλῆδες. . .

ΝΙΚΟΣ ΚΡΑΝΙΔΙΩΤΗΣ

MERVYN JONES

Τ Ο Π Ο Δ Ι *

Τὴν Κυριακὴ τὸ πρωὶ πῆγα ἐπίσκεψη σ' ἕνα φίλο μου γιὰ τοῦτο πλὴ ἐργαζόταν σὲ κάποιο ὄργανισμὸ γιὰ τὴν περιθαλψὴ θυμάτων λιμοῦ. Ἡξέρα πὼς οἱ τέτοιοι εἶναι τόσο ἀφωσιωμένοι στὸ ἔργο τους πού δουλεύουν καὶ τὴν Κυριακὴ, κι' ἔτσι τράβηξα στὸ γραφεῖο γιὰ νὰ τὸν συναντήσω. Τὰ γραφεῖα ἦταν στὰ μισὰ τῆς ὁδοῦ Μέχτα. Κατέβηκα ἀπὸ τὸ λεωφορεῖο στὴ γωνιά τῆς ὁδοῦ Χάρνμπυ καὶ προχώρησα μὲ τὰ πόδια. Σκεφτόμουν τὸ φίλο μου, ὅμως ἀπὸ ἔνστιχτο ἔρριξα μιὰ ματιὰ ἀριστερὰ σὰν περνοῦσα τὴν ὁδὸ Πάρσι Παζάρι.

Ὁ Ζητιάνος μὲ τὸ παραμορφωμένο πόδι καθόταν στὴ συνηθισμένη του θέση στὸ πεζοδρόμιο. Λίγες γυάδες πασέκει, μὲ κατάπληξη εἶδα τὸ Σιώλλεϋ.

Παρὰ λίγο νὰ μπῆξω τὶς φωνές, μὰ συγκρατήθηκα καὶ στάθηκα ἔτσι πού νὰ μπορῶ νὰ τὸν παρακολουθῶ. Οἱ σχετικὲς θέσεις καὶ τῶν τριῶν μας ἦταν οἱ ἴδιες σὰν καὶ πρῖν. Ἦμουν ἀντικρυ στὸ Σιώλλεϋ γιὰ νὰ τὸν βλέπω καλά· κι' ἐκεῖνο μποροῦσε νὰ μὲ δῆ ἂν εἶχε μάτια νὰ κοιτάξῃ. Τοῦ ζητιάνου τὸ πρόσωπο δὲ μποροῦσα νὰ τὸ βλέπω ὅμως ἀπὸ τὴν κλίση τῆς κεφαλῆς· του ἦταν φανερὸ πὼς αὐτὴ τὴ φορὰ δὲν κοίταζε στὸ πρόσωπο τοῦ Σιώλλεϋ, κοίταζε στὸ δεξιὸ του πόδι.

Ἦσαν νὰ μὴ ξηγήθηκα καλά. Δὲν ἔννοῶ ὁ ζητιάνος κοίταζε τὸ δικό του τερατῶδες πόδι, ἔννοῶ κοίταζε τὸ δεξιὸ πόδι τοῦ Σιώλλεϋ.

Ἐβλεπα τώρα—ἦ ἄλλοι τὰυτόχρονα—πὼς καὶ τὸ Σιώλλεϋ τὰ μάτια κοιτάζανε στὸ ἴδιο σημεῖο, στὸ δεξιὸ του πόδι. Ὁ λάκερζ ζωὴ δοσμένη στὸ φρόντισμα ἀρρώστων κι' ἐτοιμοθανάτων δὲ θὰ σῆσῃ ἀπὸ τὴ μνήμη μου τὸ βλέμμα ἐκεῖνο πού εἶδα στὰ μεγάλα του μελίσσια μάτια. Ἦτανε βλέμμα ἀχαλίνωτου τρέμου. Ἦταν τὸ βλέμμα ἀνθρώπου πού ἐξαναγκάζεται ἀπὸ μιὰ δύναμη πέρα ἀπὸ κάθε ἀνθρώπινη θέληση σὲ μιὰ πράξη, ἀπαιτούμαι στὴν ἀναγκαιότητά της, κι' ἀποκρουστικὴ στὴν ἴδια τῆς ὀρθότητα. Ὁ στρατιώτης θὰ μὲ καταλάβῃ σὰν τὸ παρομοιάσω μὲ τὸ βλέμμα τοῦ ἀξιωματικοῦ πλὴ «ἐχτέλει» τοὺς ἀγαπημένους του ἄντρες πού στασίασαν. Ὁ ἐγκληματολόγος θὰ μὲ καταλάβῃ σὰν τὸ παρομοιάσω μὲ μιὰς μάνας πού πρόκειται νὰ λυτρώσῃ ἕνα τῆς ἀνισόρροπο παιδί ἀπὸ τὴν ἀθλιότητά του. Ὁ διαβασμένος θὰ μὲ καταλάβῃ σὰν τὸ παρομοιάσω μὲ τὸ βλέμμα τοῦ Ὁρέστη τὴν ὥρα πλὴ σκότωσε τὴ μάνα του. Ὅμως κανένας τους, πού δὲν ἔτυχε νὰ δῆ τὰ μάτια ἐκεῖνα, δὲ θὰ τὸ νοιώσῃ σ' ὅλο του τὸ βάθος· ἦταν ὅλ' αὐτὰ καὶ κάτι περισσότερο· ἦταν τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς δύναμης πέρα ἀπὸ κάθε ἀνθρώπινη συσχέτιση, μεγαλύτερης ἀπὸ πατριωτισμὸ ἢ πατρικὸ οἶχτο ἢ υἱικὸ καθῆκο, μιᾶς δύναμης πού τὸ ὄργανο καὶ τὸ θῦμα δὲ μπορεῖ νὰ συλλάβῃ τὸ νόημα τῆς μὲ τὸ νοῦ, τὸ νοιώθει ὅμως πλὴ καλὰ στὴν ψυχὴ του.

Μὲ μεγάλη προσπάθεια μπῆκα σὲ δράση. Σταύρωσα τὸ δρόμο ὅπου στεκόταν ὁ Σιώλλεϋ, τὸν ἄδραξα ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν γύρισα μὲ βιά καταπρόσωπο μου. Ἀμέσως ὁ τρόμος ἐξαφανίστηκε δίνοντας θέση σὲ μιὰ ἀμχανιὰ ντροπῆς· ἦταν σάμπως νὰ γύρισα τὸ μάτι ἀπὸ τὸν ἥλιο σ' ἕνα κερὶ.

«Σιώλλεϋ, εἶπα, τί σημαίνει πάλι αὐτό; Πρὸς σοῦδωσε ἄδεια νὰ σηκωθῆς; Ἦ νὰ φύγῃς γι' αὐτὸ ἐδῶ; Ντρέπομαι γιὰ λογαριασμὸ σου. Δὲ σοῦ ἐπιτρέπω νὰ παρακοῦξῃς τὶς διαταγές μου ὅσο πλὴ σ' ἔχω ὑπὸ θεραπεία». Κι' ἄλλα τέτοια.

Ὁ Σιώλλεϋ ξεκοκκίνισε. «Συμπαθεῖστε με, εἶπε. Μὰ δὲν καταλαβαίνετε! Κανένας δὲν καταλαβαίνει!»

«Δὲν καταλαβαίνω τί;»

«Δὲν εἶμ' ἐγὼ πού τὸ κάνω. Δὲ θὰ τῶκανα ἂν μποροῦσα νὰ τὸ ἀποφύγω. Δὲν εἶχα καμμιὰ πρόθεση νὰ παρακοῦσω σὲ σᾶς· ἀλήθεια σᾶς λέω, δὲν τῶθελα. Μὰ δὲ μπορῶ νὰ κάμω ἄλλοιῶς σὰ μὲ πιάσῃ ἔτσι».

«Ἄν δὲ μπορεῖς ἐσύ, εἶπα, ὅμως ἐγὼ μπορῶ. Καὶ τὸ κάνω. Θὰ πάμε ἀμέσως πίσω στὶς γραμμές. Ἔ, ταξί!»

Αὐτὸ ἔφερε πανικὸ στὸ Σιώλλεϋ. Πολεμοῦσε νὰ μοῦ ξεφύγῃ καὶ φώναζε: «Ἦ, ὄχι! σᾶ παρακαλῶ! Μὴ μὲ ξαναπάρετε—μὴ! Σᾶς τὸ ὑπόσχομαι, δὲ θὰ τὸ ξανακάνω. Ἐὰ κάνω ὅ,τι μοῦ λέτε. Ὅμως σᾶς παρακαλῶ μὴ μὲ πάρετε τώρα ἀπ' ἐδῶ!»

Εἶπα: «Θᾶμουν ἀνόητος νὰ σ' ἀφήσω ἐδῶ μοναχό. Ξεχνᾶς πὼς εἶμαι γιάτρὸς κι' εἶναι ἡ δουλειά μου νὰ σὲ φροντίσω. Καὶ ξεχνᾶς ἀκόμα πὼς εἶμαι ἀξιωματικός!»

Μεταφρ. Ν. ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΑΝΝΟΥ ΚΟΥΡΡΑΣ

* Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο.

(Τὸ τέλος στὸ ἐπόμενο).

ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΒΙΟΣ...

Ένας από τους μεγαλύτερους και διασημότερους βυζαντινολόγους, ο Κ. Κορυμπάχεο, γράφοντας για τη βυζαντινή λογοτεχνία και, γενικότερα, για τη βυζαντινή αίσιοσύνη παρατήρησε, ανάμεσα σ' άλλα, και τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικά: «Γιὰ νὰ συλλάβουμε τὴν οὐσία τῆς βυζαντινῆς λογοτεχνίας καὶ τὴν κοσμοϊστορική της σημασία, πρέπει πρῶτα ν' ἀφήσουμε κατὰ μέρος τὴν προσφιλή σύγκριση μὲ ἄλλες λογοτεχνίες, προσάτων μὲ τὴν ἀρχαία ἑλληνική, κι' ἀντὶς γι' αὐτὸ νὰ προσπαθῶμε νὰ μελετήσουμε τὴ βυζαντινὴ ἐποχὴ ἀπὸ τὸν ἑαυτό της τὸν ἴδιο. Πρέπει νὰ λάβουμε συνείδηση τῶν ἀπειρῶν μεταβολῶν ποὺ συντελέστηκαν στὴν πολιτικὴ καὶ θρησκευτικὴ, στὴ γλωσσικὴ, κοινωνικὴ καὶ ὕλικὴ κατάσταση τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τοῦ ἑξελληνισμένου κόσμου ἀπὸ τὴν ἀλεξανδρινὴ ἐποχὴ κι' ἔπειτα. Μὲ τίς μεταβολές αὐτές δημιουργήθηκε ἕνας καινούργιος ἐνιαῖος πολιτισμὸς ποὺ δὲν ἦταν παρόμοιος ἢ συνέχεια τοῦ ἀρχαίου, μὰ ἔνα ἰδιότυπο ἀθιψόστατο πλάσμα. Χρειάζονται ἀκόμη βαθιές ἔρευνες γιὰ νὰ γνωρίσουμε τὸ δυνατό κι' ἑξαιρετικὰ πολὺπλοκο ἀπὸν ὄργανισμὸν στὴν ἐσώτατη σύστασή του, στὴ γεμάτη μεταβολές διαδρομὴ τῆς ζωῆς του καὶ στὶς πολλαπλές του ἐπιδράσεις ἐπὶ παρόν...».

Ξαναμνήθηκα τίς σκέψεις αὐτές τοῦ Κορυμπάχεο μὲ τὸ διάβασμα τοῦ περικοιδοῦστος ἔργου τοῦ καθηγητοῦ καὶ ἀκαδημαϊκοῦ κ. Φ. Κοκκουλέ «Βυζαντινῶν Βίος καὶ Πολιτισμὸς», τοῦ ὁποῖου, τελευταία, κυκλοφόρησε καὶ ὁ Ε' τόμος μὲ τὸ ἑξαιρετικὸν ἐνδιαφέροντος Πασάοτητα «Ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα καὶ τὰ Βυζαντινὰ καὶ Μεταβυζαντινὰ Ἔθιμα».

Γιατί, πράγματι, ὁ κ. Κοκκουλέ ἤλθε νὰ δικαιοῦσῃ μὲ τὴν ἔρευνα του τὴν προσδοκία τοῦ ἀληθοῦς γερμανοῦ φίλου μας τὴ σχετικὴ μὲ τὴ μελέτη κι' ἀξιολόγηση «τοῦ δυνατοῦ κι' ἑξαιρετικὰ πολὺπλοκο βυζαντινοῦ ὄργανισμοῦ στὴν ἐσώτατη του σύσταση» καὶ νὰ ἀποδείξῃ, ὁμοίως, καὶ τὸ ἐσφαλμένο τῆς ἀποφῆς περὶ Βυζαντινῶν ὡς «αἰθιψόστατου πλάσματος». Τὰ πολιτισμῶτα στοιχεία ποὺ περιελάμβανεν ὁ ἐπιστημονικὸς ἀνατομικὸς μόχθος τοῦ κ. Κοκκουλέ ἔδωσαν τὴ γνησιώτερη κι' ἀντικειμενικώτερη εἰκόνα τοῦ Βυζαντινοῦ. Καὶ παρῶσις ἀν τὸν ἑλληνικὸν κόσμον τοῦ Μεσαίου ὡς τὴν μοναδική

γέφυρα τῆς ἀρχαίας παράδοσης πρὸς τὴ σύγχρονη ἑλληνικὴ πραγματικότητα. Ὁ κ. Κοκκουλέ ἑξέκρινε χωρὶς καμιά προκατάληψη—ὀλιγοδιόλου ἀπ' τὴν ἀρχή. Ταξίδεψε στὶς καρδιές, τίς σκέψεις, τοὺς τρόπους καὶ στὰ ἔργα τῶν βυζαντινῶν χρόνων πολλά. Δὲν στάθηκε στὰ λιμάνια τῶν μεγάλων καὶ φανταστέρων γεγονότων μόνον. Τὸν τράβηξαν κι' οἱ καλῶδες τῶν ἀπλοϊκῶν, τ' ἀπόκρυφα τῶν παλατιῶν, τὰ ταπεινὰ μοναστήρια, τὰ ἑξασημένα κείμενα τῶν σχεδὸν ἀγνωστων γραφιάδων, ὁ κόσμος τῆς ἀγορᾶς, τῶν λαϊκῶν πανηγυριῶν καὶ τῶν γιορτῶν. Κι' ἔξησεν ἔτσι τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν οὐσία τοῦ Βυζαντινοῦ. Γνώσισε τίς ὁῦες. Πῶς τίς παρακολοῦθησε νὰ γίνονται πίσω ἀπὸ τίς ἰδιουτυπίες τῶν ἀρχαίων καί, ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά, γὰ προχωροῦν ὡς κάτω ἀπὸ τὰ δικὰ μας πόδια καὶ τὴ δικὴ μας ἰδιοσυγκρασία. Ἡ γνώσις τῶν βυζαντινῶν λαϊκῶν ἠθικῶν—αὐτὸ εἶναι τὸ συμπέρασμα τοῦ κ. Κοκκουλέ—οὐ μόνον συντελεῖ πολλάκις εἰς κατανόησιν ἀρχαίων τοιοῦτων, δίδουσα ἀναντίρροτον ἐμπνεῖαν εἰς χωρὶς ἀρχαίων συγγραφέων μὲ τὰ ἔθιμα ταῦτα σχετιζόμενα, ἀλλὰ καὶ πιστοποιοῦσα τὴν ὑπαρξίν αὐτῶν μὲχρι τῶν μέσων χρόνων καὶ ἐμπνεύουσα πολλὰ νεοελληνικὰ ἔθιμα, θεβαῖοι τὴν ἀδιάσπαστον τοῦ ἑλληνικοῦ βίου συνέχειαν καὶ ἐνότηταν.

Τὸ ἔργο τοῦ κ. Κοκκουλέ, ποὺ δὲν ἔερονε τίς μᾶς ἐπιφυλάσσει ἀκόμη, ἔχει ἀσυνήθιστη εἰσότητητα. Εἶναι ἐννεμορμῆνο ἀπάνω σὲ κάθε λεπτομέρεια τῆς δημόσιας καὶ τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς τῶν βυζαντινῶν. Τὸ ἀνάσχητο μάτι μπορεῖ νὰ κοιτασθῇ ἀπὸ τὴν πληθώρα τοῦ ὕλικου. Ἐκεῖνος, ὅμως, ποὺ ἔχει νὰ διαβάξῃ καὶ νὰ διδάσκηται ἔχει νὰ φοιτηθῇ ἀπάνω σὲ ἄπειρα στοιχεία τῆς ἔθνικῆς μας παράδοσης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ μας. Ὅ,τι γνησιμοποιεῖ ὁ συγγραφέας εἶναι ἐξαιρετικῶς μῆνο. Καὶ ἀναγκαῖοτάτο, πάντα, γιὰ τὴν ὄλ' ἔρευνά του. Οἱ παρατηρήσεις του, σφῆρες καὶ ἑκαθαρισμένες, μαστρωοῦν πλουσιώτατη πείρα καὶ μοναδικὴ ἐπιστημονικὴ ἐναντιότητα. Τὸ γερνὸς εἶναι ὅτι τὸ μεγάλο αὐτὸ ἔργο—δὲν ὑπάρχει ὁμοίῳ του σὸν κῆλο τῶν βυζαντινῶν μελετῶν—ἀποτελεῖ ἤδη τὸ ἀσφαλέστερο κλειδί ἐναντιότητας, κατανόησης κι' ἐπακοβοῦς ἐκτίμησης τῆς βυζαντινῆς ἱστορίας καὶ τοῦ καθόλου ἔθνικου μας βίου. Γιατί αὐτὸ ποὺ ἀγγίζει καὶ ἀνατρέπει εἶναι ἡ ψυχὴ—μὲ ὅλα τὰ μικρὰ καὶ μὲ ὅλα τὰ με-

γάλα της, μ' όλες τις αδυναμίες και τὰ πετάγματα της. Ἡ ψυχὴ ποὺ συλλαμβάνει, ποὺ πολεῖ, ποὺ ἐμφρῶζεται καὶ ποὺ δημιουργεῖ. «Μικρὴ ἱστορία» θὰ πῶν οἱ ἀστόχαστοι καὶ οἱ μερμηρίζοι. Κι' ὁ μὸς πολυτιμώτατο ἐθνικὸ ἀπόκτημα «ἐς αἶδ». Ἡ ἐλληνικὴ ἐπιστῆμη προσεῖ νὰ εἶναι ὑπερήφανη, γιατί ἀπόκτησε ἕνα κείμενο πέρα γιὰ πέρα ἐλληνικὸ, καί, τὴν ἴδια, ὥρα, εὐρύτατης διεθνούς σημασίας. Ὁ κ. Κουκουλῆς θὰ ἀναγνωρίσῃ σύντομα σὰν μεγάλος δάσκαλος καὶ πρωτοπόρος. Ἐπετέλεσε ἕνα τεράστιο ἐπιστημονικὸν ἔργο, γιὰ τὸν ὅποιον οἱ νεότεροι θὰ τὸν εὐγνωμονοῦν. Ὅπως, μαζύ, θὰ εὐγνωμονοῦν καὶ τὸν κ. Μερλιέ, τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου Ἀθηνῶν, ποὺ σήκωσε τὸ βαρὸν τόλμημα τῆς σχετικῆς ἐκδοσης.

Κι' ἄς ἔλθουν τώρα οἱ καλοθελητῆς καὶ οἱ πλαστογράφοι ν' ἀνορθοῦν τὴν ἐλληνικότητα τῆς κυπριακῆς ψυχῆς. Σφύζει ὀλοφόντανι—λές καὶ γι' αὐτὴν μονάχα μιλάει ὁ κ. Κουκουλῆς— μὲς' ἀπὸ τὴς σελίδες τοῦ «Βυζαντινῶν Β'ος καὶ Πολιτισμός». Ἀφοῦ ὅτι ἀναφέρεται στὸ μεσαιωνικὸ ἐλληνισμὸ εἶναι καὶ στοιχεῖο χαρακτηριστικὸ τοῦ λαοῦ μας. Αὐτοῦ τοῦ λαοῦ ποὺ σὲ κάθε λόγον, σὲ κάθε ἔγγραφο του καὶ σὲ κάθε ἀγῶνα του—σ' ὅλα τὰ κατώματά τῶν—μαρτυρεῖ τὴν ἐνότητα καὶ τὸ ἀκατάλυτο τῆς ἐθνικῆς παράδοσης, τὰ αἰώνια ἐλληνικὰ νηῶτα.

«Καὶ εἰς ἐθνολογικὰ ζητήματα δύναται νὰ δώσῃ λύσιν ἢ γνῶσιν τῶν ἡθῶν καὶ ἠθίμων τοῦ βυζαντινοῦ λαοῦ...».

Φ. Π. ΒΡΑΧΑΣ

ΕΝ ΑΡΘΡΟΝ ΠΕΡΙ ΚΥΠΡΟΥ

Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν Ἠλίου, τμ. ΙΑ', σελ. 714—787.

Εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ περιοδικοῦ «Ἠλιος» ἐκδιδόμενον Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν περιλήφθη ἄρθρον περὶ Κύπρου καταλαμβάνον τὰς δισηλούς σελίδας 714—787 τοῦ 11ου τόμου αὐτοῦ. Τὸ ἄρθρον τοῦτο περιλαμβάνει τὰ ἑξῆς τμήματα: 1) Γενικά, περὶ τῆς θέσεως, τῆς ἐκτάσεως, τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος τῆς νήσου, 2) Φυσικὴν Γεωγραφίαν αὐτῆς ὑπὸ Β. Κ. 3) Οἰκονομικὴν Γεωγραφίαν αὐτῆς ὑπὸ Ρένου Σολομίδου, 4) Τὸ Πόλιτευμα ὑπὸ Σάββα Λοϊζίδου, 5) τὴν ἱστορίαν ὑπὸ μ. Ἀχιλλέως Κύρου μετὰ συμπληρώσεως περὶ τῶν τελευταίων ἐθνικῶν κυπριακῶν πρεσβειῶν ὑπὸ Σάββα Λοϊζίδου, 6) τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου ὑπὸ Ν. Κλ. Λανίτου. 7) Γράμματα καὶ Τέχνας α) περὶ ἀρχαίας Κυπριακῆς γραφῆς καὶ διαλέκτου ὑπὸ Ω,

β) περὶ τῆς ἀρχαίας Κυπριακῆς λογοτεχνίας ὑπὸ Νίκου Κρανιδιώτου, γ) περὶ τῆς Κυπριακῆς λογοτεχνίας κατὰ τοὺς μεσαιωνικοὺς καὶ νεωτέρους χρόνους ἀνονήμως, 8) Λαογραφίαν ὑπὸ Ω, 9) Σχολεῖα τῆς Κύπρου ὑπὸ Ἀ. Σ. Ἀτσαβέ, 10) Περὶ Κυπριακοῦ ἀθλητισμοῦ ὑπὸ Ν. Κλ. Λανίτου, 11) ἐφημερίδας καὶ περιοδικὰ ἀνονήμως, 12) Ἀρχαιολογίαν καὶ ἀρχαία νομίσματα τῆς Κύπρου ὑπὸ Β. Δ. Θεοφανίδου, 13) Ἀρχαιολογικοὺς τόπους ὑπὸ Β. Δ. Θ. Ἐν τέλει τοῦ ἄρθρου παρατίθεται χρονολογικὸς πίναξ τῶν σημαντικωτέρων γεγονότων τῆς ἱστορίας τῆς Κύπρου.

Ὅτι ἕνα ἄρθρον εἰς Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν δὲν δύναται νὰ ἔχη ἐπιστημονικὸν χαρακτῆρα πᾶς τις γνωρίζει. Πολὺ περισσότερον τοῦτο δύναται νὰ λεχθῆ περὶ τοιοῦτου λεξικικοῦ ἐκδιδόμενου ἢ ἐνὸς περιοδικοῦ λαϊκοῦ χαρακτῆρος. Ἄλλ' οἰοῦνθ' ὅτι Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς ἀναγνώστας του ἕλην ἐπιστημονικῶς ἐξηκριθωμένην καὶ σύμφωνον πρὸς τὰ τελευταῖα πορίσματα τῆς ἐπιστήμης. Ἄλλως ὄχι μόνον δὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ τοῦναντίον θλάπτει καὶ δυνάμεθα ἀζομῆ νὰ εἴπωμεν καταστρέφει τοὺς ἀνθρώπους ἔκείνους, οἱ ὅποιοι ἀγνωστοὺς τὰ ἐπιστημονικὰ δεδομένα ἀπευθύνονται πρὸς τὸ Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν ὡς τὴν μόνην δι' αὐτοὺς πηγὴν γνῶσεως. Ἐπὶ πλέον τὸ Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν εἶναι μόνιμον ἔργον μελέτης, εἰς τὸ ὁποῖον καταφεύγει ἕνας οἰανδήποτε στιγμὴν δι' οἰανδήποτε ἀπορίαν του καὶ δὲν εἶναι τυχαῖον ἔργον, τὸ ὅποῖον, ἀφοῦ διαβασθῆ, θὰ τὸ βάλη εἰς τὸ ράφι καὶ δὲν θὰ τὸ ξανανοῆξῃ πειά.

Δυστυχῶς αὐτὰς τὰς βασικάς ἀρχὰς δὲν εἶχον ὑπ' ὄψιν τὸν οἱ ἐκδόται τοῦ Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Λεξικοῦ τοῦ Ἠλίου, τοῦλάχιστον προκειμένου περὶ τοῦ περὶ Κύπρου ἄρθρου, ἀλλ' οἱ οἱ συνεργάται αὐτοῦ ἐμερίμνησαν τοῦλάχιστον νὰ ἀνταποκριθῶσι πρὸς τοιαύτας στοιχειώδεις ἀντιλήψεις. Ἄν ἐξαίρεση κανεῖς τὰς ἀνυπόμους συνεργασίας τοῦ Ρ. Σολομίδου περὶ τῆς Οἰκονομικῆς Γεωγραφίας, τοῦ Σ. Λοϊζίδου περὶ τοῦ Πολιτεύματος, αἵτινες προσφέρουν θετικάς καὶ ἐξηκριθωμένας πληροφορίες, καὶ τὰς συνεργασίας τοῦ Ἀ. Ἀτσαβέ, τοῦ Ν. Κρανιδιώτου καὶ τὸ περὶ ἀθλητισμοῦ τοῦ Ν. Κλ. Λανίτου, αἵτινες εἶναι διαφοριστικὰ μὲν ἐνὸς σημείου, πάντα τὰ λοιπὰ ἐργάσαν μετὸν προχειρότερον καὶ ἀνεπιστημονικώτερον τρόπον, με

τόν ὁποῖον θά ἦτο δυνατόν τοιαῦτα περὶ Κύπρου μελέτα νά γραφῶσι.

Ἡ παράθεσις ἀνωτέρω τῶν διαφόρων τμημάτων δεκνύει, πόσον ἀτελής καὶ ἐλλιπής εἶναι ἡ ὄλη διάθεσις τοῦ ἄρθρου, παρ' ὅλον ὅτι τοῦτο κατέχει 73 διαστήλους σελίδας. Κεφάλαια σημαντικώτατα, ὅσον ἡ φυσικὴ γεωγραφία τῆς νήσου, ὁ ὀρυκτός της πλοῦτος ἢ βυζαντινὴ περίοδος, ἡ τέχνη καὶ ὁ πολιτισμός της ἐν γένει, ἡ σύγχρονος ζωὴ κ.ἄ. ἢ τυγχάνουσι μειωτικῆς διαπραγματεύσεως ἢ παραλείπονται ἐντελῶς. Εἰς ἄλλα ἐπικρατεῖ τελεία ἀοριστολογία καὶ ἀνακριβότητα, ὅσον «εἰς σπύλαα τῆς νήσου εὐρέθησαν λείψανα ἀπολιθωμάτων θηλαστικῶν», «ἡ Ρήγαννα ἀπετέλεσε τὸ πρωταρχικὸν στοιχεῖον τῆς Κυπριακῆς λαογραφίας», ἡ Κύπρις συγγράζεται πρὸς τὴν Κύπρον, οἱ χεῖμαροι ὀνομάζονται ποταμοί, τὰ ὀνόματα τῶν τόπων κ.ἄ. εἶναι διαστραμμένα, αἱ παρεχόμενα λεπτομέρεια ἀνακριβεῖς, ὅλον τὸ Τρόδος (!) ἔχει ὕψος 2140 μ., ἡ Ἐκκλησία τῆς Φανερωμένης εἶναι μονὴ κ.ἄ.

Ἄλλ' ἔχει ὅλον παρατηρεῖται τελεία ἀποτυχία τοῦ ἄρθρου, εἶναι εἰς τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν καὶ τὴν ἀρχαιολογίαν τῆς νήσου. Ἄν ἐπρόκειτο νά ἀναφερθῶσι τὰ ἱστορικὰ λάθη, αἱ ἀνακριβείαι, αἱ παρεξηγήσεις, ἡ κακὴ ἐκτίμησις τῶν πηγμάτων, ἡ παρατηρουμένη παντελής ἀγνοία τῶν νεωτέρων ἐργασιῶν, ἀναγραφῶν καὶ βιβλιογραφίας, θά ἔπρεπε νά διατεθῆ τοῦλάχιστον ἴσος χῶρος ὅσος εἶναι τὸ ἄρθρον. Οἱ γράψαντες τὰ ἄρθρα ταῦτα ἀγνοοῦν τελείως τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν τῆς νήσου καὶ τὴν ἀρχαιολογίαν αὐτῆς. Δὲν γνωρίζουν, τί ἔδωσαν αἱ νεώτερα ἀνασκαφαί, αἱ νεώτεροι ἐργασίαι ἐν γένει, ξένα καὶ ἡμέτερα, καὶ στρέφονται εἰς παραδόσεις ἐσφαλμένας, πληροφορίας ἀνακριβεῖς καὶ βιβλιογραφίας τοῦ 19ου αἰῶνος. Ὅτι αἱ νέαι ἔρευναί προσεκάλεσαν ἐπανάστασιν εἰς τὰς περὶ Κύπρον γνώσεις μας οἱ γράψαντες τὸ ἄρθρον δὲν ἔπρην μισοδιάν. Ὅτι π.χ. οἱ Σόλοι δὲν ἰδρύθησαν ὑπὸ τοῦ Φιλοκύπρου πρὸς τιμὴν τοῦ Σόλωνος, ὅτι ὁ Ἀδδῆμων δὲν ἔζησεν ἐπὶ Δαρείου, ὅτι ἡ ναυμαχία τῆς Κνίδου δὲν εἶναι ἔργον μόνον τοῦ Εὐαγόρου καὶ τοῦ Κόνωνος, ἀλλὰ πρωτίστως τῶν Περσῶν, ὅτι ὁ Εὐαγόρος συνάψας εἰρήνην δὲν ἔμεινε νικῆσις τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῆς νήσου, ὅτι ὁ Νικοκρόνος τῆς Σαλαμίνας δὲν ἦτο στρατηγός τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, ὅτι ὁ Νικοκλῆς τῆς Πάφου δὲν ἔχει σχέσηιν μὲ τὸν Νικοκλέα τῆς Σαλαμίνας καὶ

τὸ γένος του, ὅτι ἡ Ἀξιοθέα δὲν εἶναι τοῦ γένους τῶν Τευκραδῶν, ὅτι ἡ Νίκη τῆς Σαμοθράκης δὲν ἐστήθη πρὸς ἀνάμνησιν τῆς νίκης τοῦ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ εἰς τὴν Σαλαμίνα, ὅτι ἡ Κύπρος δὲν περιήλθε τῷ 56 π.Χ. ὑπὸ τοῖς Ῥωμαίοις, ὅτι τὸ «Κοινὸν Κυπρίων» δὲν ἐξέφραζεν ἀπλῶς τὴν ἀλλ' ἑλληνικὴν τοῦ λαοῦ τῆς Κύπρου, ἀλλὰ ἦτο «κοινὸν» τῶν Κυπριακῶν πόλεων, ὡς καὶ τὰ τῶν λοιπῶν ἑλληνικῶν πόλεων, ὅτι τὸ Μάριον δὲν εἶναι τὸ σημερινὸν Μαρσίον, ὅτι ὁ Τεκές τῆς Λάρνακος σῶζεται καὶ σήμερον καὶ δὲν ἀνήκει μόνον εἰς τὸ παρελθόν ὅτι πολλὰ ἀμφισβητοῦνται αἱ ἐπιχειρήσεις τοῦ Ἀβού-Βεζιό εἰς Κύπρον, ὅτι τὰ ἀνάκτορα τοῦ Βουνοῦ δὲν ἀνήκουν εἰς τὴν ἀρχαίαν εποχὴν κ.ἄ. εἶναι ὀλίγα ἐκ τῶν πολλῶν διαστρεβλώσεων τῶν ἱστορικῶν γεγονότων. Ἀπῆλθον τὴν σωρείαν οὐσιωδῶν παραλείψων.

Ἀνάλογος ἀγνοία καὶ διαστρέβλωσις ἀρχαιολογικῶν πορισμάτων παρατηρεῖται εἰς τὸ σχετικὸν ἄρθρον. Οἱ συννοήσιμοι τῆς Χοιροκοιτίας καὶ τῆς Ἐρήμης καὶ οἱ ἄλλοι νεολιθικοὶ συννοήσιμοι ἀγνοοῦνται παντελῶς, ἐκ τῆς χαλκῆς ἐποχῆς εἶναι εἰς τὸν συγγραφεὰ τοῦ ἄρθρου γνωσταὶ κυρίως ἡ νεκρόπολις τῆς Ἀγ. Παροακηνῆς, ἀγνοοῦνται δὲ τὰ εὐρήματα καὶ αἱ σχετικαὶ ἐργασίαι εἰς Βουνοῖς κ. ἄ. Αἱ ἐργασίαι τῶν Σουηδῶν εἰς ὅλην τὴν νήσον ἀγνοοῦνται παντελῶς, ὡσαύτως αἱ ἐργασίαι τοῦ Στουαρτ εἰς Βουνοῦς, τοῦ Σαίφφερ εἰς Ἐγκωμην, τοῦ Λικαίου εἰς Βουνοῦς, Χοιροκοιτίαν, Ἐρήμην καὶ Ἐγκωμην κ.ἄ., τῶν Ἀμερικανῶν ἀρχαιολόγων εἰς Κοῦριον, τοῦ Μίτφορντ εἰς Πάφον, τῆς Τέιλλορ εἰς Μύρτον καὶ Ἀγ. Φίλινα, τοῦ Φούουμαρκ εἰς Σύνδαν κ.ἄ. Μνημονεύεται μόνον ὁ Τσεσονόλα (ἄλλοτε Κενσόλα) ὡς ἐπιστήμων ἀρχαιολόγος καὶ ὁ Ρίχτερ, ὁ δὲ Μάιρς γίνεται Μύρς καὶ κάποιον ἀναφέρονται μόνον οἱ ἀρχαιολόγοι τοῦ Βρεττανικοῦ Μουσείου οἱ ἀνασχάψαντες εἰς Πάφον καὶ Σαλαμίνα τὸν περασμένον αἶωνα. Ὅλα αἱ ἐργασίαι αἱ δημοσιευθεῖσαι ἀπὸ 50 ἐτῶν μέχρι σήμερον ἀγνοοῦνται παντελῶς, ὅσον αἱ δημοσιεύσεις τοῦ Τμήματος Ἀρχαιοτήτων Κύπρου, τῶν Κυπριακῶν Σπουδῶν, τῶν ξένων ἀρχαιολογικῶν περιοδικῶν, ὁ δὲ δὴγός τοῦ Κυπριακοῦ Μουσείου τοῦ Δικαίου κ.ἄ. καὶ αἱ κολλοσιαὶ ἐκδόσεις τῆς Σουηδικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἀποστολῆς καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχαιολογικῶν ἀποστολῶν.

Ἀγνοοῦνται παντελῶς αἱ ἐργασίαι τοῦ Hill καὶ τοῦ Babelon διὰ τὰ νομίσματα

καὶ πᾶσα αἱ ἄλλα δημοσιεύσεις εἰς τὰ «Νομισματικά Χρονικά» καὶ ἄλλα περιοδικὰ καὶ πληθὺς ἄλλων δημοσιευμάτων, ἄλλα δὲ δημοσιεύονται εἰς ἀπιστευτὸν βαθμὸν διαστοβλώσεως τῶν πραγμάτων. Ὁ Εὐέλθων π.χ. τῆς Σαλαμίνος γίνεται ἀντιποδόσωπος τῶν Αἰγυπτίων καὶ ὀνομάζεται Ἐβέλθων. Τοῦλάχιστον δὲν ἐχρησιμοποιήθησαν τὰ δημοσιεύματα τοῦ Illustrated London News, ἀφοῦ ἡ ἀναφερομένη ὡς πηγὴ ἱστορία τοῦ Hill οὐδ' ἐμετροφυλλήθη. Ἡ μεσαιωνικὴ καὶ βυζαντινὴ τέχνη ἀγνοοῦνται παντελῶς, καὶ αὐτὸ τὸ βιβλίον τοῦ καθηγητοῦ Γ. Σωτηρίου. Τὸ περὶ Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου ἄρθρον εἶναι ὡσαύτως ἐλλιπέστατον, ἀγνοεῖ δὲ πᾶσαν τὴν σχετικὴν βιβλιογραφίαν. Τὰ περὶ συγχρόνου πνευματικῆς ζωῆς εἶναι ξηρὰ ἀπαριθμησὶς ὀνομάτων τυχαίως ἀναγραφόμενων. Καὶ εἰς ἄλλα στοιχειώδη τῆς συγχρόνου ζωῆς ζητήματα παρατηρεῖται ἀνάλογος ἀγνοία. Τόση εἶναι αὕτη, ὥστε ἀναφέρονται ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ μὴ ἐκδιδομένα πλέον ὡς ἐκδιδομένα σήμερα καὶ δὲν ἀναφέρονται αἱ μόναι καθημεριναὶ ἐφημερίδες «Ἐλευθερία», «Ἔθνος», «Νέος Δημοκράτης» καὶ ἄλλα ἐβδομαδιαία. Ἄλλα στοιχεῖα τῆς συγχρόνου ζωῆς εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία παραλείπονται ἐντελῶς. Ἐξετέθη μόνον διὰ μαζῶν ἡ φραγκικὴ περίοδος καὶ αὕτη ὄχι μὲ ἱστορικόν, ἀλλ' ἐντελῶς πληροφορικόν καὶ δημοσιογραφικόν τρόπον ἐρῆνης. Αἱ εἰκόνας τυχαῖα καὶ ἄθλια ἀπὸ πάσης ἀπόψεως.

Δυστυχῶς ἐσυνήθισαμεν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες νὰ εἰμεθα οἱ προχειρότεροι εἰς σκέψιν καὶ ἐργασίαν ἄνθρωποι—ἀπόδειξις ὅτι ἐξητήθη ἡ συνεργασία Κυπρίων ἐπιστημόνων καὶ ἡξιώθη ἡ συνεργασία νὰ δοθῆ εἰς ὀλίγας ἐβδομάδας, διότι τὰ ταχυπέστηρια τοῦ Λεξικοῦ ἐτύπωναν μὲ μεγάλην ταχύτητα τὰς ἀποστελλόμενας συνεργασίας! Γράφομεν δυστυχῶς, ἐνῶ εὐρισκόμεθα εἰς τὸ καενεῖον, καὶ αὐτὲς τὲς προχειρότερες σεβίρομεν εἰς τοὺς ὀμοθενεῖς μας ὡς τροφὴν καὶ εἰς τοὺς ξένους ὡς ἐργασίαν ἀξίαν δῆθεν ἐκτιμήσεως! Εἶναι καιρὸς νὰ παύσῃ αὕτη ἡ ἱστορία καὶ νὰ γίνωμεν ἄνθρωποι σκεπτόμενοι καὶ ἐργαζόμενοι ὁμοίως ὅπως οἱ ξένοι ἐργάζονται καὶ σκέπτονται. Ἄς πάρωμεν τοῦλάχιστον ὀλίγην σκέψιν καὶ τρόπον ἐργασίας ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους ἡμῶν προγόνους, τοὺς ὁποίους ἐπικαλοῦμεθα συνεχῶς καὶ ἄς παύσωμεν νὰ νομιζόμεν ὅτι ὅλοι οἱ ἄλλοι ἐκτὸς ἀπὸ ἡμᾶς τῶν κοινοτόχων.

Ὅσον διὰ τὴν Κύπρον μόνον ἐντρο-

πὴν μπορεῖ νὰ προκαλῆ ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ὅλου ἁρθροῦ μὲ τὰς μικρὰς ἐξαορέσεις πὸν ἔκαμα προηγουμένως, ἀλλ' αἱ ὁποιαὶ εἶναι σταγῶν εἰς τὸν ὠκεανὸν τῆς ἀγνοίας, τῆς ἀσυναρτησίας καὶ τῆς συγχύσεως τοῦ ὅλου ἁρθροῦ. Διὰ τοῦτο ἡ δημοσιεύσις τοῦ ἐββάλλει νὰ ἐπισπευσθῆ ἡ ἐκδόσις τοῦ Ὀδηγοῦ τῆς Κύπρου, τὸν ὁποῖον προπαρασκευάζουν αἱ Κυπριακαὶ Σπουδαὶ καὶ ὁ Ἑλληνικὸς Πνευματικὸς Ὄμιλος Κύπρου. Ἡ ἐγκυκλιὸς ἐκδόσις του εἶναι πλέον ἐθνικὴ ἀνάγκη, διὰ νὰ ἀποκαταστήθῃ τὸ κακὸν πὸν γίνεται μὲ τὰ κακῆς ὥρας δημοσιεύματα πὸν μᾶς ἐκθῶν εἰς τὸν διεθνή ἐπιστημονικόν καὶ μορφωμένον κόσμον καὶ διὰ νὰ δώσῃ εἰς τοὺς ἀναγνώσκοντας ἑλληνικὰ πηγὴν ἀληθῆ γνώσεων περὶ Κύπρου. Καὶ κατὰ ἄλλο ἀκόμη. Μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ Ὀδηγοῦ τούτου ἄς ἔχουν ὑπ' ὄψιν τῶν οἱ ἀναγνώστα τοῦ Λεξικοῦ τούτου, οἱ ἐν Ἑλλάδι, Κύπρῳ καὶ τῷ ἔξωτερικῷ, ὅτι πρέπει νὰ ἀγνοήσουν τὸ ἄρθρον περὶ Κύπρου, ἀφοῦ δὲν θὰ μποροῦν εἰκόλα νὰ κούρουν τὰς σελίδας του καὶ νὰ τὰς κάψουν.

Κ. ΣΠΥΡΙΔΑΚΙΣ

ΣΗΜ. «ΚΥΠΡ. ΓΡ.»: Ὁ κ. Ν. Κρανιδιώτης πληροφορεῖ συναφῶς, ὅτι ἡ διεύθυνσις τοῦ περιοδικοῦ «Ἡλιος» ἀπιθύνθη καὶ πρὸς αὐτὸν διὰ τὴν συγγραφὴν τοῦ περὶ Κύπρου ἁρθροῦ τοῦ «Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Λεξικοῦ Ἡλίου», ἀλλ' ὅτι ἠρνήθη νὰ ἀναλάβῃ τὸ σχετικὸν ἔργον, λόγῳ τῆς θραχέιας χρονικῆς προθεσμίας ἡ ὁποία παρέχεται εἰς αὐτόν. Κατόπιν τούτου εἶδε μὲ ἐκπλήξιν τὸ νὰ δημοσιεῖται εἰς τὰς σελίδας τοῦ ὡς ἂν Λεξικοῦ ἁρθροῦ του περὶ τῆς ἀρχαίας Κυπριακῆς Λογοτεχνίας, τὸ ὁποῖον ἐν ἀγνοία τοῦ ἡ συνταξίς τοῦ Λεξικοῦ παρέλαβε καὶ μετέγραψε εἰς τὴν καθαρεύουσαν, ἀπὸ τὸν τέταρτον τόμον, τεῦχος 4 (Φεβρουάριος, 1948), σελ. 7 κ.ε. τοῦ περιοδικοῦ «Κυπριακῆ Ἐπιθεώρησις», ὅπου ἀρχικῶς ὁ κ. Κρανιδιώτης εἶχε δημοσιεύσει τὸ ἐν λόγω ἄρθρον εἰς τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν.

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

Φοῖβου Δέλφη: Ρήγας Γκόλφης. Ὁ λυρικὸς τῆς ἐποχῆς του. Κριτικὸ Δοκίμιο. Ἀθήνα (1952), σελ. 48.

Ἡ μικρὴ αὕτη μελέτη εἶν' ἓνα ἔργο ἀγάτης πρὸς ἓνα σεμνὸ ἐργάτη τοῦ νεοελληνικοῦ ποιητικοῦ λόγου, τὸ Ρήγα Γκόλφη. Ἡ ἀγάτη ὁμως αὕτη γίνεται πολὺ ἀποκλειστικὴ, στενεύει τοὺς ὀρίζοντες, κ' εἶται βγαίνει ἀπὸ τὸ μέτρο καὶ τὴν ἀπαιτούμενην κριτικὴν ἰσορροπία. Ἐχομεν κ' ἐδῶ σχεδὸν ἀνάλογη περίπτωσις μὲ τὴν «Πνευματικὴ Πορεία» τοῦ Α. Φουριώτη, μὲ τὴν ἀξίωσις-μειώθη ὁμως διαφορὰ πὸς ὁ κ. Δέλφης ἐπανεῖ μονάχα ὑπερβολικὰ τὸν ποιητὴ

για τὸν ὁποῖο γράφει, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ παρασύρεται σὲ κατηγορίες ἄλλων ποιητῶν.

Ἡ κριτικὴ ἀνάλυση τοῦ ἔργου τοῦ Γκόλφη δὲν προχωρεῖ σὲ βάθος. Γίνεται μὲ τὰ πῶ ἀπλοῖκά μέσα τοῦ «μ' ἀρέσει» τοῦτο καὶ «ὠραῖο» αὐτὸ καὶ «ἀριστουργηματικὸ» ἐκεῖνο, χωρὶς προσπάθεια νὰ δικαιολογηθεῖ αἰσθητικὰ καὶ κριτικὰ ἡ προσοπικὴ αὐτῆ γνώμη, — πὺ ἀλλοστε συχνὰ εἶναι ὁρθή. Ἀπὸ τὸν κριτικὸ συνήθως περιμένουμε κάτι περισσότερο ἀπὸ τὴν ἔκφραση μᾶς γυμνῆς γνώμης. Χρειάζεται νὰ τῆ στοιχίξει καὶ νὰ τῆ δικαιολογήσει. Κι' ὁ κ. Δέλφης μιλάει μὲ ἀπόλυτη κατάφαση, χωρὶς νὰ συζητῆ ἢ νὰ ἐξηγῆ. Στὴν «Ἱστορικὴ ἀναδρομὴ» (7-18), εἶναι ἀλήθεια, κάνει κάποια προσπάθεια γιὰ νὰ πλαισιώσει τὸν Γκόλφη καὶ νὰ τὸν τοποθετήσῃ μέσα στὴν ἐποχὴ του, ἀσχολεῖται ὅμως μὲ τόσα ζητήματα, πρόσωπα καὶ πράγματα ἐκεῖ, πὺ δὲ βόισκει τὴν εὐκαιρία νὰ διαφωτίσει κανένα σ' ἓνα τόσο σύντομο ἐξέτασμα. Σ' αὐτὸ ἴσως νὰ φταίει πολὺ καὶ ἡ λυρικὴ, ἡ ὠραολογικὴ θὰ ἔλεγα, διάθεση τοῦ κ. Δέλφης, πὺ τὸν παρασύρει σὲ ποιητικὲς εἰκόνας καὶ περιγραφικὰ ἀπλώματα ἔξω ἀπὸ τὴ νηφάλια κριτικὴ θεώρηση. Ὅμως ὁ κ. Δέλφης εἶναι ποιητὴς, καὶ τὸ μικρὸ αὐτὸ βιβλίον εἶναι ἔργο ἀληθινῆς ἀγάπης, καὶ γι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ μᾶς παραξενεῖν ἡ λυρικὴ μορφή τῆς ἐπεξεργασίας του.

Ἐχει ὅμως καὶ μιὰν ἄλλη, μεγάλη, ἀγάπη ὁ κ. Δέλφης: τὴ Ροῦμέλη, — καὶ μέρος τῆς ἀγάπης του αὐτῆς εἶναι ἡ ἀγάπη του στὸν Γκόλφη καὶ στὴ ροιμελιώτικη «κουλτούρα», (ἔτσι τῆ λέει ὁ ἴδιος). Εἶναι τὴ λεβέντικη Ροῦμέλη πὺ ἤθελε κυρίως νὰ ὑμνήσῃ ὁ κ. Δέλφης καὶ πῆρε ἓνα τῆς ἀντιπροσωπευτικὸ πνευματικὸ ἐργάτη γιὰ θέμα του στὸ βιβλίον αὐτό.

Ἄλλὰ, κὶ ἂν δὲν πετυχαίνει ὀλοκληρωτικὰ τὸ σκοπὸ του τὸ μικρὸ αὐτὸ βιβλίον, νὰ ἀναλύσῃ δηλαδὴ καὶ νὰ τοποθετήσῃ κριτικὰ καὶ αἰσθητικὰ τὸ ἔργο τοῦ Γκόλφη, μᾶς θυμίζει τοῦλάχιστο πὺς ἡ ποίηση τοῦ Γκόλφη μὲ τῆ σεμνὴ λεβεντιά τῆς, τὴν ἀβρότητα στὰ νοήματα καὶ τὴν ἀπλότητα στὴ διάθεση, καὶ μὲ τῆ λεπτὴ τεχνικὴ τῆς ἐπεξεργασίας, ἰδιαίτερα στὸ ρυθμὸ καὶ στὴ ρίμα, — εἶναι μιὰ ποίηση πὺ μπορεῖ καὶ σήμερα νὰ συγκινήσει, κὶ ἀξίζει νὰ σταθοῦμε μπροστά τῆς μ' ἀγάπη καὶ κατανόηση.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΡΟΥΗΣ

Ν. Κληρίδης: Μοναστήρια στὴν Κύπρο. (Θυροὶ καὶ Παραδόσεις) σελ. 81, τιμὴ 3/-.

Τὸ συγγραφικὸ ἔργο τοῦ κ. Κληρίδη, λαογραφικὸ καὶ παιδαγωγικὸ, εἶναι ἀξιωματικὸ καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ποιῶ καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ποσοῦ. Τὰ «Μοναστήρια στὴν Κύπρο» εἶναι τὸ συγκείμεμα τῶν παιδαγωγικῶν καὶ λαογραφικῶν ἱκανοτήτων τοῦ συγγραφέα: λαογραφικὰ στοιχεῖα ἀθρονα. Θανμάσιος τρόπος ἐκφράσεως καὶ κατατάξεως. Κατώφθως μ' ἄλλα λόγια γὰ γράφῃ ἓνα βιβλίον πλοῦστο σὲ πληροφορίες, εἰχάριστο καὶ κατάλληλο γιὰ ὅλες τῆς ἡλικίες.

Ἐχομε παρόμοια βιβλία στὴν Κύπρο; Δυστυχῶς ὄχι. Τὸ ντόπιον ἔθνος δὲ χρησιμοποιεῖται μῆτε γιὰ δίδαγμα μῆτε γιὰ δημιουργία ἔργων τέχνης. Τὸ παιδικὸ βιβλίον στὴν Κύπρο χρησιμοποιεῖ τοῦλάχιστο τὸ ντόπιον ἔθνος. Καὶ πάλιν ὄχι (ἂν καὶ ἐδῶ πὺ τὰ λέμε λ' εἶπει τελείως τὸ παιδικὸ βιβλίον). Συνεπῶς, τὸ βιβλίον αὐτὸ τοῦ κ. Κληρίδη εἶναι καὶ πρότυπο, δείχνει δηλαδὴ τὸ πὺς μπορούμε νὰ χρησιμοποιήσουμε τὰ ντόπια στοιχεῖα γιὰ δίδαγμα, γιὰ δημιουργία ἔργου τέχνης καὶ γιὰ παιδικὸ ἀνάγνωσμα (εἰχάριστη καὶ γνώση). Ἐπὶ πλέον ἀποτελεῖ καὶ μιὰ συλλογὴ λαογραφικῶν στοιχείων, χρήσιμη γιὰ τὴ λαογραφικὴ ἐπιστῆμη.

Τὸ «Μοναστήρια στὴν Κύπρο», ὅπως φαίνεται καὶ ἀπ' τὸν τίτλο, ἀσχολεῖται μὲ τοὺς ἰδρυτῆς τῶν Κυπριώτικων μοναστηριῶν καὶ τὴν ἱστορία καὶ τῆς παραδόσεις τοῦ καθενὸς μοναστηριοῦ. Στὴν ἀρχὴ τοῦ βιβλίου ὑπάρχει ὁ διαφωτιστικὸς πρόλογος καὶ ἓνα κεφάλαιο γιὰ τὴν ἀρχαία θρησκεία τῶν Κυπρίων. Πιθανὸν νὰ παράλειψε ὁ συγγραφέας μερικὰ μοναστήρια, εἴτε παλὰ, εἴτε ἄλλων δογμάτων. Αὐτὸ ὅμως ἦταν φυσικὸ καὶ συνεπῆς πρὸς τὴν ἀρχὴ τοῦ συγγραφέα. Ὁ συγγραφέας δὲν ἔχει γράφῃ ἐπιστημονικὴν ἐργασία πάνω στὰ «Μοναστήρια τῆς Κύπρου» γενικῶς. Ἄλλὰ ὅπως δηλώνει ὁ ὑπότιτλος «Θυροὶ καὶ παραδόσεις» ἀπλῶς ἐκθέτει μὲ λογοτεχνικὸ ὄφρος θυροῦς καὶ παραδόσεις πὺ μᾶζεψε γιὰ τὰ μοναστήρια αὐτὰ καὶ πὺ εἶναι κατάλληλο γιὰ τὰ παιδιά καὶ τὸν μέσον ἄνθρωπον. Ἐξ ἄλλου στὸν πρόλογόν του δηλώνει πὺς ἔγραψε τὸ βιβλίον του κατὰ παράκληση δασκάλων γιὰ νὰ χρησιμοποιεῖται γιὰ τὰ ἐλληνοπούλα τῆς Κύπρου. Ὡστε κάθε παράλειψη πρέπει νὰ θεωρηθῇ σκόπιμος καὶ ἀπαραίτητος.

Κ. ΧΡΥΣΑΝΘΗΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Ὁ κ. Ἡλίας Βενέζης γιὰ τὰ δεκα-
οκτάρηρα τῶν «Κυπρ. Γραμμάτων».

ΕΘΝΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

13 Ἰανουαρίου, 1953

Φίλε Κύριε Κρανιδιώτη,

Θέλω νὰ σὰς συγχαρῶ θεομότατα ἐξ ἀφορμῆς τῶν δεκαοκτῶ χρόνων ζωῆς τῶν «Κυπριακῶν Γραμμάτων». Εἶναι ἓνα ἔργο σημαντικό αὐτὴ ἡ ἀδιάκοπη πορεία τοῦ περιοδικικοῦ σας καὶ ὑπηρεσία μεγάλη στὰ Γράμματα καὶ στὴν Πατρίδα.

Σὰς στέλλω τὶς εὐχῆς μου καὶ γιὰ τὸ προσωπικὸ λογοτεχνικὸ σας ἔργο καὶ σὰς χαροετῶ φιλικώτατα

ΗΛΙΑΣ ΒΕΝΕΖΗΣ

Η ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΟ ΝΕΟ ΚΟΣΜΟ

Λογοτεχνικά νέα.

Τὶς στήλες τῶν πλέον ἐγκυρίων λογοτεχνικῶν περιοδικῶν καὶ τὶς προθήκες τῶν μεγάλων διεθνῶν βιβλιοπωλείων καταλύζει τὶς τελευταῖες μέρες ὁ Μωριάκ, ἐπ' εὐκαιρία τῆς εἰς αὐτὸν ἀπονομῆς τοῦ βραβείου Νόμπελ. Τὰ δύο τελευταῖα του μυθιστορήματα «Le Sagouin» — «The Weakling» στὴν ἀγγλικὴ μετάφραση—καὶ «Galigai» — «The Love and the Unloved» —κυκλοφοροῦν σὲ ἀσκετὲς δεκάδες χιλιάδες ἀντίτυπα. Ὁ Thierry Maulnier ἐξετάζοντας διεξοδικὰ τὸ ἔργο καὶ τὴ στάση τοῦ συγγραφέα πονεῖ ὅτι «ὁ Μωριάκ ἀπέκτησεν ἐχθρούς, γιατί δὲν εἶναι κομφομιστὴς Καθολικός· δὲν τάχθηκε μὲ τὸὺς ἀντιδογματικούς καθολικούς τῆς παράδοσης οὔτε μὲ τὸὺς «προοδευτικούς» Καθολικούς πού καλοβλέπουν μιά προσέγγιση μὲ τὸὺς Κομμουνιστές». Καὶ συνεχίζει ὅτι ἂν ὁ Μωριάκ ἔγινε ἤδη δημοφιλὴς συγγραφεὺς στὴν Ἀγγλία —καθὼς φαίνεται τείνει νὰ γίνῃ καὶ στὴν Ἀμερικὴ— ὀφείλεται στὸ ὅτι ὀργάνωνε τὸ ἔργο του γύρω ἀπὸ τὴν διεισδυτικὴν διαλεκτικὴν τῆς ἐνοχῆς, τοῦ κρίματος, τοῦ πειρασμοῦ καὶ τῆς ἀλγεινῆς μὰ ἀκατανίκητης ἐπιπάδας στὴν ἐξιλαστικὴ χάρις τοῦ Θεοῦ. Καὶ σ' αὐτὸ προσμοιάζει μ' ἕναν ἄλλον ἐξ ἴσου σημαντικὸ καὶ ἐξ ἴσου δημοφιλῆ Ἀγγλο συγγραφέα —τὸν Graham Greene

* * *

Ἐνας ἄλλος συγγραφέας, τὸν ὁποῖον ὁ Καθολικός Μωριάκ ἀποκαλεῖ «διαβολικό» μὲ ἀκατανίκητη μαγεία —ὁ André Gide— ἀπασχολεῖ καὶ πάλι, καὶ δὲν ξέρο

ὡς πότε, τὰ Ἀμερικανικὰ περιοδικὰ, ἐπ' εὐκαιρία τῆς Ἀλληλογραφίας του μὲ τὸν Paul Claudel, «Μεγιστάνες» τοὺς ἀποκαλεῖ ὁ Ἀμερικανὸς κριτικός. Ἡ ἀλληλογραφία αὐτῶν τῶν δύο κορυφαίων γάλλων ἐπισκιάζει σὲ ἀξία λογοτεχνικὴ τὶς πρὸ φίνες ἐπιστολὲς γραμμένες ἀπὸ τὶς πέννες τῶν πρὸ φημισμένων λογοτεχνῶν, ὅπως τῶν Thomas Wolfe, Ezra Pound καὶ Hart Crane.

* * *

Ἐνας Ἀμερικανὸς Πουριτανὸς στὴν Ἀγγλία εἶναι ὁ τίτλος τοῦ ἄρθρου τῶν New York Times πάνω στὰ ἅπαντα (ποιήματα καὶ δράματα) τοῦ T. S. Eliot. Κριτικός τοῦ ἄρθρου εἶναι ὁ γνωστὸς V. S. Pritchett. Ἀρχίζει τὴν κριτικὴν του ὡς ἐξῆς: Δύο μεγάλοι Ἀμερικανοὶ συγγραφεῖς, ἐγκαταστημένοι στὴν Ἀγγλία, καὶ μὲ ἀγγλικὴ ὑπηρετικότητα —στὸ πρῶτο μισὸ τοῦ αἰῶνα— εἶναι κατ' οὐσίαν πρόσωπα πού ἐνσπείρουν δέος. Τὰ πρόσωπα αὐτὰ εἶναι ὁ H. James καὶ ὁ T. S. Eliot.

* * *

Ὁ Ἀμερικανὸς ποιητὴς Archibald Mac Leish ἐξέδωσε κι' αὐτὸς τὰ ἅπαντα του, (1917—1952) σὲ δύο τόμους. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, συμφωνοῦν ἔλοι οἱ κριτικοί, ὅτι ὁ Mac Leish εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς πρὸ προικισμένους ποιητές.

* * *

Ὁ Καθηγητὴς τοῦ πανεπιστημίου τοῦ Princeton, Carlos Baker τύπωσε μιά βιογραφία τοῦ Hemingway. Ὁ κριτικός τῶν φιλολογικῶν Times, παρατηρεῖ ὅτι εἶναι εἰρωνικὸ νὰ παρουσιάζει ἕνας Καθηγητὴς ἕναν καλλιτέχνη, πολέμιο κάθε ἀκαδημαϊκοῦ. Κι' ὅμως, ἐξακολουθεῖ, ἂν τὸ γεγονός εἶναι διπλᾶ εἰρωνικὸ, τὸ ἀποτελεσμα εἶναι ὅτι ὁ Καθηγητὴς βλέπει μὲ μάτι διατεροαιτικό τόσο, ὥστε νὰ μᾶς παρουσιάσει ἕναν Hemingway συμπληρωτικό. Ἀνάμεσα στὶς τόσες καὶ τόσες βιογραφίες προστίθεται καὶ ἄλλη μιά, καθιερώνοντας τὸν πεζογράφο Hemingway ὡς ἕναν κλασσικὸ μυθιστοριογράφο τῆς Ἀμερικῆς.

* * *

Ὁ Σόμερσετ Μόμ —φαίνεται εἶναι ἡ σειρά τῶν μεγάλων, αὐτὸν τὸν καρὸ—ἐπιανεχθίδει (διὰ πολλοστὴν φορὰν) τὰ ἅπαντά του (διηγήματα). Δὲν ὑπάρχουν (καὶ δὲν ξέρο κατὰ πόσο μορεῖ νὰ εἶναι παρήγορο ἕνα τέτοιο γεγονός) παρὰ λόγια ἀδίσταχτον θαυμασμοῦ καὶ ἐπαίνου γιὰ τὴν πρόζα τοῦ Μόμ.

* * *

Στὴν Ἀμερικὴ, ἐκτός ἀπὸ τὰ ἄπειρα

θεατρικά έργα που κυκλοφορούν σε βιβλία υπάρχει υπεραφθονία βιβλίων όχι πρωτότυπης δημοσιογραφίας καθώς λένε, αλλά βιβλίων — βιογραφιών. Τέτοια βιβλία (και επαναλαμβάνω τυπωμένα σε υπεραφθονία χιλιάδες αντίτυπα) είναι: «Η καρδιά του Charles Dickens», «Η αφή του Swinburne», «Σ' ανάζητηση του Chopin» του Cortot, «Ηρωϊκή 'Αποκλειστικότητας ή 'Ιωάννης Σεβαστιανός Μπάχ», για να αναφέρουμε τα πιο σοβαρά.

* * *

'Από τους δημοσιογούς συγγραφείς τρεις κυκλοφορούν τα μόλις έκδοθέντα έργα τους: ο Steinbeck (East of Eden), ο Huxley (The Devils of London) και ο Hemingway (The Old Man and the Sea).

* * *

Τρεις ποιητές, οι James Kirkup, W. S. Graham, και C. Moore, κρίνονται ευνοϊκότερα από ένα σημαντικό κριτικό και εκδότη ανθολογιών, τον Seiden Rodman, για τις ποιητικές συλλογές τους, A correct compass, The white threshold και Sword in heaven. 'Ιδιαίτερα ο πρώτος ο James Kirkup, Άγγλος, γνωστός ως τα τώρα στην Άγγλία, φαίνεται να παρουσιάζει τόσο ενδιαφέρον ώστε να κάμψει την αίσθησή του ενός κριτικού, όπως του Rodman, που δεν έδιστασε να κατακρίνει ποιητές όπως τον Spender και τον Auden.— «Η σχολή της νέας κριτικής» σημειώνει ο Rodman, «φοβούμενη μήπως διαπράξει σφάλματα γ ο ύ σ τ ο υ αποβλέπει, σαν σε μοναδικό σκοπό, στο φομαόρισμα του στίχου σε τέτοιο βαθμό ώστε και οι λίγοι ποιητές που μας απέμειναν να καθίστανται άνικανοι να εκδηλώνουν συγγνήσεις, όσοι, απ' αυτούς είναι ικανοί ν' απασχοληθούν με ανθρώπινα προβλήματα. 'Ο J. Kirkup, για παράδειγμα, είναι ένας νέος Άγγλος ποιητής, με γούστο, ευαίσθησία, και πνεύμα. Όμως, κρίσιμα καταφύγιο τόσο ξυπνο, σε μία κομψότητα του δεκάτου ογδόου αιώνας, ώστε η προσωπικότητά του φαίνεται τόσο αλαργινή όσο και η εποχή εκείνη». 'Ο τίτλος του κριτικού άρθρου του Rodman και για τους τρεις ποιητές είναι «Ένας Κόσμος Σκιών».

Θεατρική κίνηση.

Θ' αναφέρω σύντομα τα έργα που παίρνουν στα θέατρα της Νέας Ύόρκης.

Στό Greenwich village, την καλύτερη περιοχή όχι μόνον της Νέας Ύόρκης αλλά κι' όλης της Αμερικής, κάτι παραπλήσιο με το Quartier Latin, του

Παρισιού, παίζεται το πρώτο έργο, ως επανάληψη φυσικά του J. Williams «Summer and Smoke». 'Ο Williams είναι ίσως ο πιο γνωστός και πιο αγαπητός θεατρικός συγγραφέας του Νέου Κόσμου. (Και δεν είναι μόνο θεατρικός. Είναι και ποιητής και μυθιστοριογράφος). Κανείς, δεν μπορεί να ξεχάσει το «Λεωφορείο, Πόθος» με σκηνοθέτη τον Ήλία Καζάν, και με ηθοποιούς την Βίβιαν Λη και τον Μάρλον Μπράντον. Στην Έλλάδα, έργα του Williams παίχτηζαν από το θίασο Κοϊν «Τό Λεωφορείο Πόθος» και ποιητικά χρόνια, «ο Γυάλινος Κόσμος». ('Ο γράφων είναι υπερίφανος, γιατί υπήρξεν ο πρώτος που παρουσίασε τον Williams στο Έλληνικό κοινό σε μετάφρασή του. Θυμάμαι σαν τώρα τον Κοϊν να μου παραδίδει το «Gloss Menagerie» ενός εντελώς άγνωστου συγγραφέα για μένα. Αμέσως μόλις το διάβασα κλείστηκα για μέρες—τί λέω, βδομάδες—στην κάμαρά μου, και βγήκα με τη μετάφραση έτοιμη να την διαβάσω στους ηθοποιούς).

Στό θέατρο Branden Mattheus παίζεται ο «Έρρικος ο Δ'» ένα έργο από τα καλύτερα του Shakespeare, και που εγώ τουλάχιστον δεν θυμάμαι να παίχθηκε στην Έλλάδα τα τελευταία χρόνια. Άλήθεια, γιατί δεν παίζεται ή τουλάχιστο δεν κυκλοφορεί σε μετάφραση ο «Έρρικος» ή ο ποιητικώτατος «Ριχάρδος ο Β'»; Νομίζω ότι είναι κατά πολύ καλύτερος από τον «Ριχάρδο τον Γ'», που παίχτηκε τόσο συχνά και γνώρισε ποιητικά μεταφράσεων.

Στό Alvin Theater ή τραγωδός Μλέττυ Νταϊντς, κάνει ντεμπούτο σε μουσική κωμωδία με το έργο «Two's Company» (Δύο αποτελούν συντροφιά).

'Ο ακατάβλητος Μπέρναρ Σω κρατιέται γερά στο Broadway. Δεν κατέθηκε άζωμα «Η Έκατομμυριούχα» (γιατ'ήν έγραφα στο προηγούμενο μου σημείωμα) και ανέβηκε ή «Candida», ένα έργο από τα πρώτα αλλά και από τα καλύτερα του Σω.

Και πάλιν ή συγγραφέας M. Chase γνωρίζει νέα επιτυχία με το έργο «Mrs. Mc Things», με πρωταγωνίστρια την ένδοξη Helen Hayes.

Τέλος, «The Playwrights Company» συνεχίζουν την ξεκαρδιστική κωμωδία του Jean de Harbog «The four Poster», σκηνοθετημένη από μια ανατέλλουσα δύνα του θεάτρου, του κινηματογράφου, τον Joze Ferrer.

Άν είχα χρόνο θα μπορούσα ν' αναφέρω δεκάδες θεατρικά έργα δοξίμων συγ-

γραφέων που παριστάνονται σε τηλεόραση, πολυάριθμα μπαλέτα, συναυλίες, κινηματογραφικά έργα—θά μιλήσω γι' αυτά σ' ιδιαίτερο σημείωμα— και μελοδράματα. "Όσον αφορά τα τελευταία, το γεγονός είναι ότι ο Verdi παραμένει ο ζωομογαπήμετος συνθέτης όπερας στη Νέα Τόρνη.

Παίζονται έναλλάξ τόσο οι όπερες «Ο Δόν Κάρολος», «Η Δύναμις του πεπομένονος» κι' ή «Λίντια».

Ν. ΣΠΑΝΙΑΣ

Ο ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ Ζ. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ

Η Κοιτική Έπιτροπή του «Πρώτου Διαγωνισμού Πεζογραφήματος Ζ. Ευσταθίου» θά συνέλθη σε τελευταία συνεδρία, για την έκδοση των αποτελεσμάτων του Διαγωνισμού, την 31ην Ίανουαρίου. Ός εκ τούτου ή εισηγητική έκθεση κι' τα έργα που θά βραβευθούν θά δημοσιευθούν στο έπόμενο τεύχος των «Κυπριακών Γραμμάτων».

Η σχετική καθυστέρηση οφείλεται στον όγκο των υποβληθέντων έργων.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Στις 26 Δεκεμβρίου συγκροτήθηκε στη «Σεβέρεο Βιβλιοθήκη» Γενική Συνέλευση των μελών της Έταιρείας Κυπριακών Σπουδών, κατά την όποιαν ό Πρόεδρος κ. Κ. Σπυριδάκις εξέθεσε τα πεπραγμένα του 1952, ό δε ταμίας κ. Ν. Κληρίδης ανέλυσε την οικονομική κατάσταση. Υποβλήθηκαν εισηγήσεις, ιδιαίτερα για την προστασία των Βυζαντινών μνημείων της Κύπρου.

— Στις 28 Δεκεμβρίου συγκροτήθηκε, στην ίδια αίθουσα, Γενική Συνέλευση των μελών του Έλληνικού Πνευματικού Όμιλου Κύπρου. Μετά τη λογοδοσία του Προέδρου κ. Κ. Σπυριδάκις και την έκθεση της ταμίου κ. Καλλιόπης Καραγιώργη διεξεχθήσαν εκλογές για την ανάδειξη νέου Διοικητικού Συμβουλίου. Έπανεξελέγη το παλιό Συμβούλιο, ήτοι οι κ.κ. Κ. Σπυριδάκις, Θ. Σοφοκλέους, Γ. Παπαγαρωλάμπος, Άθ. Μερμετής και Ν. Κρανιδιώτης και αι κυρίες Κ. Καραγιώργη και Λ. Συμεωνίδου.

— Τόν περασμένο μήνα παίχτηκε με επιτυχία στη Λευκωσία και άλλες πόλεις του Νησιού ή Τραβιάτα του Βέρντι με Διευθυντή όρχηστρας τό μαέστρο κ. Δ. Τυρίμο.

— Στις 12 Ίανουαρίου ή κ. Ρίτα Ζορμπά μίλησε στη σειρά διαλέξεων της Πνευματικής Αδελφότητος με θέμα: «Τά Δημοτικά Τραγούδια».

— Στις 14 Ίανουαρίου μίλησε στο σύλλογο «Άρης» Λεμεσού ό κ. Πυθαγόρας Δρουσιώτης με θέμα: «Ο Άγγελος Σικελιανός σάν ποιητής και σάν μύστης».

— Από τόν π. Δεκέμβρη, κατόπιν προσκλησεως του Λυκείου Έλληνίδων Άμμογώστου, ό υποδιευθυντής του Γυμνασίου Βαρσίων κ. Γιάννης Άναγνωστόπουλος δίδει κάθε Τετάρτη, ώραν 7—8 μ.μ., σειρά φιλολογικών μαθημάτων με θέμα «Η ποιητική του Άριστοτέλους». Τά μαθήματα γίνονται στο οικιακό του Λυκείου.

— Στις 17 Ίανουαρίου τό Λύκειον Έλληνίδων Άμμογώστου όργάνωσε στις αίθουσές του τό 36ον Παϊδικό του Θέατρο, με τό σκηνικό παραμύθι της Γεωργίας Δεληγιάννη—Άναστασία ή «Ο μαγεμένος σκύλος». Τη φαντασμαγορική σκηνή του Ζ. Ν. Παπαμαχαλοπούλου «Άνοιξιάντικη γιορτή», μπαλέτο κ.ά.

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Έλληνικου Πνευματικού Όμιλου Κύπρου: Δελτίον, Περίοδος 1950—1951. Λευκωσία—Κύπρου.

Ξάνθου Δυσιάτη: Νιφάδες. Ποήματα. Κύπρος, 1952.

ΑΔΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ν. Δο με τ ά κ η ν, Λεμεσόν: Το διήγημά σας είναι ένα άφηγηματικό σκίτσο χωρίς ιδιαίτερη πνευματικότητα και ουσιαδές περιεχόμενο.— Ι, Πα πα θ α σ ι λ ε ί ο υ, Λευκωσίαν: Τά ποιήματα σας είναι άκόμη πρωτόλεια. Χρειάζεσθε άσκηση και μελέτη.— Α, Χ ρ ι σ τ ο δ ο ύ λ ο υ, Μορφου: Έτροποποίησαμε την έγγραφη σας, σύμφωνα με την τελευταία σας υπόδειξη.— Σ, Σ ω τ η ρ ι ά δ η ν, Μορφου: Το σονέτο είναι ένα άσπρη στιχουργικό είδος της παρόδοσης, που δέν άνεχεται μετρικά λάθη ή οποιαδήποτε άλλη στιχουργική άδυναμία. Το ποιήμα σας έχει λυρική δάθεση, που φανερώνεται ιδιαίτερα στο πρώτο τετράστιχο, εξάσθνει όμως από άπόψεως νοήματος και μέτρον στις τρείς άλλες στροφές.— Μ, Κ α λ ο ζ ώ η ν, Λάρνακα: Το «Όλα λαμπρά» έχει άρτιες τις δύο πρώτες στροφές, εξάσθνει όμως σημαντικά στις έπόμενες. Το «Τσιγγάνικο» είναι άνετο στιχούργημα, χωρίς όμως θάβυτερη ποιητική πνοή. Έχει ώστόσο και τις εύτυχεις του στιγμές. Το παραθέτουμε εδώ:

Κάθε χορεύτης μέσ στην άρένα
όλους τους χορούς θα σύρει ένα—ένα,
Γραϊκίκο, Βενέτικο, Σπανιόλικο.
Είναι τό κρασάκι άπόψε μπόλικο.

Παίξτε τά κλαρίνα και τις βιόλες,
Άνιτε νά χορευόμεν όλοι κι' όλες,
Την άγέλαστη καρδιά άς δροσίσουμε,
με φιλιά και με κρασί άς μεθύσουμε!

Πρώτες—πρώτες νά ρθουνε οι κοπέλλες,
Ύστερα άς άνοίξουνε οι θαρλέλλες!
Πέστε τά τραγούδια τά τσιγγάνικα
και τ' ανατολίτικα τ' άλάνικα.

Όργανα άς γεινούν τά δύο μας μάτια
κι' άς δοθούν στού πόθου τά πλάσκα.
Άν θαλθούμε άπ' τις πικρίες νά σκάσουμε
σιγούρα στο χόμα θά περάσουμε.

Δέ φοράμε μέις της ζωής τη μάσκα,
κουβάλαμε τό ποτό στη φλάσκα
κι' όπου μέρος κάτω από τόν ήλιο
γίνεται τσιγγάνικο βασίλειο!

Δ, Ό ρ ε σ τ η ν, Κερύνεια: Είναι πολύ καλύτερα από τά προηγούμενά σας.— Μ τ υ, Ί α κ, Μ ι χ α η λ ί δ η ν, Μορφου: Καλό τό «Πικαντίλυ» θά δημοσιευθή.— Π, Μ η χ α ν ι κ ο ν, Λευκωσίαν: Το «Θά ξεκινήσουμε έπιτέλους» θά δημοσιευθή. Περιμένουμε νώτερα τραγούδια σας.— Ρ, Χ ρ ι σ τ ο φ ι δ η ν, Λεμεσόν: Το «Κύπρος» καλό θά δημοσιευθή.— Τ, Γ, Πα ν α γ ι δ η ν, Λευκωσίαν: Το «Ίστορικό» έχει κάποιες άδυναμίες, σά σύνολο όμως είναι ικανοποιητικό και θά δημοσιευθή.— Α, Ζ ό λ δ ε ρ, Άργίρινον: Εύχαριστούμε. Σ' άς εγράψαμεν. Το «Σήμερα» ώραίο σάν νόημα, ύστερεί όμως τεχνικά.